FDII 809

Procesul din Leipzig

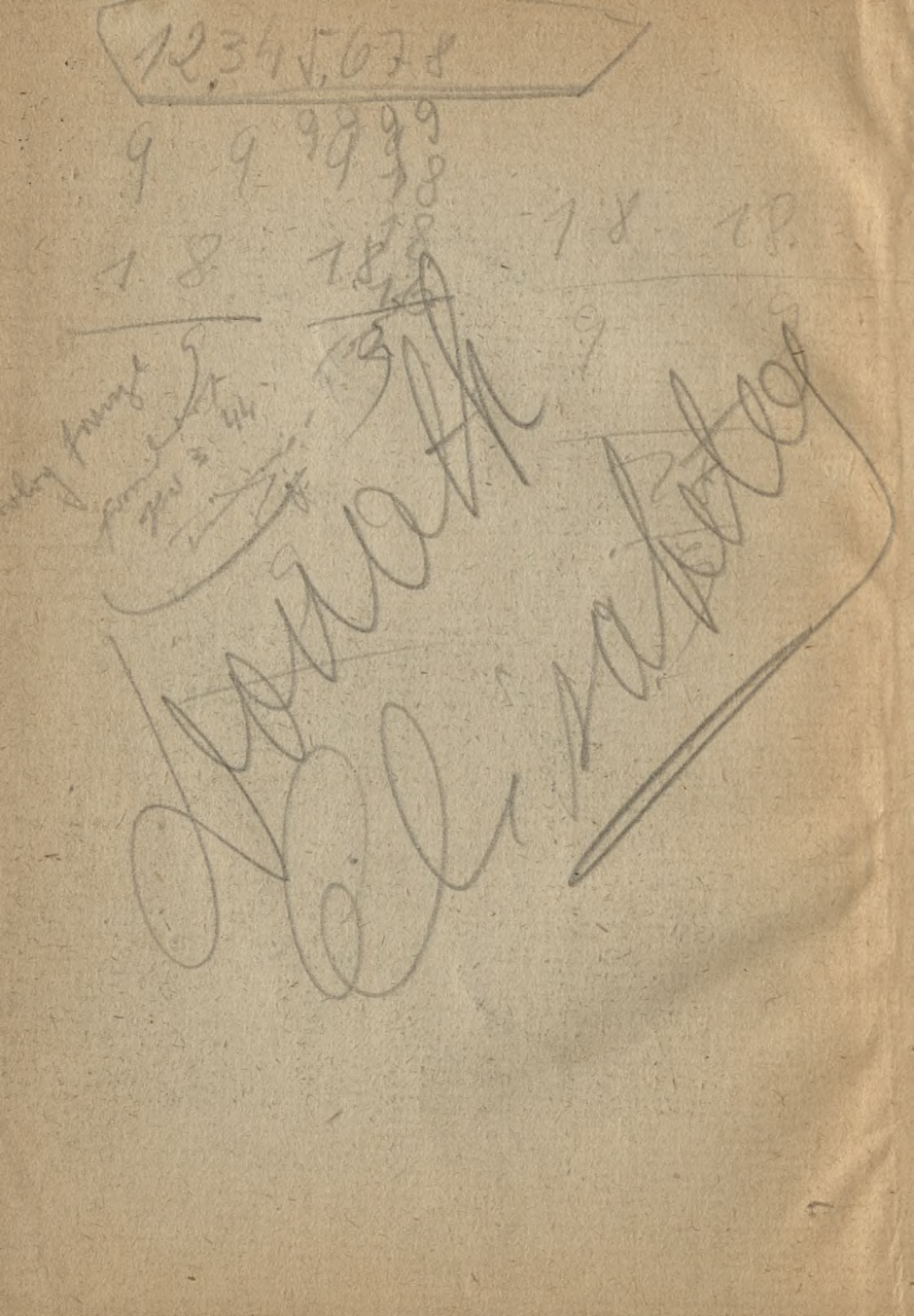

Gh. DIMITROFF

27.
D 45
94(430)
886
344.32

Gh. DIMITROFF

DOCUMENTE, SCRISORI ȘI ÎNSEMNĂRI
ÎN LEGĂTURĂ CU

PROCESUL DIN LEIPZIG

BIBLIOTECA CENTRALĂ
RAIONALĂ
TURDA

BIBLIOTECA MUNICIP. TURDA
Inv. Nr. 112.

EDITURA „CARTEA RUSĂ"

PROCESUL DIN LEIPZIG
DE
Gh. DIMITROFF
S'A EDITAT DE CĂTRE ASOCIAȚIA
ROMÂNĂ
PENTRU STRÂNGEREA LEGĂTURILOR
CU U. R. S. S. („A.R.L.U.S.")
—EDITURA „CARTEA RUSĂ"—
IANUARIE 1945

Ediția de față, revizuită de către dl. Dan Faur s'a retipărit după versiunea românească a cărții apărute în „EDITURA DE LIMBI STRĂINE" — Moscova, 1944.

Prezenta culegere de documente ne înfățișează un tablou al luptei duse de către Dimitroff în legătură cu procesul incendierii Reichstagului, intrat în istorie sub denumirea de „Procesul din Leipzig". Ea cuprinde cuvântările rostite de Gheorghe Dimitrotf în fața Curții, scrisorile lui către avocați, către organele de instrucție judecătorească, către Curte și către tribunal, precum și scrisori adresate către rude și prieteni, ca și articole și interview-uri publicate după eliberarea sa din închisoarea fascistă.

Dimitroff a adunat cele mai importante documente pe care le-a primit dela autoritățile germane, spre a le folosi în lupta sa în fața justiției și, la rându-i, a făcut copii după toate scrisorile și documentele, pe care le-a trimes. In momentul când a fost eliberat din închisoare, autoritățile fasciste în dorința lor de a-l expedia cât mai repede din Germania, au procedat atât de necugetat și cu atâta grabă, încât au scăpat din vedere să-i inspecteze bagajul. Astfel, Dimitroff a putut să ia cu sine tot materialul care prezenta importanță

Aproape toate documentele pe care le-a putut salva, sunt scrise pe formulare ale închisorii. In colțul de sus, în partea stângă, se află scris numele și numărul deținutului, precum și formulele de începere și de încheiere („cu adânc respect", etc.) care trebuiau să fie respectate aidoma. Hârtiile, care n'au ținut seamă de aceste prescriptiuni, n'au fost trimise locurilor în drept

Toate documentele, în afară de prima declarație, — pe care le-a redactat Dimitroff înainte de proces, în timpul procesului, după proces și până în momentul eliberării sale, sunt scrise în limba germană.

Cu toate că lipsesc multe documente referitoare la proces, documentele existente zugrăvesc, totuși în deajuns și în mod destul de complet, atitudinea curajoasă a lui Dimitroff, care a rupt masca de pe fața incendiatorilor fasciști ai Reichstagului, reușind să iasă victorios împotriva clicii lui Hitler, prin lupta sa neînfricată și consecventă, cu atitudinea adevăratului luptător.

Editura

I

LUPTA
PÂNĂ LA PROCES

ERNST THÄLMANN
Conducătorul Partidului Comunist German

DECLARAȚIA FĂCUTĂ IN FAȚA ORGANELOR DE CERCETARE POLIȚIENEASCĂ

In seara zilei de 27 Februarie 1933, a izbucnit un incendiu în clădirea Reichstagului german. Incă în aceeași zi, seara târziu, posturile germane de radio au comunicat că în clădirea Reichstagului a fost arestat incendiatorul, „comunistul olandez" van der Lubbe, la care se spunea că s'ar fi găsit o carte de membru al Partid lui Comunist.

A doua zi, s'a publicat o știre inspirată de către ministrul de Interne al Prusiei, Göring, în care se arăta că incendiul Reichstagului este opera Partidului Comunist din Germania, care prin actul acesta, ar fi vrut, zice-se, să dea semnalul de începere a insurecției armate. Imediat după aceasta, s'a publicat un decret extraordinar pentru reprimarea „actelor de violență săvârșite de comuniști" împotriva siguranței statului; au fost abrogate o serie de articole ale Constituției din Weimar, iar ziarele comuniste și social-democrate au fost interzise. Fascismul german a folosit incendierea Reichstagului pentru a deslănțui teroarea împotriva partidului comunist, a mișcării muncitorești și a democrației din Germania.

La 9 Martie 1933, Dimitroff și alți doi bulgari au fost arestați la Berlin. A doua zi după incendiu, Torgler, președintele fracțiunii parlamentare comuniste din Reichstag, s'a prezentat singur la poliție, fără să fi avut consimțământul Comitetului Central al Partidului Comunist din Germania. El se pusese la dispoziția autorităților „cu scopul de a se reabilita", dar acestea au găsit că e cazul să fie arestat pe loc.

Motivul formal al arestării lui Dimitroff a fost un denunț al chelnerului Hellmer, membru al partidului hitlerist, care a declarat că l-ar fi vazut, chipurile, pe Dimitroff, împreună cu van der Lubbe.

Dela 9 până la 28 Martie, cercetările au fost făcute de către un comisar dela prefectura poliției din Berlin. In tot acest timp, Dimitroff s'a aflat în închisoarea prefecturii poliției.

In decursul interogatoriului polițienesc, Dimitroff a refuzat să subscrie procesul verbal de instrucție, declarând, totodată, că protestează împotriva acuzației ce i s'a adus, de a fi avut ceva comun cu van der Lubbe, și adăogând că n'are nici cea mai mică încredere în poliția germană, ca de altfel în orice poliție în general, și că tot ce crede necesar a spune, va arăta într'o declarație scrisă de el însuși. Această declarație a fost scrisă la 20 Martie 1933, fiind predată, după aceea, organelor polițienești.

Documentul acesta, publicat în lucrarea de față, este singurul care a fost conceput în limba bulgară. Toate celelalte documente au fosi scrise de Dimitroff în limba germană.

In legătură cu arestarea mea, declar următoarele:

1. Eu, Gheorghe Dimitroff, fost deputat al parlamentului bulgar, fost secretar al Uniunii Sindicatelor din Bulgaria, şi începând din 1910, membru al Comitetului Central al Partidului Comunist din Bulgaria, sunt emigrant politic din Octomvrie 1923 şi am fost condamnat în lipsă, în Bulgaria, în legătură cu răscoala din Septemvrie 1923. Fiind şi în străinătate în primejdie de a fi ucis de către adversarii mei politici, n'am putut să port în Europa numele meu adevărat şi am fost nevoit să adopt alt nume. Acestei împrejurări i se datoreşte faptul că am fost arestat sub numele de Dr. Rudolf Hediger.

2. In primăvara anului 1932, când s'a pus din nou, în Bulgaria, chestiunea unei amnistii pentru cei care mai rămăseseră condamnaţi în procesele evenimentelor din 1923, şi când, în legătură cu aceasta, a izbucnit acolo o mare luptă politică, am hotărît să părăsesc Uniunea Sovietică, unde domiciliam pe acea vreme, şi să mă întorc în Europa, spre a putea să colaborez nemijlocit, din străinătate, la campania pentru amnistia politică generală. La sfârşitul lui Iunie 1932, am venit la Berlin. De aici, am întreprins o călătorie la Viena, Praga, Amsterdam, Paris şi Bruxelles, unde am căutat să câştig personalităţi de seamă, diferite redacţii de ziare şi reviste, asociaţii culturale, ştiinţifice, ş. a. m. d., pentru sprijinirea morală şi politică a revendicării unei amnistii totale. In acest scop, am redactat material informativ asupra acestei chestiuni, am publicat scrisori adresate unor personalităţi de seamă, unor redacţii şi organizaţii, şi am scris o serie de articole asupra situaţiei economice şi politice din Bulgaria, asupra politicii ei interne şi externe, etc., atât pentru presa din străinătate, cât şi pentru publicaţia „Internaţionale Pressekorrespondenz", care apare la Paris în franţuzeşte, la Londra în englezeşte şi la Berlin în nemţeşte. In acest scop, urmăream presa şi literatura bulgară, ca şi ştirile apărute asupra Bulgariei în presa din străinătate; adunam material statistic şi de altă natură din Biblioteca Prusiană şi din alte instituţiuni, după cum se poate vedea din ziarele, revistele şi cărţile, din tăieturile din ziare şi

din alte tipărituri bulgăreşti sau în altă limbă, găsite în locuinţa mea.

3. Cheltuielile de traiu, ca şi acelea pe care le-am avut cu ocazia călătoriilor mele, le-am acoperit din onorariile pe care le-am primit pentru articole şi pentru traduceri făcute de mine din limba germană şi rusă. Suma de 350 de mărci şi 10 dolari, găsită la mine în momentul arestării, reprezintă tot ceea ce putusem agonisi în decursul celor 10 ani de emigraţie.

4. In răstimpul şederii mele în Germania, nu m'am amestecat în treburile interne de aci. N'am luat parte, nici direct, nici indirect, la lupta politică din această ţară. M'am consacrat în întregime unei probleme care avea o importanţă vitală pentru mine, om politic bulgar, căutând anume să contribui, pe cât îmi permiteau puterile, la cucerirea cât mai grabnică a amnistiei politice generale în Bulgaria, pentru ca astfel, după 10 ani de emigraţie să mă pot întoarce liber în ţara mea, spre a mă pune în slujba poporului meu, potrivit convingerilor şi idealurilor ce le aveam. Documentele găsite la mine: manifestul Internaţionalei Comuniste asupra frontului unic şi manifestul asupra convocării unui congres internaţional antifascist, mi-au servit ca material informativ. Ele sunt publicate în toată presa comunistă mondială şi nu au caracterul unor documente ilegale. In general, eu n'am redactat şi n'am răspândit în Germania niciun document referitor la situaţia din această ţară sau la problemele care o priveau.

5. Despre incendiul din Reichstag am aflat din ziare, în ziua de 28 Februarie, pe când mă aflam în trenul München-Berlin, odată cu toţi ceilalţi călători din acest tren. Numele şi fotografia „incendiatorului" le-am văzut pentru prima dată în viaţa mea, când au fost publicate în ziarele germane. Nu l-am văzut pe acest „incendiator" şi niciodată n'am vorbit cu el. In calitatea mea de comunist, de membru al Partidului Comunist din Bulgaria şi al Internaţionalei Comuniste, sunt în principiu împotriva teroarei individuale, împotriva oricăror acte absurde de incendiere ca acesta, fiindcă astfel de acte sunt incompatibile cu principiile comuniste, cu metodele comuniste ale muncii de massă şi cu lupta economică şi politică de massă şi fiindcă ele pot fi numai dăunătoare luptei de desrobire a proletariatului şi cauzei comunismului. Programele şi statutele tuturor partidelor comuniste şi ale Internaţionalei Comuniste interzic teroarea individuală,

sub sancțiunea de excludere a oricărui membru care ar recurge la astfel de metode. Toate actele de teroare săvârșite în Bulgaria, între care și aruncarea în aer a catedralei din Sofia, în Aprilie 1925, au fost condamnate în mod public și în chipul cel mai sever, atât de mine personal cât și de partidul din care fac parte și de către Internaționala Comunistă. Noi suntem comuniști și nu anarhiști. Convingerea mea adâncă este că incendierea Reichstagului nu poate fi decât opera unor oameni nebuni sau a celor mai răi dușmani ai comunismului, care prin acest act au vrut să dea naștere unei atmosfere propice pentru nimicirea mișcării muncitorești și a Partidului Comunist german. Eu însă nu sunt nici nebun, nici dușman al comunismului.

6. In afară de aceasta, în momentul când s'a produs incendiul Reichstagului, nici nu mă aflam la Berlin, ci la München, unde am sosit în dimineața zilei de 26 Februarie și de unde am plecat înapoi spre Berlin, în seara zilei de 27 Februarie, cu trenul D. (rapid), într'un vagon de dormit de clasa a III-a.

7. Resping cu adâncă indignare orice bănuială de participare directă sau indirectă la această faptă anticomunistă, la această fără-de-lege condamnabilă din orice punct de vedere, și protestez cu toată energia impotriva ne mai auzitei nedreptăți care mi s'a făcut prin arestarea mea cu prilejul acestei crime și în legătură cu ea.

Singura călcare a legilor germane, pe care am săvârșit-o este aceea că în calitate de emigrant politic am locuit ilegal în Germania, din cauză că eram incontinuu expus primejdiei de a fi asasinat.

8. De asemenea, protestez împotriva faptului că sunt tratat ca prizonier de război și că nu mi s'a lăsat absolut nimic din proprii mei bani, pentru a putea să-mi satisfac nevoile cele mai imediate și că mi s'a răpit, totodată, cel mai elementar drept de asistență juridică.

Berlin, 20 Martie 1933.

Gh. Dimitroff

P. S. Cât privește cărțile găsite la mine și în locuința mea, recunosc fără putință de tăgadă că sunt ale mele numai acelea care au fost înregistrate în prezența mea. Percheziționarea locuinței în care am stat a fost făcută în lipsa mea.

SCRISOARE CĂTRE HENRI BARBUSSE

La 28 Martie 1933, Dimitroff a fost transferat dela închisoarea prefecturii poliției la închisoarea preventivă Moabit din Berlin. La 3 Aprilie, judecătorul de instrucție Vogt i-a comunicat oficial lui Dimitroff, în timpul interogatoriului, că este acuzat de incendierea Reichstagului.

Dimitroff a comunicat în scris diferiților săi prieteni acuzațiile provocătoare ce i se aduceau. După cum s'a constatat mai târziu, judecătorul de instrucție Vogt, prin mâinile căruia, după prescripțiile regulamentului, trebuia să treacă scrisorile, n'a lăsat să fie expediate niciuna dintre ele, cu excepția următoarei scrisori adresate lui Barbusse

Berlin, 5 Aprilie 1933.

Henri Barbusse, Paris
Prin redacția ziarului „L'Humanité"

Dragă prietene Barbusse !

Trebue să vă comunic o veste tristă:

Din ziua de 9 Martie sunt arestat. Cu toate că, precum prea bine știți, mă ocup numai cu treburile mele bulgărești (chestiunea amnistiei politice), sunt din nenorocire pus sub acuzare de a fi săvârșit o crimă politică în Germania.

După cum mi s'a comunicat ieri, în mod oficial, de către organul judiciar în drept, sunt arestat fiind acuzat că

„la Berlin, în timp neprescris prin lege, și anume la 27 Februarie 1933, printr'un act săvârșit în chip continuu împreună cu zidarul Marinus van der Lubbe:

a) a încercat să schimbe prin violență constituția Imperiului german:

b) a incendiat cu precugetare clădirea Reichstagului, care servește ca locuință pentru oameni, săvârșind anume această incendiere, cu scopul de a provoca prin acest mijloc o răscoală".

Sper că această grozavă eroare va fi clarificată, dar cum se întâmplă de obiceiu, în asemenea cazuri complicate, chestiunea aceasta va dura timp îndelungat.

Mai rău decât orice este faptul că şi fără cele petrecute, sănătatea mea lasă şi aşa de dorit, fiind tare sdruncinată şi că în momentul de faţă n'am niciun ban pentru o alimentaţie suplimentară şi pentru satisfacerea altor nevoi personale.

Vă rog a informa şi pe domnul Romain Rolland asupra situaţiei mele, întru cât nu mi-e cunoscută adresa lui actuală.

Cu cele mai bune salutări tovărăşeşti,

Gh. Dimitroff
(fost deputat comunist în parlamentul din Bulgaria)

P. S. Tratamentul la care sunt supus poate fi văzut din următoarele fapte:

a) banii personali mi-au fost confiscaţi, încât sunt aproape fără un ban, iar câteodată n'am cu ce-mi plăti francarea scrisorilor;

b) nu primesc nicio gazetă;

c) a trecut de acum o lună şi n'am încă avocat;

d) nimeni nu e lăsat să vină la mine;

e) mi s'au luat chiar şi ochelarii.

SCRISOARE CĂTRE MARCEL CACHIN

Un ziar german hitlerizat, a cărui pagină a căzut întâmplător în mâinile lui Dimitroff, publicase fotografiile celor acuzaţi de incendierea Reichstagului şi un comunicat al judecătorului de instrucţie, Vogt, care afirma că legătura acestora cu van der Lubbe a fost dovedită. Spre a desminţi aceste false afirmaţiuni şi a demasca planurile provocătoare ale fasciştilor germani, Dimitroff a scris câtorva prieteni politici din străinătate, printre care şi lui Marcel Cachin. Dar nici aceste scrisori n'au fost expediate.

22 Aprilie 1933

Domnului Marcel Cachin, deputat, Paris.

Dragă Marcel Cachin!

Cu toate că ar părea cu desăvârşire de necrezut, din nenorocire realitatea este că sunt arestat din ziua de 9 Martie 1933, şi anume sub acuzaţia de a fi luat parte la incendierea Reichstagului. Motivarea oficială a mandatului de arestare sună:

„dat fiind că el (Dimitroff) se află sub bănuiala directă că la Berlin, în timp neprescris prin lege, şi anume la 27 Aprilie 1933, printr'un act săvârşit în chip continuu, împreună cu zidarul Marinus van der Lubbe:

a) a încercat să schimbe prin violenţă constituţia Imperiului german;

b) a incendiat cu precugetare clădirea Reichstagului, care serveşte ca locuinţă pentru oameni, săvârşind anume această incendiere, cu scopul de a provoca prin acest mijloc o răscoală".

Deoarece presa germană şi cea din străinătate a răspândit afirmaţiunea neadevărată că eu aş fi fost în legătură cu incendiatorul Reichstagului — afirmaţie care atinge în mod grav cinstea mea politică şi personală de scriitor comunist, de membru al Comitetului Central al Partidului

Comunist din Bulgaria şi al Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste, vă rog să aduceţi la cunoştinţa opiniei publice, şi în special prin publicaţia „Internationale Pressekorrespondenz", că:

niciodată în viaţa mea, n'am văzut pe Lubbe, incendiatorul Reichstagului, niciodată nu m'am întâlnit şi nu am vorbit cu el, şi că, firește, nu am avut nicio legătură directă sau indirectă cu incendierea Reichstagului, acest act tmintit, criminal, de duşmănie faţă de popor şi vădit ansicomunist.

Pentru mine este deosebit de important ca această declaraţie categorică pe care v'o dau, să devină cunoscută în Bulgaria şi ca toţi compatrioţii mei bulgari şi prietenii din străinătate să ia cunoştinţă de ea.

Cu cele mai sincere salutări,

Gh. Dimitroff

P. S. Dat fiind că banii mei personali mi-au fost confiscaţi, mă aflu în mari greutăţi materiale şi aştept dela prietenii mei un ajutor cât se poate de grabnic. Dacă prietenii mei bulgari au posibilitatea să-mi trimită ceva bani, îi rog să-i expedieze avocatului Werner Wille (pentru mine) sau direct la închisoarea preventivă Moabit.

SCRISORI ADRESATE JUDECĂTORULUI DE INSTRUCȚIE VOGT

Aruncând pe Dimitroff în închisoare, temnicierii fasciști își puseseră drept țel să-i înfrângă spiritul revoluționar de luptă. Ei credeau că își vor putea atinge scopul prin șicane rafinate și sistematice, pe care le-au aplicat, de altfel, în tot timpul deținerii: astfel, n'au expediat o bună parte din corespondență, nu încuviințau vizitele apărătorului și ale altor persoane, nu-i predau lui Dimitroff alimentele trimise de mama lui și i-au luat chiar și ochelarii. I s'au luat de asemenea și toți banii, încât el n'a putut să se aboneze la niciun ziar și nici să-și procure ceva alimente. Când Dimitroff, printr'o luptă tenace, a impus să i se permită procurarea de ziare fasciste, pe cont propriu, el n'a putut să se folosească de această permisiune decât abia după ce rudele lui din străinătate au trimis bani la casieria închisorii.

Din ziua de 4 Aprilie, Dimitroff a fost ținut neîntrerupt în lanțuri, ziua și noaptea, ba chiar în primele trei săptămâni i s'au pus lanțuri și la picioare. In afară de aceasta, el a fost ținuit de zid printr'un lanț scurt. El a trebuit să-și facă toată pregătirea procesului, să scrie scrisorile și să scoată citate din cărți, cu mâinile legate, chinuit fiind de dureri mari. Autoritățile fasciste, care n'aveau încredere în personalul inferior al închisorii, au ordonat să i se facă regulat inspecție, pentru a se vedea dacă sunt bine înșurubate cătușele. Punerea în lanțuri — ca și majoritatea măsurilor luate în general de către judecătorul de instrucție — era în contrazicere cu prescripțiunile în vigoare care priveau tratamentul deținuților preventivi.

Dar nimic n'a putut să frângă spiritul de luptă al lui Dimitroff.

Intemeindu-se pe prescripțiile în vigoare în Germania cu privire la tratamentul deținuților preventivi, Dimitroff a dus o luptă neîncetată împotriva regimului din închisoare, adresând proteste judecătorului de instrucție și mai târziu, președintelui Curții de Justiție.

Scrisorile următoare, care au fost adresate judecătorului de instrucție Vogt, arată unele aspecte ale acestei lupte.

26 Aprilie 1933

Domnului judecător de instrucție!

Mult stimate domnule consilier al Curții de justiție a Imperiului!

Permiteți-mi, vă rog, a vă aminti că aștept mereu răspuns cu privire la:

1. întrevederea cu avocatul meu;

2. remiterea la cassieria închisorii preventive a celor 5 mărci, scoase de sub sechestru din banii mei confiscați;

3. scrisoarea către domnișoara K., scrisoare neexpediată nici până acum;

4. manualul de limba germană.

Afară de aceasta, am constatat că adeseori primesc cu mari întârzieri corespondența ce mi se adresează. Ieri, de pildă, am primit din nou o scrisoare din 19 Aprilie, adică după 6 zile dela trimiterea ei.

Înțeleg foarte bine că pentru control este necesar un timp oarecare, dar o întârziere de aproape o săptămână nu se poate explica și cu atât mai puțin justifica prin acest motiv.

Vă rog să dispuneți ca, pe cât e posibil, corespondența să-mi fie predată regulat.

In sfârșit, vă amintesc că mâinile îmi sunt încă încătușate ziua și noaptea. Trebue să citesc și să scriu, să șed și să dorm cu cătușele la mâini. Nu vă este deajuns faptul că suport aceste chinuri morale și fizice de-aproape o lună de zile? N'ar fi oare timpul ca măsura aceasta barbară să fie ridicată?

Cu deosebită stimă,

Gh. Dimitroff

4 Mai 1933

Domnule judecător de instrucție!

Mult stimate domnule consilier al Curții de justiție a Imperiului!

Pentru comunicarea D-voastră, cum că respingeți scoaterea de sub sechestru a banilor mei confiscați, găsesc de sigur, că n'am pentru ce să vă mulțumesc.

M'ați scutit însă prin aceasta de o iluzie pe care mi-o făcusem. Presupusesem, un moment, că cel puțin în această privință, eu, om politic, arestat fără nicio vină în incendierea Reichstagului și suferind numai pentru îndeplinirea datoriei mele de comunist, nu voi fi tratat mai rău decât tâlharii și ucigașii și că puteam să contez pe câteva mărci din banii mei, pentru ziare, pentru mărci poștale și pentru un manual de limba germană.

Acum văd că presupunerea mea a fost o iluzie. Nu mi se permite măcar restituirea unei părți din banii mei. Nu mi se permite să primesc nicio vizită și, pe deasupra, trebue să stau ziua și noaptea încătușat.

După câte știu, nici ucigașii puși sub inculpare nu se găsesc într'o astfel de situație

Și toate acestea vi le datoresc D-voastră!

Da, așa este nimerit și în firea lucrurilor să mi se întâmple! Mă aflu în mâinile dușmanului de clasă, care se silește din răsputeri să întrebuințeze până și justiția ca armă pentru stârpirea comunismului, adică, practic vorbind, pentru nimicirea reprezentanților săi convinși, consecvenți și neclintiți.

Cu adâncă stimă,

Gh. Dimitroff

SCRISORI ADRESATE RUDELOR ȘI CUNOSCUȚILOR

Scrisorile adresate de către Dimitroff rudelor sale erau aproape singurul mijloc de legătură pe care-l mai avea cu lumea de afară. Lăsându i acest mijloc de legătură, autoritățile fasciste l-au îngrădit însă, cu o mulțime de restricții. Dimitroff a folosit schimbul de scrisori pentru a informa opinia publică asupra situației sale și, pentru a indica măsurile ce se impuneau să se ia în lupta care se ducea împotriva acuzației provocătoare aruncate împotriva sa.

Mama lui Dimitroff, Paraşkeva Dimitroff, care pierduse trei fii în lupta pentru cauza revoluției, începu, fără zăbavă, acțiunea îndârjită pentru apărarea celui de-al patrulea fiu al său, îndată ce primi dela el știrea că a fost arestat. Ea îi trimise scrisori, colete cu alimente și bani. Ea călători în străinătate, luă cuvântul la mari adunări populare, povesti viața lui Dimitroff, și dovedi absoluta lui nevinovăție. Ea obținu să aibă, pentru'o necontenită luptă cu administrația fascistă o convorbire cu fiul ei, asistă la desbaterile procesului și-l ajută pe Dimitroff, cu tot ce-i stătea în putință, în lupta lui eroică. Prin lupta ei activă, intru apărarea fiului ei, ea și-a cucerit simpatiile calde ale oamenilor din clasa muncitoare.

Liuba Ivoşkevici, despre care se vorbește în scrisoarea ce urmează, a fost prima soție a lui Dimitroff și credincioasa lui tovarășă de luptă. Ea a participat activ, timp de 25 ani, la mișcarea revoluționară din Jugoslavia și Bulgaria și a fost o foarte talentată poetă proletară. După o boală îndelungată, ea a murit la Moscova, la 27 Mai 1933. Magdalina Baramoff este sora lui Dimitroff, care și-a însoțit mama în călătoria făcută în străinătate.

Berlin — Moabit, 10 Mai 1933

Doamnelor Paraşkeva Dimitroff
şi Magdalina Baramoff, Samokov, Bulgaria.

Iubită mamă și soră !

Abia la 5 Mai am primit scrisorile voastre. Banii, din nefericire, nu i-am primit încă. M'a bucurat foarte mult, în special, scrisoarea mamei noastre iubite. Pentru mine este o mare ușurare morală și o considerabilă mângâiere faptul că în ciuda tuturor suferințelor ei, ea este atât de vitează, de curajoasă și de plină de speranțe.

Eu am fost totdeauna și sunt și acum mândru de mama noastră, pentru caracterul ei nobil, pentru tăria ei și dragostea sa plină de sacrificii. Ii doresc multă și îndelungată sănătate și o viață plină de vioiciune, precum și curajul și încrederea

de până acum. Sunt sigur că ne vom vedea din nou şi că vom fi iarăşi fericiţi.

Asupra situaţiei mele aţi putea să vă informaţi, din când în când, prin avocatul meu, domnul Werner Wille. El ştie mai bine decât mine ce se petrece în jurul meu. Ar fi necesar să i se trimită imediat o sumă de bani, deocamdată cel puţin 50 de mărci, ca avans la onorariul pe care urmează să-l primească. Din păcate, eu n'am putut să-i dau până acum niciun ban.

E dela sine înţeles că îmi voiu purta crucea cu curajul, răbdarea şi fermitatea necesară, „la fel ca apostolul Pavel", cum scrie mama. Numai dacă sănătatea nu mă va părăsi, restul va merge bine !

Mă străduesc, în limitele posibilităţii, să folosesc captivitatea mea. In clipa de faţă, mă ocup cu studierea temeinică a istoriei germane, atât de plină de învăţăminte. Spre norocul meu, se găsesc în biblioteca închisorii unele cărţi asupra acestor chestiuni. Aceste studii îmi dau foarte multă perspectivă şi în privinţa înţelegerii şi a cunoaşterii însemnătăţii internaţionale a evenimentelor actuale din Germania.

Sunt foarte întristat de faptul că nu pot să aflu nimic despre situaţia din patria mea. Ziare bulgăreşti, bine înţeles, nu văd niciodată. Ziare germane citesc numai câteodată şi, de obiceiu, ele nu dau nicio informaţie asupra Bulgariei.

Deoarece, după toate probabilităţile, va trebui să mai rămân oarecare timp aici — căci asemenea procese politice durează, din nenorocire, foarte mult timp ! — v'aş fi foarte recunoscător dacă mi-aţi trimite o parte din cărţile apărute în Bulgaria, în ultimii ani, asupra istoriei Bulgariei, asupra participării Bulgariei în războiul balcanic şi în războiul mondial şi asupra situaţiei economice şi politice a Bulgariei Au apărut nişte cărţi ale domnilor dr. Mihalceff, dr. Sacaroff prof. Zlatarski, prof. Ţankoff şi ale altora. Incercaţi, de asemenea, să-mi trimiteţi şi revistele „Asociaţiei Economice" şi „Zvezda" (Steaua). Poate şi alte lucruri care prezintă interes pentru mine. Domnul avocat dr. Diukmedjieff vă va spune, cu siguranţă, ceea ce este bun şi mă poate interesa, în această privinţă. Cred că mi se va permite să primesc aceste cărţi istorice, ştiinţifice şi economice, scrise în limba bulgară şi că îmi vor fi predate.

Dela Lena nu am primit încă răspuns la scrisoarea mea. Nu ştiu, de asemenea, nici ce este cu Liuba. După o ştire primită înainte de arestarea mea, sărmana de ea se afla pe patul de moarte. Ştiţi foarte bine ce-ar însemna pentru

mine această pierdere, Aceasta ar fi cea mai mare şi cea mai grea lovitură, pe care voiu fi primit-o în vieaţa mea. Scrieţi mi, vă rog, mai des !
Salutări cordiale lui Ştefan, Liubo, Boris şi copiilor.
Cu salutări şi sărutări, al vostru fiu şi frate

Gheorghe

Berlin-Moabit, 22 Iunie 1933

Doamnei Paraşkeva Dimitroff, Samokov

Scumpa şi iubita mea mamă!

Scrisoarea ta din 12 Iunie, aşteptată cu atâta dor, mi-a produs o mare bucurie. Eram de-acum foarte neliniştit. Avocatul meu nu mi-a dat de ştire dacă a primit banii. Deoarece doamna Kr. a primit banii trimişi de voi, presupun că între timp a primit şi avocatul suma cuvenită şi că mă va informa sau mă va vizita în curând.

Ştirea dată de gazetele bulgăreşti cum că Lena şi Liza au fost în Germania în legătură cu procesul meu, m'a mirat foarte mult. N'am avut de loc cunoştinţă despre acest lucru. Ziarele au obiceiul ca în asemenea cazuri să publice ştiri senzaţionale şi eronate.

Ultimele două colete (caşcavalul), nu le-am putut primi, fiindcă, după cum v'am scris mai înainte, în închisoare nu se permite predarea de alimente provenite din străinătate.

La 1 Iunie, s'a încheiat în mod oficial instrucţia preliminară în chestiunea mea. Acum aştept actul de acuzare. Vom vedea ce fel de acuzare va mai fi şi aceasta.

Se înţelege dela sine că situaţia mea actuală nu este uşoară, dar în definitiv, totul se poate suporta.

Este foarte important să am bani suficienţi pentru avocatul meu, pentru alimentaţia mea suplimentară şi pentru alte nevoi care se mai ivesc în închisoare. Deocamdată, îmi trebuesc cel puţin 300 de mărci. Mă bizui cu tărie pe ajutorul vostru în această privinţă.

Scrie-mi, te rog, mai des! Multe salutări tuturor celor de acasă, în special Lenei, lui Ştefan, lui Liubo şi lui Liubcio. Şi ţie, draga mea mamă, mii de sărutări.

Fiul tău Gheorghe

Berlin-Moabit, 12 Septemvrie 1933

Doamnei Paraşkeva Dimitroff, Samokov

Draga mea mamă!

Călduroasa ta scrisoare din 30 August (împreună cu 200 de leva), am primit-o cu o bucurie plină de recunoştinţă. Eram iar neliniştit, căci mă gândeam că nu-mi scrie nimeni din cauză că tu eşti bolnavă, sau că s'a întâmplat acasă vreo nenorocire. Acum, slavă Domnului, văd că totul e bine şi — ceea ce este deosebit de important pentru mine — că tu, cu toate sforţările şi ostenelile tale, eşti sănătoasă.

Ieri a fost la mine avocatul Deceff, care mi-a comunicat, între altele, că Lena trebue să vină în curând la Berlin. Mă bucur foarte mult că o voiu vedea şi că voiu vorbi iar cu ea.

Sărmana de ea, a depus multă stăruinţă pentru a-mi găsi apărători! Dar tribunalul este mult mai zelos decât ea în recuzarea tuturor avocaţilor propuşi până acum. E adevărat că tribunalului i s'au înaintat încă trei cereri pentru admiterea, în calitate de apărători, a avocatului bulgar Petr Grigoroff, a avocatului american Leo Gallagher şi a avocatului german Lehmann, din Saarbrücken, dar mă tem că nici aceste cereri nu vor avea o soartă mai fericită decât cele precedente.

Lena se plânge, în fiecare scrisoare a sa, că nu-i răspund. Dar în acelaşi timp, ea uită mereu să-mi dea adresa ei! Cum să-i scriu la Paris, dacă n'am adresa ei precisă. Parisul este mare. Lena noastră este într'adevăr o persoană foarte capabilă, dar ea este, deocamdată, departe de a fi devenit o personalitate cu celebritate mondială, pentru ca poştei din Paris să-i fie deajuns numele ei pe plic, spre a o putea găsi. Aşa a fost, de altfel, întotdeauna, buna noastră Lena — o adevărată profesoară distrată!

V'am scris de-acum de câteva ori că ziarele bulgăreşti vin regulat pentru mine, dar, din nefericire, ele nu ajung niciodată în mâinile mele. Nu mi s'a permis să primesc şi să citesc ziare bulgăreşti. Pare-se că „superiorii" mei sunt foarte îngrijoraţi de liniştea mea, şi nu vor ca să mă necăjesc şi din cauza evenimentelor din Bulgaria. Ei socotesc, probabil, că-mi ajunge necazul produs de evenimentele din Germania... De aceea, n'are niciun sens să-mi mai trimiteţi ziare.

Ţie, draga mea mamă, şi tuturor celor de acasă, vă doresc toate cele bune şi, în primul rând, multă sănătate.

Cât priveşte sănătatea mea, ea este mulţumitoare. Conform unei hotărîri a tribunalului, la 31 August mi s'au scos, în sfârşit, cătuşele dela mâini, care m'au chinuit neîntrerupt, zi şi noapte, timp de 5 luni de zile, şi acum mă simt incomparabil mai bine.

Domnul Deceff mi-a spus că Lena a plecat la Varna, în legătură cu condamnarea la închisoare a lui Liubcio.

Multe salutări cordiale Linei şi curajosului Liubcio. Nu m'a dat de ruşine! Dimpotrivă! De asemenea şi Lina, ca mamă a lui, poate fi numai mândră.

Ţie, cele mai bune salutări. Te sărută,

fiul tău Gheorghe

P. S. 13 Septemvrie

Chiar acum am primit scrisoarea Linei şi a ta, cu data de 5 Septemvrie. Vă mulţumesc foarte mult. Lina are dreptate când scrie: „Mama este cu adevărat o eroină". O a doua eroină în familia noastră a fost, neîndoios, şi neuitata noastră Liuba. Noi toţi avem în tine şi în Liuba o pildă frumoasă. Incă odată, multe, multe sărutări,

Al tău Gheorghe

Berlin-Moabit, 16 August 1933

Domnişoarei Rosy Fleischmann

Dragă domnişoară Fleischmann !

După cinci luni dela arestarea mea (9 Martie), am primit, in sfârşit, actul de acuzare şi, după cum mi-a comunicat apărătorul meu din oficiu (dr. Paul Teichert, din Leipzig), desbaterile vor începe, probabil, în prima jumătate a lunii Septemvrie. Aştept cu nerăbdare şi ardoare ca monstruoasa greşeală care s'a produs cu persoana mea, să fie lichidată, pentru ca, în chipul acesta, să-mi recapăt libertatea, cât mai curând.

Actul de acuzare vorbeşte de înaltă trădare în legătură cu incendierea Reichstagului. Aceasta contrariu aşteptărilor mele că voiu fi acuzat numai pentru contravenţie la legea paşapoartelor şi pentru neînregistrarea domicilierii mele ca emigrant politic (ceea ce constitue, de fapt, vina mea în raport cu legile germane).

Dat fiind însă că n'am avut absolut nimic de a face

cu această crimă, actul de acuzare nu putea, firește, să aducă împotriva mea nicio dovadă pozitivă, indiscutabilă. Afară de aceasta, în timpul incendiului Reichstagului nici n'am fost la Berlin, ci la München.

Mă silesc să folosesc, pe cât este posibil, captivitatea, și de câteva luni de zile mă ocup, mai ales, cu studierea mai aprofundată a istoriei germane. Acest studiu, pe lângă faptul că este foarte interesant și instructiv, arată, totodată, în mod clar, legătura dintre trecutul poporului german și actualele evenimente din Germania, care frământă lumea întreagă, și contribue mult la explicarea justă a acestor evenimente și a caracterului lor trecător, ele constituind, în multe privințe, o recădere în trecut.

Mie personal nu-mi merge, firește, prea bine. Adeseori, mă simt ca o *pasăre înlănțuită*, care are aripi, dar nu le poate folosi.

Imi amintesc des de spiritualele versuri ale lui Byron: „Sunt atât de neputincios, cum numai diavolul o poate dori:
Osândirea mea aduce tot atâta cinste,
Cât tragerea la mal a unui pește prins în undiță
Și ducerea la abator a unui miel sortit pentru măcelărie;
Eu nu sunt însă bun pentru bucate alese
Și nu mă dau în vânt spre a fi făcut fripturi!"

Și câteodată, când îmi e deosebit de greu, cânt în surdină celebra poezie a lui Goethe:

„Gândurile laşe,
Șovăielile temătoare,
Codirea femeiască,
Plângerile pline de spaimă,
Nu abat nefericirea
Și nu-ți dau libertatea!
Fii tare, în ciuda tuturor vrăjmașilor,
Nu te pleca nicicând, arată-ți puterea,
Cheamă ocrotirea brațului Domnului!"

Deosebit de mult mă consolez cu minunatele cuvinte ale lui Goethe:

„De-ai pierdut averea — ceva ai pierdut,
De-ai pierdut onoarea — mult ai pierdut,
De-ai pierdut curajul — totul ai pierdut!"

Da, aşa este: *curaj, curaj şi iar curaj!* Şi mereu înainte, cu toată puterea, în ciuda oricăror piedeci!

Gândurile mă poartă foarte des spre Viena şi împrejurimile ei, începând cu Augarten, prin Kahlenberg, Kirling, Hermannskogel, Grinzing (Papagal „Dora"), Prater, Vöslau, Wachau, Krems (uriaşa bibliotecă a mânăstirii), Dunărea mare, Diana, Union, Baden, ş. a. m. d. — până la Klosterneuburg (locuri care sunt pentru mine ca o a doua patrie!).

Intre timp, la 8 Mai, a murit soţia mea in urma unei boli incurabile şi îndelungate. Sărmana de ea, în ultimii ani a trăit şi a murit ca o *adevărată martiră!* Sora mea va aduna acum poeziile ei într'o cărticică şi le va publica. Pentru amintirea ei, cărticica aceasta va fi cel mai nimerit monument.

Vă doresc toate cele bune. Cu cele mai cordiale salutări,

Gh. Dimitroff

DECLARAȚIE ADRESATĂ ORGANELOR DE INSTRUCȚIE JUDICIARĂ

Ca și la interegatoriul dela poliție, Dimitroff a refuzat să iscălească procesele verbale oficiale ale anchetei judiciare, efectuate de către judecătorul de instrucție. După terminarea anchetei, el a alcătuit din nou o declarație am nunțită, pe care a făcut-o în scris

Incă la începutul instrucției judiciare, judecătorul de instrucție Vogt a publicat o fotografie a lui Dimitroff, cerând tuturor acelora care îl cunoașteau să se prezinte autorităților. După aceasta, au fost primite declarații dela persoane care îl cunoșteau sub alte nume (Dr. Schaafsma, dr. Hediger). In declarația sa, Dimitroff dă, între altele, explicații și asupra acestui lucru.

30 Mai 1933

Către autoritățile de instrucție judiciară

In legătură cu anchetarea mea judiciară din zilele 12, 13, 19 și 20 Mai 1933.

Privitor la șederea mea în Germania. In 1921 am fost pentru prima dată în Germania (la Berlin), împreună cu soția mea, sub numele meu propriu și ca deputat al Sobraniei (membru al Parlamentului) din Bulgaria. In 1927 și 1928, m'am oprit pentru un scurt timp la Berlin, pe când veneam în trecere dela Viena. Dela sfârșitul anului 1929 am domiciliat la Berlin, cu dese întreruperi, unele scurte, altele de câteva luni de zile, fără a mă anunța, fiind pe vremea aceea emigrant politic. Astfel, din Decemvrie 1929 până în Mai 1930 și din Noemvrie 1931 până la mijlocul lui Iunie 1932, n'am fost în Germania.

Privitor la numele meu. Cum am arătat în declarația mea din 20 Martie 1933, fiind un om politic condamnat la moarte în Bulgaria și adesea fiind urmărit și amenințat și în străinătate cu moartea de către adversarii mei din Bulgaria, am fost nevoit să trăiesc sub *nume streine, fară a mă înregistra la poliție.* Până la sfârșitul anului 1930, am trăit sub numele de dr. Schaafsma și apoi sub numele de dr. Hediger. Pentru persoanele care mă cunoșteau însă de mai

înainte sub numele de Schaafsma, am rămas şi mai departe sub acest nume.

Privitor la activitatea mea în Germania. Repet cele declarate de mine la 20 Martie şi anume că în Germania m'am ocupat cu chestiunile mele bulgăreşti şi cu activitatea mea publicistică bulgară (mai ales cu situaţia emigraţiei politice, cu campania pentru amnistie politică în Bulgaria, etc.)

Manifestul Internaţionalei Comuniste, găsit la mine şi manifestul pentru un congres internaţional antifascist al muncitorilor, manifeste care au apărut în publicaţia „Internationale Pressekorrespondenz" şi în presa mondială comunistă, le-am primit dela redacţia „Inprekorr", drept material informativ.

Buletinul de presă al Partidului Comunist din Germania asupra incendierii Reichstagului, buletin care mi-a fost arătat de către domnul judecător de instrucţie, l-am văzut pentru prima dată cu această ocazie. N'am avut niciodată în mâinile mele şi n'am citit niciodată acest buletin.

Relativ la legăturile mele politice din Germania. Am fost în legătură cu redacţia publicaţiei „Internationale Pressekorrespondenz", în care am publicat articole asupra Bulgariei, asupra amnistiei politice şi asupra altor chestiuni. Am avut de asemenea, din când în când, legătură cu „Ajutorul Muncitoresc Internaţional", pentru diferite chestiuni ale secţiunii bulgare a „Ajutorului muncitoresc Internaţional". In chestiunea emigranţilor politici bulgari, am avut ocazional legături directe, impuse de diferite necesităţi, cu Secretariatul Internaţional al Ajutorului Roşu. Pentru activitatea mea, nici n'am avut nevoie de alte legături în Germania.

Cunosc personal pe conducătorii comunişti germani care au participat la diferite şedinţe ale Internaţionalei Comuniste ţinute la Moscova, în timp ce eram şi eu de faţă. Am auzit luând cuvântul acolo, fruntaşi ai partidului comunist german cum sunt de pildă, B. Thälmann, Heckert, Pieck.

Pe *Neubauer* nu l-am văzut şi n'am vorbit cu el niciodată. Am citit numai câteodată articolele lui asupra Germaniei, publicate în „Internationale Pressekorrespondenz".

Pe *Torgler*, de asemenea, nu-l cunosc personal. Ştiu numai că el a luat adesea cuvântul în Reichstag, în numele fracţiunii comuniste.

Trebue să subliniez în mod expres că la terminarea interogatoriului poliţienesc, un comisar al poliţiei penale mi-a arătat toate tipăriturile şi însemnările găsite la mine,

le-a notat şi numerotat deosebit, în prezenţa mea. Scrisoarea către Helmut. plicul cu numele Ferdi, recipisa unei telegrame către Inner, buletinul de presă al Partidului Comunist din Germania—toate aceste piese nu erau atunci acolo şi nu se găseau printre lucrurile mele.

Deşi socotesc că e o mare cinste de a fi funcţionar al Rusiei Sovietice, ţin să arăt că n'am avut însă această calitate.

In mersul trenurilor, găsit la mine, eu n'am notat prin niciun semn Reichstagul şi palatul. De însemnarea aceasta nici nu aveam nevoie. In 1921, în calitate de deputat bulgar, am fost la Reichstag şi de atunci ştiam exact unde este situat.

Subliniez declaraţia mea categorică din 20 Martie, asupra căreia am insistat în mod deosebit, ori de câte ori am avut prilejul, că în calitate de membru disciplinat al partidului, de comunist bulgar responsabil şi de conducător comunist bulgar, nu puteam avea — şi într'adevăr n'am avut nici direct, nici indirect — nicio legătură cu incendierea Reichstagului. Cât despre incendiator, nu l-am văzut, nu m'am întâlnit şi nici n'am vorbit cu el niciodată. în toată vieaţa mea.

Un astfel de act, ca incendierea Reichstagului, putea fi săvârşit numai de nişte oameni nebuni sau de cei mai răi duşmani politici sau de adevăraţi provocatori, care voiau în acest chip să dăuneze comunismului.

Fireşte că n'am avut, de asemenea, nimic de a face cu vreun plan oarecare, privitor la organizarea unei răscoale în Februarie, cu scopul de a schimba prin violenţă constituţia Germaniei. Despre aceste pretinse planuri ale comuniştilor, am auzit pentru prima dată la interogatoriu. Se ştie însă, îndeobşte, că pe baza hotărîrilor Internaţionale Comuniste şi ale însuşi Partidului Comunist german, toată politica şi activitatea comunistă în această perioadă aveau ca obiectiv mobilizarea politică a masselor împotriva fascismului, formarea frontului unic al proletariatului german, lupta economică şi politică de massă pentru apărarea intereselor vitale şi a drepturilor tuturor oamenilor muncii — şi pe această cale înfăptuirea sarcinii de a cuceri majoritatea clasei muncitoare pentru comunism. Această linie politică şi această orientare concretă a politicii comuniste din Germania, fixate în rezoluţii obligatorii pentru toţi membrii partidului comunist, exclud complet orice acţiune teroristă şi orice planuri aventuroase de răscoală din partea comuniştilor. Internaţionala

Comunistă şi Partidul Comunist german declară aceste acţiuni ca inadmisibile, absurde şi vătămătoare pentru comunism şi pentru proletariat şi le condamnă în mod hotărît şi răspicat.

Afirmaţia că cineva m'ar fi văzut împreună cu incendiatorul Reichstagului, poate să aibă la bază o confuzie, cum a fost cazul cu o martoră. După cum se ştie, la interogatoriul dela poliţie ea a afirmat foarte categoric că la 26 Februarie, ora 3 după amiază, m'ar fi văzut împreună cu van der Lubbe într'un local din Düsseldorferstrasse. După ce s'a stabilit însă că în timpul acela eu nici nu eram la Berlin, această martoră, împreună cu afirmaţia ei, tare ca granitul, a dispărut de pe scena anchetei.

Este lesne de înţeles că nu pot să dau niciun fel de informaţii mai amănunţite asupra legăturilor mele cu emigranţii politici bulgari din străinătate, ca şi asupra legăturilor mele cu prietenii mei din Bulgaria, deoarece ei sunt urmăriţi pentru activitatea lor politică. Din acelaşi motiv, nu pot da nici numele *prietenului meu bulgar*, cu care am avut o convorbire la München, la 26 şi 27 Februarie 1933, convorbire asupra căreia convenisem la Paris, încă din Decemvrie 1932. Aşa cum stau astăzi lucrurile în Bulgaria, el poate fi literalmente ruinat în 24 de ore, împreună cu întreaga sa familie, pentru faptul de a fi avut legături cu mine.

Vina mea faţă de legile germane, în decursul întregii mele şederi în Germania, constă *numai şi numai* în aceea că în calitate de emigrant politic bulgar, *am domiciliat sub nume străin, cu paşaport fals şi neînregistrat la poliţie*. Eu nu puteam însă să domiciliez altfel.

In legătură cu toate interogatoriile poliţieneşti şi judiciare, trebue să accentuez, cu tot dinadinsul, *că îmi iau toată răspunderea pentru exactitatea informaţiunilor şi depoziţiilor cuprinse în declaraţiunile mele proprii, făcute în scris la 20 Martie şi 30 Mai 1933*. In ce priveşte procesele verbale ale acestor interogatorii, îmi declin însă orice răspundere.

Gh. Dimitroff

SCRISORI CĂTRE AVOCATUL DR. TEICHERT

La 25 Iulie 1933, secţia a IV-a penală a Curţii de Justiţie a Reichului, a desemnat ca apărător din oficiu al lui Dimitroff şi al celorlalţi doi acuzaţi bulgari, pe avocatu-Teichert, iar pentru van der Lubbe, pe avocatul Seuffert.

Voind să folosească pentru luptă, în cursul procesului, toate posibilităţile legale ce-i stăteau la dispoziţie, Dimitroff a declarat că primeşte serviciile acestui avocat. El a pus însă o serie de condiţiuni avocatului numit de Curte, pentru ca acesta să nu abuzeze de situaţia sa, în dauna clienţilor săi şi a luptei antifasciste. Evenimentele care au urmat au dovedit cât de justă a fost poziţia lui Dimitroff.

In acelaşi timp, Dimitroff a cerut insistent Curţii ca să fie admişi avocaţi străini, şi anume să poată însărcina cu apărarea sa pe Deceff şi Grigoroff, din Bulgaria, Gallagher, din America, Morro Giaferri, Campinchi, Torrès şi Willard, din Franţa şi pe alţii. Curtea a respins însă toate aceste cereri.

In atitudinea sa faţă de avocaţi, Torgler a luat o poziţie care se deosebea complet de aceea a lui Dimitroff. După cererea făcută de Torgler, i-a fost numit ca apărător avocatul fascist Sack. Acest avocat se făcuse vestit mai înainte ca apărător al fasciştilor şi monarhiştilor, în mai multe procese scandaloase, care rămăseseră de pomină (procesul asasinării lui Rathenau, procesul căpeteniilor fasciste: Helldorf Ernst şi alţii, care din ordinul lui Hitler, organizaseră asasinate). In cursul desbaterilor din faţa Curţii, Sack a folosit prin toate mijloacele situaţia sa de avocat spre a scoate basma curată pe incendiatorii fascişti ai Reichstagului, manifestându-se ca un duşman declarat al poporului muncitor din Germania.

Alegerea avocatului Sack a fost primul pas al lui Torgler, în serviciul făţiş al fascismului.

Cinci luni de zile după arestare, Dimitroff a primit actul de acuzare, în care, pe baza unor afirmaţiuni mincinoase şi a tot felul de falsificări, el era acuzat de a fi participat la incendierea Reichstagului cu scopul de a doborî ordinea existentă în stat. Pentru această crimă, îl ameninţa pedeapsa cu moartea.

Dimitroff a studiat amănunţit actul de acuzare şi a început imediat să demaşte conţinutul lui.

El a dat avocatului instrucţiuni scrise, a făcut propuneri pentru chemări de martori şi a recomandat o serie de alte măsuri, menite a spulbera acuzaţiunile fasciste.

Fixând pentru procesul ce avea să se judece linia hotărîtă şi răspicată a luptei politice. Dimitroff a avut o serie de ciocniri şi cu avocatul său, cara se silea din răsputeri să se mărginească la o strictă apărare a persoanei acuzaţilor şi să nu atingă chestiuni politice. Dimitroff respinse această linie juridică a avocatului şi insistă ca acesta să procedeze aşa cum cerea clientul său.

In scrisoarea sa din 4 August, adresată avocatului, Di-

mitroff a demascat falsul fabricat de autoritățile fasciste asupra pretinsei lui „logodne", fals care urmărea discreditarea personală a acuzatului și care arăta în mod neîndoios de ce fel de metode murdare se foloseau organele acuzării, în decursul pregătirii procesului.

1 August 1933

Domnului Dr. Paul Teichert, avocat, Leipzig

Mult stimate domnule doctor !

Am primit scrisoarea d-voastră din 27 Iulie și am luat cunoștință de comunicarea că ați fost desemnat de Curtea de Justiție ca apărător al meu.

Vă comunic că la 20 Iulie am însărcinat cu apărarea mea pe domnul Stefan Deceff, avocat bulgar, (care se află actualmente la Paris, Palace Hotel) și că sora mea, dând urmare cererii mele, a angajat ca apărători ai mei pe domnii: Giafferi, Campinchi și Torrès. Aceștia se vor pune, probabil, în legătură cu d-voastră.

In ceea ce privește cazul meu, sunt uimit că am fost trimis în fața Curții de Justiție a Imperiului, în legătură cu incendierea Reichstagului. Conform faptelor existente, instrucția preliminară ar fi trebuit să ajungă neapărat la concluzia că n'am avut absolut nimic de a face cu această crimă nebunească și provocătoare. Dar se pare că noi, cei trei emigranți politici bulgari, suntem destinați să luăm locul adevăraților făptuitori, care nu pot fi găsiți. In procesele polit ce, se vede totdeauna, în modul cel mai limpede, cum este folosită justiția ca o unealtă a politicii.

In *declarațiile mele scrise* din 20 Martie și 30 Mai, pe care le-am predat domnului Vogt, judecător de instrucție al Curții de Justiție a Imperiului, am spus tot ce este esențial în chestiunea mea. Vă rog să cercetați mai de aproape aceste declarații.

Sunt foarte nerăbdător să văd *cum* va încerca parchetul general al Imperiului să motiveze acuzarea de înaltă trădare în chestiunea incendierii clădirii Reichstagului, împotriva unui om politic, care, de fapt n'a avut nicio legătură, dar absolut nicio legătură, cu fapta aceasta.

Unele probe pot fi produse abia după ce voiu avea în mână textul actului de acuzare, care, dacă se întemeiază într'adevăr pe incendierea Reichstagului, trebue să fie o capodoperă a justiției germane.

Cu stimă,

Gh. Dimitroff

4 August 1933

Domnului Dr. Paul Teichert, avocat, Leipzig

Mult stimate domnule doctor !

Ieri am primit actul de acuzare.

Pentru producerea probelor necesare, ar fi cel mai nimerit lucru dacă aţi putea să-mi vorbiţi personal. *De aceea, vă rog, dacă este posibil, să veniţi cât mai curând la mine, pentru o convorbire.*

Cu privire la acuzaţiile ce mi se aduc, se poate spune cu toată siguranţa că, cu astfel de presupuneri, combinaţiuni şi interpretări ca şi acelea care sunt folosite, de pildă, împotriva mea, orice comunist poate fi pus sub acuzare ca trădător de patrie şi incendiator al Reichstagului.

Actul de acuzare împotriva mea culminează şi printr'un neadevăr grosolan, căci la pagina 23 se află următoarea ne-mai-auzită afirmaţie :

„Cu toate că Dimitroff este căsătorit, el s'a logodit, sub numele de dr. Schaafsma-Schmidt, cu doamna Anny Krüger, divorţată, şi a tipărit înştiinţări de logodnă. O astfel de înştiinţare se găseşte în foliul B II, pagina 132 d a actelor".

Declar cât se poate de categoric că această aşa zisă „înştiinţare de logodnă" trebue să fie un *fals murdar*, pentrucă eu nu m'am logodit sub niciun nume şi nici n'am tipărit vreo înştiinţare de logodnă.

In zadar s'ar întreba cineva când şi cu ce scop a fost comis acest fals, dacă nu ar admite că e vorba aci de intenţia vădită de a se discredita în acest mod ne-mai-auzit vieaţa intimă a acuzatului.

Vă rog să căutaţi personal între acte aşa zisa „înştiinţare de logodnă" şi să stabiliţi de *unde* şi dela *cine* provine acest „document doveditor".

Cazul acesta nu este fără importanţă pentru mine şi el aruncă o nouă lumină şi în ceea ce priveşte caracterizarea în general a *metodelor de dovedire*, folosite de actul de acuzare.

Se înţelege dela sine că dacă acea afirmaţie de mai sus, care trebue privită ca o învinovăţire a mea, va găsi loc în presă, D-voastră, ca apărător al meu, trebue să publicaţi desminţirea cea mai categorică şi calificarea de fals ce o dau acestei „înştiinţări de logodnă".

In aşteptarea apropiatei D-voastre vizite sau a sfatului D-voastră în scris, rămân,

cu multă stimă,

Gh. Dimitroff

Berlin NW. 40, 8 August 1933

Domnului Dr. Paul Teichert, avocat, Leipzig

Mult stimate domnule doctor!

Ieri am primit scrisoarea D-voastră din 3 August a. c. După cum v'am mai scris (la 4 August), mi s'a pus la dispoziție actul de acuzare.

In privința producerii de probe, vă comunic următoarele:

Dela 1921 încoace, n'am fost *niciodată* în clădirea Reichstagului. Pe Torgler *nu l-am văzut personal niciodată* (nici până astăzi). In decursul întregii instrucții, nu am fost nici măcar confruntat cu el. Dar cum aș putea să indic nume de martori, care să confirme că *într'adevăr* n'am fost în clădirea Reichstagului? Este aproape imposibil a dovedi cu *martori* ceea ce nu s'a întâmplat. Eu pot să dovedesc numai că, aproximativ cu 10 zile înainte de plecarea mea la München (la 25 Februarie), am fost bolnav, că în fiecare zi, până la ora 12 sau 1 ziua, am stat acasă (la d-l Mansfeld, Klingsorstrasse, 96) iar seara, pe la orele 8, 9, 10 mă întorceam acasă. Dumineca respectivă am stat aproape toată ziua acasă. După masă eram de obiceiu la locul meu de lucru (Koch Zähringerkorso, 7), de unde plecam seara acasă. In acest timp am suferit foarte mult de dureri de dinți și după sfaturile domnului Mansfeld, m'am dus de trei ori la un dentist, prieten al lui, *Dr. Sonnenfeld* (sau Sonnenbach?), Retinstrasse, 20 (sau 21), care mi-a scos doi dinți.

Cu privire la întâlnirile mele din „Bayernhof" domnul Jakobus Rosner, scriitor austriac, (care domiciliază la Berlin-Wittenau — adresa exactă n'o știu) poate confirma că înainte de Crăciun, el s'a aflat foarte des cu mine la „Bayernhof" și că *niciodată* n'a fost în cercul nostru *van der Lubbe*, pe care *niciodată nu l-am văzut personal*, nici până astăzi.

Pe baza fotografiei lui van der Lubbe, pe care am văzut-o abia în ziare, presupun că există o *oarecare asemănare de înfățișare* între Rosner și Lubbe, că martorul *Hellmer* (actul de acuzare, pag. 175) a făcut o *confuzie de persoane*.

Propun mai departe să fie citați următorii martori:

Alexander Malinoff, președintele parlamentului bulgar și fost prim-ministru;

— ministrul bulgar Muravieff;

— ministrul bulgar Virgil Dimoff;

— ministrul bulgar Dimiter Ghiceff;
— fostul ministru bulgar Nedelko Atanasoff;
— fostul ministru bulgar Christo Stoianoff,
— Dr. Nikola Sakaroff, director al Băncii Agricole ;
— Anton Straşimiroff, scriitor bulgar ;
— toţi domiciliaţi în Sofia.

Ei ar urma să confirme :

a) că la 9 Iunie 1923, printr'un *putsch militar* (înfăptuit cu sprijinul organizaţiilor macedonene înarmate), *guvernul ţărănesc constituţional al lui Stamboliiski* a fost doborît împotriva voinţei marei majorităţi a poporului bulgar, instaurându-se o guvernare de teroare ;

b) că mii şi mii de muncitori, ţărani şi intelectuali (ca şi primul ministru Stamboliiski şi alţi miniştri) au fost ucişi mişeleşte ;

c) că cele mai mari partide politice din ţară — Uniunea Ţărănească şi Partidul Comunist — ca şi membrii lor, au fost obiectul *unor persecuţii bestiale* ;

d) că drepturile politice ale poporului *au fost răpite* şi că *a fost instalată o dictatură militară fascistă* ;

e) că situaţia insuportabilă, creeată în modul acesta în ţară, a dus inevitabil la *insurecţia populară din 23 Septemvrie 1923* ;

f) că în legătură cu această insurecţie, eu am fost condamnat, *în contumacie*, la moarte, câteva luni mai târziu şi că de aceea nu pot să mă reîntorc în ţară şi să activez acolo pe tărâm politic ;

g) că şi *în străinătate* am fost urmărit cu intenţia de a fi ucis de către adversarii mei politici (în special de către fasciştii macedoneni) şi că *de aceea n'am putut purta, ca emigrant politic, numele meu propriu* ;

h) că în toamna anului 1932, a fost depus în parlamentul bulgar un nou proiect de lege de amnistie şi *că s'a pus şi chestiunea amnistierii mele* ;

i) că în străinătate *m'am ocupat cu chestiunile emigraţiei politice bulgare şi cu campania pentru amnistie şi am lucrat şi pentru amnistierea mea* ;

k) că am fost deputat în parlament, consilier comunal la Sofia, secretar general al Comisiunii centrale a sindicatelor şi publicist politic.

Propun, de asemenea, ca martori pe : *Henri Barbusse* (scriitor francez) — redacţia ziarului «L'Humanité», Paris, care ar urma să confirme :

a) că m'am ocupat în străinătate cu chestiunile emigrației politice bulgare ;

b) că m'am sfătuit cu el la Amsterdam (August 1932) și Paris (Decemvrie 1932), asupra desfășurării în străinătate a campaniei pentru amnistia politică în Bulgaria ;

c) că am fost și în străinătate amenințat cu moartea de către adversarii mei politici și că de aceea am trebuit să trăiesc ilegal, sub un nume străin și într'un strict incognito.

— *Marcel Cachin*, prim redactor al ziarului „L'Humanité", Paris, care ar urma să confirme că am fost un colaborator permanent al ziarului „L'Humanité" până la arestarea mea (începutul lui Martie 1933).

— *Berlioz*, din redacția publicației „Internationale Pressekorrespondenz", Paris (redacția ziarului „L'Humanité"), care va avea să confirme că, până la arestarea mea, am fost colaborator permanent al publicației „Internationale Pressekorrespondenz".

In legătură cu partea politică a actului de acuzare, propun pe următorii martori :

— *Manuilski* (Secretar al Internaționalei Comuniste);
— *Kuusinen* (Secretar al Internaționalei Comuniste);
(toți la Moscova — Komintern).

Ei pot să confirme:

a) că Internaționala Comunistă este un *partid mondial unitar* și că hotărîrile ei sunt *obligatorii* pentru fiecare membru de partid din diferitele țări;

La sfârșitul anului 1932 și la începutul anului 1933, *n'a fost pus nici în Germania ca țel politic lupta imediată pentru putere, pe calea insurecției armate* ;

c) că în această perioadă, *sarcina principală* a Partidului Comunist din Germania era: formarea frontului unic proletar, lupta pentru cucerirea majorității clasei muncitoare din Germania, pe calea activității zilnice de massă și a luptei concrete pentru apărarea intereselor muncitorilor și ale tuturor oamenilor muncii ;

d) că orice fel de *teroare individuală*, precum și acțiunile armate parțiale sunt socotite ca *nepermise și vătămătoare* pentru comunism și proletariat, și de aceea sunt condamnate cu severitate ;

e) că membrii de partid care, participă la acțiuni de felul acestora, nu mai au ce căuta în Internaționala Comunistă și în secțiunile sale.

Ca documente doveditoare, propun :

a) *Rezoluțiile adunării plenare a XII-a a Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste* (Septemvrie 1932);

b) *Manifestul opozițiilor sindicale roșii din Germania, Polonia și Italia pentru convocarea unui congres internațional al muncitorilor împotriva fascismului* (Berlin, 25 Februarie 1933);

c) *Manifestul Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste pentru Unitatea de luptă a proletariatului* (Moscova, 5 Martie 1933) ;

d) *Programul și Statutul Internaționalei Comuniste.*

Toate aceste documente pot fi procurate dela Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste (Moscova).

Aceste documente arată și confirmă că în timpul incendierii Reichstagului, Partidul Comunist din Germania nu era nicidecum orientat spre insurecția armată, *ci își avea concentrate* forțele în direcția unei munci sistematice de massă și a luptei economice și politice de massă, precum și a *apărării* existenței sale într'un cadru liber și nestingherit și a menținerii legăturilor sale cu massele în orice condițiuni (participarea activă la alegerile din 5 Martie), că incendierea Reichstagului a putut fi plănuită numai ca o faptă anticomunistă și că inițiatorii și autorii ei trebuesc căutați înafară de rândurile membrilor Internaționalei Comuniste și ale Partidului Comunist din Germania.

Dacă martorii propuși de mine nu vor fi învitați oficial aș vrea, ca pe baza articolului 220 al procedurii penale, să fie învitați în mod *particular*, direct din partea mea.

Cu stimă

Gh. Dimitroff

10 August 1933

Domnului Dr. Paul Teichert, avocat. Leipzig

Mult stimate domnule doctor !

Drept completare la scrisoarea mea de ieri, vă mai comunic, încă, următoarele:

Diferiți martori fac *o confuzie de persoane* în ce mă privește pe mine. Aceasta se vede din următoarele:

a) Se afirmă că am fost văzut cu Popoff și Taneff, încă *în vara* anului 1932, deși Popoff a venit la Berlin *abia la începutul lui Noemvrie 1932* și Taneff *s'a oprit la Berlin în călătoria sa spre Franța, abia la sfârșitul lui Februarie.* Amândoi au domiciliat înainte la Moscova, și acest lucru poate fi confirmat, în mod incontestabil, de către autoritățile respective de acolo.

b) Actul de acuzare însuși admite că o asemenea *eroare* a fost semnalată la martorul Thell (pag. 179), care m'ar fi văzut, zice-se, în *ziua incendierii Reichstagului* în fața clădirii Parlamentului. Dacă n'aș fi fost *în ziua aceea la München*, spusele acestui martor ar fi jucat, de sigur, *un rol hotărîtor* în actul de acuzare și n'ar fi fost de loc socotite *ca o eroare.*

c) Deosebit de caracteristic în această privință este următorul caz:

La începutul interogării martorilor, a fost adusă o martoră care afirma că la 26 Februarie, ora 3 după amiază, m'ar fi văzut într'un restaurant din Düsseldorferstrasse. Intemeindu-se pe această depoziție, funcționarul, care făcea cercetările, mi-a spus triumfător: *„Avem acum tot ce ne trebue. Numai această depoziție ne mai lipsea!"*. Aceeași martoră a dat, probabil, prima indicație că a văzut alături de van der Lubbe *un om care semăna cu mine.* Pe baza acestei mărturii a urmat arestarea mea și s'a născut bănuiala pe temeiul căreia a fost construită acuzația că aș fi alături de van der Lubbe, copărtaș și autor al incendierii Reichstagului.

După ce s'a stabilit însă, că la 26 Februarie n'am fost la Berlin, această martoră a dispărut și actul de acuzare nu mai cuprinde nicio vorbă despre mărturia ei ! Vă puteți însă închipui ce mare preț s'ar fi dat depozițiilor acestei martore, dacă în timpul acela eu aș fi fost la Berlin.

Când mi s'a luat interogatoriul în legătură cu această martoră, s'a „descoperit" de asemenea, în *planul orașului*

Berlin, ce fusese la mine, *un semn* făcut în dreptul lui *Düsseldorferstrasse*. Semnul acesta constituia dovada vădită şi de neînlăturat că eu fusesem în numitul restaurant!

Vă rog să binevoiţi a folosi în modul cuvenit toate aceste informaţiuni. Cu multă stimă,

Gh. Dimitroff

P. S. Deoarece nu pot avea în Berlin un avocat ales de mine, vă rog să vă puneţi în legătură cu rudele mele şi să fiţi aşa de bun să informaţi, pe cât este posibil, pe mama mea şi pe sora mea, asupra situaţiei mele şi asupra mersului procesului meu. Adresa mamei şi a surorii mele este Magdalina Dimitroff-Baramoff, Samokov (Bulgaria).

12 August 1933

Domnului Dr. Paul Teichert, avocat, Leipzig

Mult stimate domnule doctor !

La 8 August şi la 10 August a. c., v'am scris şi v'am expus o serie de probe şi informaţiuni în ce priveşte procesul meu penal. Sper că aţi primit scrisorile mele şi că veţi lua la timp măsurile necesare.

Cred că e dela sine înţeles (însă pentru a evita eventuale neînţelegeri pe care nu le doresc de fel, aş vrea să accentuez în mod deosebit asupra acestei chestiuni) faptul că îmi pot asuma răspunderea numai pentru acele măsuri şi propuneri ale d-voastră, pe care în procesul meu penal le întreprindeţi ca apărător al meu, în urma cererii mele formale sau cu înţelegerea mea prealabilă şi în sensul concepţiilor şi propunerilor mele. In ceea ce priveşte celelalte acţiuni privitoare la procesul meu penal, pe care eventual le veţi întreprinde, totuşi îmi rezerv dreptul de a le accepta sau de a le respinge.

Vă rog să binevoiţi a lua notă de această declaraţie a mea.

Am primit ieri hotărîrea (secţiunii a IV-a penale) a Curţii de Justiţie a Imperiului, cu data de 10 August, în privinţa avocatului Ştefan Deceff, hotărîre care vă este de sigur cunoscută şi d-voastră şi m'am pus în legătură cu domnul *Deceff*, pentru a avea cât mai grabnic o convorbire cu el. Cu multă stimă,

Gh. Dimitroff

17 August 1933

Domnului dr. Paul Teichert, avocat, Leipzig

Mult stimate domnule doctor!

Nu sunt încă în posesiunea niciunei confirmări din partea dvs., cu privire la faptul dacă ați primit *la timp* scrisorile mele din 8, 10, 12 și 15 August a. c. și dacă le-ați folosit pentru a face în termenul legal (17 August), cererile corespunzătoare în ce privește producerea probelor. Aștept să-mi comunicați ce anume ați întreprins până acum în privința procesului meu penal, și în special, în privința obținerii unei grabnice convorbiri personale cu d-voastră, conform cu promisiunea pe care mi-ați făcut-o în scrisoarea din 3 August.

Cu multă stimă,
Gh. Dimitroff

Berlin, 18 August 1933

Domnului dr. Paul Teichert, avocat, Leipzig

Mult stimate domnule doctor!

Vă rog să binevoiți a transmite mulțumirile mele sincere scriitorului francez *Romain Rolland*, pentru hotărîrea cu care a luat apărarea nevinovăției mele, lucru care reiese din scrisoarea domnului procuror general. Vă rog totodată să-i comunicați că tratamentul meu în închisoare este omenesc, în afară de *încătușarea mâinilor*, de pe urma căreia sufăr de aproape 5 luni de zile.

Ar fi de asemenea, foarte nimerit să aduceți la cunoștința domnului Romain Rolland și motivarea concretă a învinuirilor pe care actul de acuzare le ridică împotriva mea. De altfel, este foarte regretabil că actul de acuzare nu poate fi încă publicat textual. Publicarea lui ar fi, de sigur, cea mai interesantă dovadă a nevinovăției mele.

Cu stimă,
Gh. Dimitroff

SCRISORI ADRESATE AVOCATULUI DR. TEICHERT ȘI PREȘEDINTELUI SECȚIUNII PENALE

Cătușa dela mâini, pe care Dimitroff a trebuit s'o poarte din ordinul inchiziției fasciste, începând dela 4 Aprilie, zi și noapte, era o unealtă specială de tortură, neîntrebuințată până atunci în închisorile germane. Ea se compunea dintr'un cerc de oțel închis printr'un lacăt. Cercul era pus la încheieturile mâinilor, așezate una peste alta. Orice mișcare făcea noaptea în timpul somnului îi provoca dureri, care-l trezeau mereu. In cursul zilei, Dimitroff trebuia să facă toată munca având cătușa pe mâini. Aceasta îi era scoasă numai pentru câteva minute, în timpul mâncării, seara și dimineața și în timpul desbrăcării și îmbrăcării. Rănile provocate la încheieturile mâinilor s'au vindecat târziu, abia după eliberarea sa din închisoare.

18 August 1933

Domnului dr. Paul Teichert, avocat, Leipzig

Mult stimate domnule doctor!

Dela data de 4 Aprilie a anului curent și până astăzi, sunt ținut, ziua și noaptea, cu cătușe la mâini. Protestele mele repetate împotriva acestei măsuri, ca și cererile mele ca ea să fie abrogată, au rămas fără rezultat.

La 26 Iulie am făcut din nou o cerere domnului judecător de instrucție al Curții de Justiție, în sensul că dacă nu este posibil să mi se scoată cătușele, cu totul, să fiu ținut în cătușe cel puțin numai noaptea, *cum se face în cazul celor condamnați la moarte*. La această cerere am primit răspunsul că în chestiunea ținerii mele în cătușe nu poate surveni, pentru moment, nicio schimbare.

In legătură cu efectuarea lucrărilor necesare pentru apărarea mea în scris, am cerut domnului judecător de instrucție să mi se scoată cătușele pentru un răstimp de câteva zile (zilnic, câteva ore). La această cerere, am primit următorul răspuns:

„Nu se poate da aprobare ca el să stea fără pază, neîncătușat"

Dat fiind că timpul obișnuit pentru scris este numai de o jumătate de oră, până la maximum o oră, am fost nevoit *să scriu* chiar o bună parte din scrisorile mele către d-stră, *cu mâinile încătușate*, cuprins de dureri la mâini, inevitabile în asemenea împrejurări.

Este clar că în modul *acesta* pregătirea apărării mele este stânjenită în mod considerabil, iar drepturile mele legale sunt excepțional de îngrădite, ca să nu spun că, de fapt, îmi sunt luate cu totul.

De altfel, această măsură nu poate fi în niciun chip justificată în cazul meu, dat fiind că n'am făcut nicio încercare de a fugi şi n'am dat dovadă că nutresc, precum de altfel nici nu pot nutri, intenția de a mă sinucide. Datorită unor astfel de măsuri grele care sunt, în multe privințe, foarte chinuitoare, s'ar putea, tocmai ca un deținut cu nervi slabi să ajungă la gânduri de sinucidere.

Vă rog să binevoiți a întreprinde demersurile posibile, în această chestiune şi a mă informa asupra lor.

Cu multă stimă,
Gh. Dimitroff

Berlin, 24 August 1933

Domnului Dr. Paul Teichert, avocat, Leipzig

Citesc următoarele în § 116 (aliniatul 3), al procedurii penale.

„In închisoare se permite a se pune cătuşe unui deținut, numai dacă acest lucru apare necesar în urma pericolului deosebit, reprezentat de persoana lui, şi *anume, pentru securitatea* altora, sau dacă el *a făcut sau a pregătit o încercare de sinucidere* sau *de evadare*. La desbaterile în fond, cătuşele îi vor fi scoase".

Dat fiind că în cazul meu această măsură nu apare ca necesară nici „pentru securitatea" altora, nici pentrucă aş fi „făcut sau pregătit o încercare de sinucidere sau de evadare", urmează că punerea mea în cătuşe a fost şi *până acum ilegală*.

Afară de aceasta, purtarea mea în închisoare, cum poate să confirme tot personalul închisorii (dela domnul director până la ultimul gardian), *face cu totul de prisos o astfel de măsură*.

Sper că susnumitul paragraf este încă în vigoare, şi vă rog să binevoiți a întreprinde, *neîntârziat*, încă odată, demersurile necesare pentru a-mi fi scoase *cât mai repede cătuşele*.

Cu multă stimă,
Gh. Dimitroff

28 August 1933

Domnului preşedinte al secţiunii a IV-a penale
a Curţii de Justiţie a Reichului, dr. Bünger

Mult stimate Domnule Preşedinte!

Dela 4 Aprilie a. c., sunt ţinut, ziua şi noaptea, cu cătuşe la mâini. Repetatele mele cereri, de a se ridica această măsură, au rămas fără rezultat.

La 26 Iulie am cerut din nou domnului judecător de instrucţie al Curţii de Justiţie a Reichului, ca în cazul în care nu e posibilă ridicarea completă a măsurii de-a fi ţinut în cătuşe, să fiu cel puţin legat cu ele numai noaptea, cum e uzul pentru deţinuţii condamnaţi la moarte. La aceasta, am primit răspunsul: „în chestiunea punerii în cătuşe, nu poate surveni pentru moment nicio schimbare".

La 18 August am adresat apărătorului meu din oficiu, domnul dr. Teichert, rugămintea de a binevoi să întreprindă demersurile necesare pentru abrogarea măsurii de a fi ţinut în cătuşe.

Dat fiind că până acum n'am primit niciun răspuns, şi că ţinerea mea în cătuşe, atât de vătămătoare sănătăţii şi atât de chinuitoare, mai continuă încă, m'am decis să mă adresez Domniei Voastre, pentru a obţine o hotărîre legală.

In procedura penală (§ 116), citesc următorul aliniat:

„In închisoare se permite a se pune cătuşe unui deţinut, numai dacă acest lucru apare necesar în urma pericolului deosebit, reprezentat de persoana lui şi *anume, pentru securitatea* altora, sau dacă el a *făcut sau a pregătit o încercare de sinucidere* sau *de evadare*. La desbaterile în fond, cătuşele îi vor fi scoase".

Din aceasta reiese că în cazul meu, aplicarea măsurii de punere a cătuşelor, n'are nicio bază şi nici o justificare legală.

Cu multă stimă,

Gh. Dimitroff

SCRISOARE ADRESATĂ LUI ROMAIN ROLLAND

Ziarul „Deutsche allgemeine Zeitung" a publicat un răspuns dat de procurorul general al Imperiului, Werner, lui Romain Rolland și lui Branting (cunoscutul avocat și antifascist suedez. Dimitroff a aflat astfel, că Romain Rolland și alți antifasciști au luat atitudine împotriva monstruoasei acuzări ce i se aducea de către autoritățile fasciste.

La 24 August, Dimitroff i-a scris lui Romain Rolland. Ca și toate scrisorile de atunci ale lui Dimitroff, scrisoarea aceasta a trecut prin mâinile președintelui secțiunii penale, Bünger, care a declarat că scrisoarea ar putea fi expediată numai dacă ar fi ștearsă caracterizarea aspră a actului de acuzare și dacă s'ar adăuga că pe baza hotărîrii Curții, măsura de ținere în cătușe a fost ridicată.

Dat fiind că fără aceste corectări scrisoarea nu ar fi fost trimisă, ele au fost făcute.

Această scrisoare a grăbit în chip vădit hotărîrea Curții de a i se scoate lui Dimitroff cătușele. Scrisoarea a fost trimisă în forma în care e retipărită în rândurile următoare.

Berlin-Moabit, 31. 8. 1933

Domnului Romain Rolland, Lucerne

Dragă Domnule Rolland!

Mă simt obligat să vă exprim cele mai sincere mulțumiri pentru hotărîrea cu care v'ați ridicat întru apărarea nevinovăției mele. Eu am cerut de-acum și apărătorului meu din oficiu, domnul dr. Paul Teichert (Leipzig, Otto-Schill-Strasse, 2) să vă transmită mulțumirile mele, și în același timp să binevoiască să vă comunice și motivările concrete ale învinuirilor ridicate împotriva mea, în actul de acuzare.

Apărătorii aleși de mine: domnul Deceff, avocat bulgar și avocații francezi: Giafferi, Campinchi și Torrès au fost recuzați de Curtea de Justiție a Reichului. Motivarea în cazul lui Deceff este: „avocatul nu cunoaște bine limba germană", iar în ceea ce privește pe avocații francezi: „Făcându-se chiar abstracție de faptul că nu este stabilit dacă avocații cunosc bine limba germană și dacă apărătorul german și-a dat de-acum consimțământul de a lua parte la o apărare colectivă, nu se găsește niciun motiv demn de-a fi luat în seamă, pentru admiterea lor alături de apărătorul din oficiu".

Desbaterile în fond au fost, în sfârşit, fixate pentru ziua de 21.9. Ţinând seama de faptul că n'am avut nimic de-a face cu incendiul din Reichstag, aştept cu toată liniştea şi încrederea desbaterile în fond, al căror rezultat — date fiind elementele de fapt existente — trebue să-mi aducă eliberarea.

Tratamentul meu în închisoare, făcând abstracţie de stricta izolare celulară şi de încătuşarea mâinilor, care m'a chinuit ziua şi noaptea, timp de 5 luni (dela 4 Aprilie a. c.) şi care acum, în urma hotărîrii Curţii de Justiţie a Reichului, a fost ridicată, este omenesc.

Aş fi foarte bucuros să primesc din partea D-voastră câteva rânduri şi ştiri cu privire la sănătatea şi preţioasa D-voastră muncă.

Multe salutări prietenului nostru Barbusse!

Cu cele mai calde salutări,

al d-voastră

Gh. Dimitroff

Dr. Teichert, avocatul numit ca „apărător din oficiu", de către Curtea de Justiție a Imperiului, nu s'a conformat propunerilor lui Dimitroff, relative la chemarea de martori, cereri de documente, etc. El a refuzat să-l lase pe avocatul bulgar Deceff, ales de Dimitroff ca apărător, să cerceteze actul de acuzare și a împiedecat admiterea acestuia ca apărător.

Dată fiind această atitudine a „apărătorului din oficiu", Dimitroff i-a trimis următoarea scrisoare:

6 Septemvrie 1933

Domnului dr. Paul Teichert, avocat, Leipzig

Mult stimate domnule doctor!

Am primit scrisoarea D-voastră din 2 Septemvrie și vă mulțumesc pentru ea. Mă bucură că și D-voastră aveți o fire combativă.

Numai că nu se pune chestiunea, *cine* poate să judece mai bine *cum* trebue făcută apărarea. Cu atât mai puțin, deci, poate fi vorba de nervi supraexcitați, atunci când trebue doar să se aibă în vedere că pun mare preț pe faptul că un compatriot al meu — care mă cunoaște personal și cunoaște și activitatea mea politică, și care, de aceea, este sută la sută convins de nevinovăția mea — să participe direct sau indirect la această apărare. Este un lucru cu totul firesc. Deoarece D-voastră declarați mereu că vreți să faceți apărarea cu toată seriozitatea, și că în această privință nimic nu vă leagă mâinile, nu puteți să aveți nimic împotriva unei asemenea coparticipări, care, dimpotrivă, ar trebui să fie salutată de D-voastră.

Domnului Deceff i s'a permis din partea Curții o oarecare participare *indirectă* (prin D-voastră), la apărarea mea. Este limpede însă că el nu poate să facă nimic pozitiv pentru apărarea mea, dacă nu cunoaște motivările concrete ale învinuirilor ridicate împotriva mea de către actul

de acuzare. Or, după cum îmi scrie, el n'a putut să obțină dela D-voastră tocmai informațiile asupra motivărilor concrete ale capetelor de acuzare (şi nu numele martorilor sau alte „secrete" din actul de acuzare!).

Imi permiteți să consider această procedare ca foarte regretabilă, ba mai mult, în contrazicere cu însăşi sensul hotărîrii Curții de Justiție a Imperiului.

Deoarece eu nu pot să renunț ca un avocat bulgar să ia parte la apărarea mea, am adresat din nou Curții de Justiție a Imperiului rugămintea de a admite să participe la apărarea colectivă avocatul bulgar Peter Grigoroff, care cunoaşte bine limba germană şi care în prezent se află în Elveția.

Vă rog să binevoiți a da Curții consimțământul D-voastră cerut de lege, în calitatea D-voastră de apărător german.

Cu multă stimă,

Gh. Dimitroff

P. S. Deşi nu sunt jurist, cred că atâta înțeleg şi eu, anume că apărătorul din oficiu se poate dispensa de prescripțiile acuzatului. Şi fireşte că n'am avut niciodată intenții în acest sens. Apărătorul din oficiu, pe de altă parte, nu este însă un superior al acuzatului, şi în acest caz nu se poate proceda după aşa numitul „principiu al Führerului". Este neapărat necesară o înțelegere reciprocă între apărător şi apărat. Altfel, acuzatul poate să renunțe, fără nicio pagubă, la „binefacerile" unei apărări arbitrare şi să prefere autoapărarea, chiar dacă aceasta ar prezenta multe lipsuri.

La 18 Septemvrie, în urma faptului că locul desbaterilor procesului a fost fixat la Leipzig, Dimitroff a fost transferat la închisoarea de acolo. Deoarece autoritățile fasciste ale închisorii din Leipzig i-au răpit lui Dimitroff micile îndulciri de regim, pe care reușise să le obțină la Berlin, el trebui să înceapă din nou lupta împotriva regimului din închisoare. Cu această ocazie, Dimitroff a trimis o scrisoare avocatului Teichert. Avocatul, însă, nu a întreprins absolut nimic, ba a lăsat chiar scrisoarea fără răspuns. In decurs de două săptămâni, Dimitroff n'a primit nici ziare, nici tutun, nici cele trebuincioase pentru scris, etc.

18 Septemvrie 1933

Domnului dr. Paul Teichert, avocat, Leipzig

Mult stimate domnule doctor!

La închisoarea preventivă Moabit am avut încuviințarea judecătorului de instrucție al Curții de Justiție a Reichului, de a avea la mine: tocul meu rezervor, cerneală, hârtie, lucrurile și însemnările scrise de mine, o gramatică germană, un ziar, rufe, etc, Toate aceste lucruri mi-au fost luate în prezent și se pare că este necesară o nouă încuviințare specială pentru ele.

Deoarece, în legătură cu desbaterile de fond, *am nevoie urgentă*, în special de însemnările mele scrise, vă rog *să interveniți imediat* ca să le pot avea din nou cât mai de grabă.

Inafară de aceasta, cu toate asigurările pe care le-am căpătat la Moabit, că banii vor fi luați și predați închisorii din Leipzig, aflu acum că acești bani vor trebui să fie trimiși prin poștă. Știu din experiență că din nefericire aceste lucruri nu merg repede. Vă rog, de aceea, să depuneți pentru mine, dacă vă este posibil, câteva mărci la casa închisorii, pentru a avea cu ce să-mi cumpăr tutun, obiecte pentru scris și ca să pot comanda pe timp de o săptămână un ziar.

Aștept grabnicul D-voastră răspuns.

Gh. Dimitroff

POPOFF

Muncitor bulgar, în vârstă de 31 de ani. În 1931, a fost arestat în Bulgaria, fiind acuzat că a făcut propagandă revoluționară. A fost condamnat la doisprezece ani muncă silnică, dar a reușit să evadeze în Germania. În 1933, teroarea hitleristă l-a târît pe banca acuzaților, sub învinuirea de-a fi participat la incendierea Reichstagului.

TANEFF

Luptător pentru libertatea poporului. De origine macedoneană; a fost condamnat la doisprezece ani și jumătate închisoare, la Plowdiw. Dar el a reușit să evadeze și s'a refugiat în Germania. Ca și pe Dimitroff și Popoff, hitleriștii l-au acuzat de-a fi participat la incendierea Reichstagului.

II

LUPTA
DIN TIMPUL PROCESULUI

NOTE PENTRU PRIMA CUVÂNTARE IN FAȚA CURȚII

La 21 Septemvrie, la Leipzig, în fața „Secției a IV-a penale a Curții de Justiție a Reichului", a început să se judece procesul incendierii Reichstagului. La desbaterile procesului au asistat 82 de corespondenți ai ziarelor din străinătate și 12 corespondenți ai celor germane: prezența corespondenților comuniști, social democrați și chiar burghezi de stânga n'a fost admisă. La început n'au fost lăsați să asiste nici corespondenții presei sovietice. Numai după ce guvernul sovietic a luat contramăsuri față de corespondenții germani din Uniunea Sovietică, corespondenții sovietici au obținut posibilitatea de a asista la desbaterile procesului.

Deoarece guvernul fascist spera să poată folosi procesul în scopuri propagandistice, primele două ședințe au fost transmise prin radio. După cuvântarea lui Dimitroff, aceste transmisiuni au fost însă oprite brusc, la 23 Septemvrie.

La deschiderea primei ședințe, împotriva uzanțelor generale, președintele Curții, Bünger, a ținut o cuvântare introductivă, în care și-a dat multă osteneală să combată afirmațiunile Comitetului Internațional Juridic de Cercetare și ale presei din străinătate, precum că autoritățile fasciste au fabricat o acuzare bazată pe falsuri și că ele au înscenat un proces de provocare. După președintele Curții a luat cuvântul avocatul fascist Sack, apărătorul lui Torgler, care a făcut o foarte lungă declarație împotriva „Cărții brune". Cauza acestor cuvântări ale lui Bünger și Sack a fost marea campanie antifascistă care se desfășurase, în timpul acesta, în străinătate, împotriva provocării pusă la cale cu prilejul incendierii Reichstagului. Pentru clarificarea incendierii Reichstagului a fost organizat un Comitet Internațional de Cercetare. A fost publicată „Cartea brună", plină de numeroase documente, care demascau fascismul german și aduceau dovezi că Dimitroff și Partidul Comunist din Germania n'au avut niciun amestec în incendierea Reichstagului. Aceste desvăluiri au fost obiectul unei mari atențiuni în multe reviste periodice din nenumărate țări.

Curtea a început procesul cu apelul a patru martori, care au fost în mod special citați, spre a desminți unele afirmațiuni ale „Cărții brune".

Autoritățile fasciste își serbau de-acum victoria, vestind, cu multă lăudăroșenie, eșecul campaniei desfășurate în străinătate.

La 23 Septemvrie, însă, a survenit o schimbare bruscă. In această zi a început interogatoriul lui Dimitroff, care chiar din primul moment a ridicat vocea sa de acuzator al Curții, al autorităților fasciste și al întregului regim fascist.

Ziarul „Pravda" din Moscova a scris atunci cu privire la procesul care începuse: „Astfel au trecut două zile, în a treia zi, însă, procesul sare cu sgomot de pe șine. Stăvilarul înălțat nu mai rezistă. „Lista personajelor piesei", și rolurile pregătite timp atât de îndelungat și învățate pe de rost, nu mai valorează nimic. Pe tribuna opiniei publice mondiale stau președintele Curții, Bünger și comunistul bulgar, Dimitroff, și fiecare reprezintă o clasa sa, lumea sa, partidul său, morala sa... Curajul moral al tovarășului Dimitroff produce o impresie adâncă nu numai asupra masselor de milioane de proletari din toate țările, unde pătrunde vocea lui, dar și în German a însăși, unde presa călăilor nu este în stare să înnăbușe această voce.

Acest curaj moral este expresiunea forței politice și a întregii personalități a revoluționarului proletar.

Dimitroff nu se apără împotriva acuzației de incendiere a Reichstagului. El acuză Curtea de Justiție fascistă și pe cârmuitorii fasciști"...

Chiar și presa fascistă a fost nevoită să recunoască faptul că atitudinea lui Dimitroff a făcut o impresie imensă asupra opiniei publice din lumea întreagă.

Ziarul „Neue Leipziger Zeitung" declară că omul care este mândru de a fi condus o răscoală, care strigă fiecărui burghez în față, că luptă împotriva lui, care s'a descotorosit de orice sentimentalism, cucerește aplauzele corespondenților burghezi din stăinătate.

In lucrarea de față redăm notele pe care și le-a făcut Dimitroff pentru prima sa cuvântare ținută în fața Curții.

Născut la 18 Iunie 1882, la Radomir, lângă Sofia.

Am părăsit gimnaziul real, în clasa a IV-a; până la 1904 am lucrat ca zețar.

Fiu al clasei muncitoare din Bulgaria.

Crescut și educat în rândurile mișcării revoluționare muncitorești (dela vârsta de 15 ani am activat în această mișcare).

De 30 de ani membru al Partidului Comunist din Bulgaria (fostul partid al așa numiților „Strâmții" — social de stânga).

De 21 de ani membru al C. C. al P. C. din Bulgaria.

Dela 1904 până la 1923, secretar al Uniunii Sindicatelor.

Dela 1913 până în 1923, deputat al Sofiei, în parlamentul bulgar, din partea partidului, de asemenea, reprezentant al partidului în Consiliul Comunal din Sofia, în consiliul județean din Sofia.

In același timp am activat ca orator și scriitor al Partidului.

9 Iunie 1923 — Putsch militar — Doborîrea guvernului Stamboliiski — *Ofiţeri şi teroriști macedoneni* Patronaj al regelui însuşi; social-dem., ajutor din străinătate.

Mii şi mii de ţărani, muncitori, intelectuali ucişi ; Stamboliiski ucis.

Cele mai mari partide — Uniunea Ţărănească şi P. C. — dizolvate.

Toate drepturile şi libertăţile masselor poporului desfiinţate.

Introducerea regimului militar fascist.

Nemărginită indignare. Ridicarea masselor poporului inevitabilă.

23 Septemvrie. Insurecţia muncitorilor şi ţăranilor, sub *conducerea P.C., împotriva chinuitorilor poporului şi uzurpatorilor puterii, pentru un guvern muncitoresc şi ţărănesc.*

La această insurecţie a participat *activ* şi la post de *conducere, delegat* fiind din partea partidului meu.

După o săptămână de luptă armată. insurecţia a fost înfrântă. Cu aproximativ 1000 de luptători, luptând pas cu pas, am trecut pe teritoriul jugoslav. Acolo am fost la început trataţi ca *prizonieri* politici şi apoi ca *emigranţi* politici.

De atunci s'au împlinit exact 10 ani ; trăiesc în străinătate ca emigrant politic, şi ca publicist politic neînregistrat la poliţie şi sub nume fals, căci şi în străinătate sunt ameninţat cu moartea de adversarii mei politici.

La câteva luni după insurecţia din Septemvrie, după cum a comunicat atunci presa, am fost *condamnat*, în contumacie, la *moarte*. N'am văzut niciodată sentinţa condamnării mele. *Sunt mândru de această insurecţie eroică !*

Regret numai că atunci, nici eu, nici partidul meu nu eram *adevăraţi bolşevici*. Din cauza aceasta n'am putut să *organizăm* şi *să conducem cu succes* această insurecţie *istorică* a poporului, în frunte cu *proletariatul*.

Organizarea, politica şi tactica noastră, care nu erau de loc bolşevice, lipsa de experienţă revoluţionară, şi în special, atitudinea noastră oportunistă, aşa zisă neutrală, din 9 Iunie, din timpul loviturii de stat militare fasciste, au ajutat mult pe ucigaşii şi călăii poporului bulgar, pe uzurpatorii puterii de stat, să înfrângă insurecţia masselor.

Partidul a tras însă dinacest eşec, o seamă de învăţăminte plătite cu sânge, pe care acum ştie să le folosească. Lupta de desrobire a muncitorilor şi ţăranilor bulgari, sub conducerea Partidului Comunist, luminată de marea expe-

rienţă a insurecţiei din Septemvrie, se desfăşoară neîmblânzit, tot mai departe, spre victoria definitivă.

Spre a extermina comunismul, bandele fasciste guvernamentale au ucis bestial, îndată după insurecţie şi în decurs de doi ani, peste 20.000 de muncitori, ţărani şi intelectuali. Şi fratele meu a fost ucis într'un arest poliţienesc. Dar cu toate acestea, comunismul are acum în Bulgaria rădăcini incomparabil mai adânci şi mai puternice decât în anul 1923; acest fapt e de sigur un bun avertisment pentru toţi zeloşii exterminatori ai comunismului, în alte ţări, pentru cei mai feluriţi eroi moderni ai lui Cervantes.

La 1 Octomvrie 1923 am plecat la *Viena.*

Ajutorarea tovarăşilor mei de luptă, aflaţi in suferinţă în Jugoslavia. Campanie pentru apărarea tovarăşilor de clasă prigoniţi şi ucişi în mod bestial în Bulgaria.

Totodată, am redactat şi am editat, timp de trei luni, organul partidului „Ziarul muncitoresc".

Am publicat două broşuri în limbile bulgară, germană şi engleză, împotriva sângeroasei terori albe din Bulgaria.

Din primăvara lui 1924 la Moscova, ca emigrant politic şi publicist politic, până la sfârşitul anului 1926.

In anul 1927, în legătură cu amnistia ce urma să fie dată, din nou la *Viena,* până în toamna lui 1929. N'am fost amnestiat. Editarea ziarului partidului „Steagul comunist", legături cu diferite ziare de partid.

Din toamna lui 1929 m'am mutat *la Berlin* — mult mai puţini emigranţi bulgari şi de aceea incognito asigurat.

Două lungi întreruperi: din Noemvrie 1929, până în Mai 1930. Din Decemvrie 1931, până în Iunie 1932, în Uniunea Sovietică.

In legătură cu ultimul *proiect de lege de amnistie,* în vara anului 1932, m'am întors special la *Berlin,* pentru a organiza personal campania de amnistie.

Călătorii la Viena, Amsterdam, Paris.

Nu m'am amestecat în *politica germană* — nicio legătură cu Partidul Comunist german. Acest lucru nu era necesar pentru munca mea.

Spun însă deschis că dacă aş fi avut nevoie de această legătură, pentru munca mea, neîndoios că aş fi avut relaţii cu Partidul Comunist german.

Legături numai cu „Internationale Pressekorrespondenz", în privinţa articolelor mele.

Este adevărat că sunt bolşevic, revoluţionar proletar. Trebue să subliniez, revoluţionar *proletar*, fiindcă acum trăim într'o epocă în care toate sunt pe dos, când chiar Kronprinzul german are obiceiul să se proclame revoluţionar şi sunt şi „revoluţionari" nebuni, ca, de pildă, van der Lubbe !

De asemenea, este adevărat că eu, ca membru al C. C. al P. C. din Bulgaria şi membru al Comitetului Executiv al I. C., sunt *comunist de răspundere, ocupând un post de conducere.*

Şi sunt gata să-mi asum, bucuros, *întreaga răspundere* pentru toate *rezoluţiile, documentele şi acţiunile* partidului meu bulgar şi *ale I. C. Dar tocmai de aceea eu nu sunt nici aventurier, nici terorist, nici putch-ist. nici incendiator.*

Este apoi cât se poate de adevărat că mă pronunţ pentru *revoluţia proletară* şi pentru *dictatura proletariatului.* Sunt ferm convins că aceasta este *singura ieşire şi salvare* din *criza economică* şi din *catastrofa războaielor* capitaliste.

Şi lupta pentru *dictatura proletariatului* şi *victoria comunismului* constitue, fără îndoială, *conţinutul vieţii mele.* Aş dori să trăiesc încă 20 de ani pentru comunism şi apoi să mor liniştit. *Dar tocmai de aceea sunt un duşman hotărît al metodelor de teroare individuală şi putchismului.* Şi aceasta nu din consideraţii sentimentale şi de umanitate. In conformitate cu învăţătura noastră leninistă şi cu hotărîrile şi disciplina I. C., care sunt lege supremă pentru mine şi pentru orice comunist adevărat, sunt împotriva teroarei individuale şi a acţiunilor putch-iste, din punctul de vedere al *utilităţii revoluţionare* şi în interesul revoluţiei proletare şi al comunismului însuşi. Sunt, într'adevăr, entuziast partizan şi admirator al *Partidului Comunist din Uniunea Sovietică,* fiindcă acest partid conduce cea mai mare ţară din lume, o şesime a pământului, şi în frunte cu marele nostru conducător *Stalin,* construieşte atât de eroic, şi cu atâta sucees, socialismul.

Dar n'am fost niciodată emisarul Partidului Comunist din Uniunea Sovietică în Germania, cum vrea să interpreteze actul de acuzare.

Singura mea *acţiune ilegală* în Germania constă în aceea că am domiciliat în această ţară *sub nume fals, şi fără să fiu înregistrat, la poliţie.*

Din păcate, nu puteam însă domicilia altfel.

Cu incendierea Reichstagului n'am avut *absolut nimic* de-a face, nici direct, nici indirect. Pe incendiatorul Reichstagului van der Lubbe, îl văd, pentru prima dată, aici în sală. La 28 Februarie, des-de-dimineaţă, când, venind cu trenul dela München la Berlin, am citit în ziare ştirea incendierii Reichstagului, m'am gândit imediat că săvârşitorii acestei fapte sunt *ori provocatori mârşavi, ori oameni smintiţi sufleteşte şi politiceşte ;* în orice caz, sunt criminali faţă de proletariatul şi comunismul german.

Acum sunt mai înclinat a admite că incendierea Reichstagului — această întreprindere anticomunistă — a luat naştere pe baza *alianţei duble a provocaţiei şi smintelii.* Ar fi aproape imposibil să se dea cinstei mele de revoluţionar, de om politic, şi celei personale, o *lovitură mai grea decât bănuiala* şi *acuzaţia* de a fi participat la această crimă duşmană poporului şi comunismului. Mângâierea mea a constat şi constă şi acum în faptul că fraţii mei de luptă bulgari, că tovarăşii mei de clasă din străinătate, că proletarii revoluţionari din Germania şi toţi aceia care mă cunosc, întru câtva, *nu s'au putut îndoi, nici pentru o clipă, de nevinovăţia mea !* Pot spune, liniştit, că am avut tot atât de-a face cu incendierea Reichstagului ca, de pildă, oricine dintre corespondenţii străini din această sală sau ca *domnii judecători* înşişi.

Totodată, aş vrea să subliniez, cu toată puterea că n'am avut absolut *niciun fel* de legătură, *nici măcar întâmplătoare* şi nici *cât de depărtată*, cu această crimă.

In cursul cercetărilor preliminare, am dat două declaraţii în scris, la 20 Martie şi la 30 Mai, în care am expus tot ce este esenţial întru apărarea mea.

Procesele verbale ale cercetărilor preliminare nu le-am iscălit, fiindcă erau necomplete şi tendenţioase. Toate cercetările preliminare împotriva mea, au fost făcute cu gândul premeditat şi cu intenţiunea vădită ca, împotriva faptelor care dovedeau contrariul, să se fabrice din mine, *cu orice preţ*, un incendiator al Reichstagului, pentru a fi adus în faţa Curţii de Justiţie a Reichului, după ce aceste cercetări preliminare, care au durat luni de zile, n'au fost în stare — şi acest lucru este acum cât se poate de clar pentru mine — să dea adevăraţii făptaşi.

23 Septemvrie 1933

SCRISORI ADRESATE AVOCATULUI DR. TEICHERT ŞI PREŞEDINTELUI SECŢIUNII PENALE

Dimitroff a aflat abia la începutul procesului despre activitatea comitetului dela Londra, care organizase un contraproces, despre editarea peste graniţă a „Cărţii brune", despre larga activitate a comitetului din Paris, creat pentru lupta împotriva provocaţiei fasciste, etc. Cererea în scris a lui Dimitroff, de a i se procura toate aceste meteriale, n'a fost satisfăcută de avocat, iar Curtea a refuzat înmânarea „Cărţii brune".

6 Septemvrie 1933

Domnului dr. Paul Teichert, avocat, Leipzig.

Mult stimate domnule doctor !

Am nevoie dela D-voastră de următoarele scrieri sau copii :

1. *Declaraţiile făcute de Göring* presei germane şi străine, după incendierea Reichstagului.

2. *Comunicatele oficiale* asupra incendierii Reichstagului şi asupra cercetărilor preliminare.

3. *Cele mai importante* articole din presă asupra procesului incendierii Reichstagului.

4. Comunicatul de presă asupra procesului împotriva lui *Drujelovski* (gardist alb rus), pentru falsificarea de documente politice, *ca şi sentinţa* în acest proces.

5. Ultima scrisoare a lui *Branting* către parchetul Imperiului, care n'a fost redată *textual* de către presa germană.

6. *Comunicatul* „Comisiunii de Cercetare din Londra" asupra incendiului Reichstagului.

7. Aşa numita „*Carte brună*".

8. Buletinul „Comitetului de Apărare din Paris a acuzaţilor din procesul incendierii Reichstagului".

Cu multă stimă,
Gh. Dimitroff

Berlin, 8 Octomvrie 1933

Domnului Preşedinte al secţiunii a IV-a penale
a Curţii de Justiţie a Imperiului, dr. Bünger

Mult stimate Domnule Preşedinte !

Incepând din prima zi a desbaterilor în fond, s'a întâmplat, adesea, ca atât reprezentantul acuzării, cât şi apărarea să citeze sau să contrazică aşa numita „Carte brună" asupra incendierii Reichstagului.

Este de neînţeles pentru mine cum este posibil ca acuzaţii să nu aibă nicio cunoştinţă despre o *publicaţiune notorie*, care a devenit de pe acum, într'o anumită măsură, obiectul desbaterilor întreprinse de parchetul Curţii de Justiţie a Reichului şi de către apărare. In calitatea mea de acuzat şi de participant, ca atare, la procesul incendierii Reichstagului, vă rog, Domnule Preşedinte, să binevoiţi a. ,dispune ca această carte să-mi fie procurată pe contul meu prin apărătorul din oficiu al Bulgarilor, domnul dr. Teichert

Cu multă stimă,
Gh. Dimitroff

SCRISORI ADRESATE PREȘEDINTELUI SECȚIUNII PENALE

In ziua de 27 Septemvrie a fost ascultat, în calitate de martor, judecătorul de instrucție Vogt, unul dintre cei mai mari mincinoși și mârșavi funcționari fasciști, care din însărcinarea cârmuitorilor fasciști a îndeplinit funcțiunea de închizitor. Intre Dimitroff și el s'a produs o ciocnire vehementă. Curtea i-a retras cuvântul lui Dimitroff.

Cu acest prilej, Dimitroff a făcut o cerere ca să fie admis avocatul Willard, propus de el. Curtea a respins această cerere, ca și cererile anterioare ale lui Dimitroff, privitoare la admiterea apărătorilor aleși de el.

Leipzig, 28 Septemvrie 1933

Domnului Președinte al secțiunii a IV-a penală
a Curții de Justiție a Imperiului, Dr. Bünger

Mult stimate Domnule Președinte!

Regret că în decursul desbaterilor de fond, prin intervențiile mele s'a ajuns de-acum, de câteva ori, la incidente și ciocniri nedorite. Dar trebue să resping hotărît versiunea că am abuzat de dreptul meu de a pune întrebări, pentru a face propagandă. De vreme ce procurorul îmi cere capul, cred că eu, ca acuzat complet nevinovat, am dreptul firesc și legal de a mă apăra cu toate mijloacele ce-mi stau la dispoziție.

Recunosc că diferite întrebări ale mele n'au fost puse întotdeauna la timpul potrivit și în forma cuvenită. Dar toate acestea se explică numai prin faptul că nu cunosc bine dreptul german. De altfel, aceasta e prima dată în viața mea când particip la astfel de desbateri judiciare de fond.

Dacă aș fi avut un *apărător ales de mine*, de sigur că aș fi putut să evit astfel de incidente dăunătoare apărării mele.

Amintesc însă că toate cererile mele de a mi se admite apărători aleși de mine (avocații Deceff, Giafferi, Campinchi,

Torrès, Grigoroff, Leo Galagher şi Dr. Lehmann-Saarbrücken), au fost respinse, una după alta, sub diferite motive, de către Curtea de Justiţie a Imperiului, ba mai mult, după cât se pare, domnului Deceff i s'a refuzat până şi biletul de intrare la proces.

Eu nu am faţă de domnul dr. Teichert, ca persoană şi ca avocat, nicio neîncredere personală, dar date fiind împrejurările de astăzi din Germania, nu pot să am în el încrederea cerută în calitatea lui de apărător din oficiu şi de aceea încerc să mă apăr singur, din care cauză fac, de sigur, uneori, paşi greşiţi din punct de vedere juridic.

In interesul apărării mele în faţa Curţii de Justiţie, ca şi cred în interesul bunului mers al desbaterilor de fond, adresez încă odată — şi pentru ultima dată — Curţii de Justiţie a Imperiului, rugămintea de a permite *domnului avocat Marcel Willard*, împuternicit nu de mult de sora mea, să colaboreze la apărarea mea.

Dacă însă, spre regretul meu, şi această ultimă cerere îmi va fi respinsă, nu-mi rămâne altceva de făcut decât să mă apăr singur, aşa cum pot şi cum înţeleg.

Cu multă stimă,

Gh. Dimitroff

După ce Dimitroff a luat cuvântul în primele zile ale procesului, presa a deslănțuit o campanie furioasă de atâțare și calomnii împotriva acuzaților

Dimitroff avea pe atunci posibilitatea de a citi ziare național-socialiste. El a trimis o întâmpinare scrisă președintelui secțiunii și apărătorului său prin care cerea să se publice în ziare o desmințire a minciunilor din presa fascistă, desmințire scrisă de el.

Curtea a respins această cerere.

Leipzig, 30 Septemvrie 1933

Domnului Președinte al secțiunii a IV-a penale
a Curții de Justiție a Imperiului, dr. Bünger

Mult stimate Domnule Președinte!

In legătură cu reportajele publicate asupra procesului incendierii Reichstagului, în care, din păcate, s'au spus multe inexactități asupra persoanei mele ca și asupra interogatoriului meu din 23 Septemvrie, Vă rog să permiteți publicarea în ziarul „Leipziger Neueste Nachrichten", a alăturatei mele declarații, care să fie adusă la cunoștință și celorlalți reporteri, care asistă la procesul incendierii Reichstagului.

Am și trimis această declarație apărătorului din oficiu, dr. Teichert, cu rugămintea să binevoiască a se îngriji de publicarea ei.

Cu multă stimă,

(I Anexă) Gh. Dimitroff

Anexă Leipzig, 30 Septemvrie 1933

Redacției ziarului „Leipziger Neueste Nachrichten"

Leipzig, Petersteiweg 19.

In reportajul asupra procesului incendierii Reichstagului, publicat de ziarul „Leipziger Neueste Nachrichten", pe care am permisiunea să-l citesc, au fost spuse din păcate multe inexactități asupra persoanei mele și asupra interogatoriului meu din 23 Septemvrie a. c.

Deoarece, ca deținut, nu am posibilitatea să dau la *timpul oportun* informațiuni cu *privire la toate chestiunile*, rog redacția să binevoiască a-mi publica următoarea scurtă declarație:

1. Actul de acuzare conține, între altele, afirmația că

m'aş fi logodit. El îşi întemeiază această afirmaţie pe un bilet de logodnă care s'ar afla, la dosar, bilet care — după cum a comunicat însuşi domnul judecător de instrucţie Vogt, consilier la Curtea de Justiţie a Imperiului, în şedinţa din 28 Septemvrie — *n'a fost verificat* în timpul anchetei preliminare, iar mie *nici măcar nu mi-a fost arătat.* In legătură cu aceasta, consilierul Curţii de Justiţie a Imperiului, Vogt, a făcut aluzie la pretinsul meu „cerc larg de cunoştinţe feminine", şi această declaraţie a sa poate fi tălmăcită într'un mod compromiţător pentru mine.

Deşi, în afară de partidul meu şi de Internaţionala Comunistă, nu sunt dator să dau *nimănui,* nici măcar Curţii de Justiţie a Imperiului, socoteală despre vieaţa mea particulară, propun—pentru ca apărarea mea politică să nu fie umbrită de elemente personale—să se însărcineze cu cercetarea acestei chestiuni o comisiune formată din jurişti şi ziarişti germani şi străini. Această comisiune să întreprindă, pe baza actului de acuzare şi a tuturor actelor existente, o cercetare temenică a vieţii mele particulare din Germania (inclusiv şi basmul logodnei mele) şi să aducă la cunoştinţa opiniei publice, printr'un comunicat, rezultatele cercetărilor ei.

2. Repet declaraţia pe care am făcut-o mai înainte în faţa Curţii de Justiţie a Imperiului, cum că toate condamnările mele anterioare din Bulgaria sunt de *natură* pur *politică,* că sentinţele au fost pronunţate în timpul funcţionării stării excepţionale în Bulgaria şi în lipsa mea şi că aceste sentinţe au fost pronunţate în legătură directă sau indirectă cu *insurecţia masselor poporului din Septemvrie 1923.*

In această chestiune, declar în faţa Tribunalului şi în faţa guvernului bulgar *că sunt gata* ca, după terminarea procesului incendierii Reichstagului să mă întorc în Bulgaria (sau să fiu transferat acolo), pentru a da seama în faţa Justiţiei bulgare şi a poporului bulgar de întreaga mea activitate în Bulgaria, până în Septemvrie 1923, ca şi asupra activităţii mele în străinătate dela 1923 până la 9 Mai 1933 (ziua arestării mele). Pentru aceasta pun numai o singură condiţiune, cât se poate de firească: *să se facă desbateri libere şi publice!*

3. Relativ la afirmaţia judecătorului de instrucţie că n'am cerut nicio rectificare a celor conţinute în procesul verbal al interogatoriului, ţin să precizez că am subliniat continuu în faţa lui că fac declaraţia mea în scris, şi că îmi iau toată răspunderea pentru această declaraţie pe când,

pentru procesele sale verbale de interogatoriu îmi declin, dimpotrivă, orice răspundere. Eu nu mă dezic nici acum, nu numai de niciun cuvânt, dar şi de nicio virgulă şi de niciun punct din declaraţiile mele din 20 şi 30 Martie !

Gh. Dimitroff

Ca răspuns la atitudinea lui Dimitroff, Curtea a recurs la tot felul de represalii. La 6 Octomvrie 1933, el a fost scos din sala de şedinţe, fiindcă în timpul desbaterilor, arătând metodele inadmisibile cu care a fost făcută ancheta preliminară, a demascat pe funcţionarii poliţiei şi organele de cercetare, dovedind că acestea au făcut declaraţii false. La 11 Octomvrie, Dimitroff a fost pentru a doua oară exclus dela desbateri. După această excludere, el a trimis celor în drept scrisoarea de mai jos, în care protestează împotriva măsurilor ilegale ale Curţii de Justiţie.

Berlin, 12 Octomvrie 1933

Domnului Preşedinte al secţiunii a IV-a penale
a Curţii de Justiţie a Imperiului, dr. *Bünger*

Mult stimate Domnule Preşedinte !

După ce Curtea de Justiţie a Imperiului i-a respins pe toţi cei opt apărători propuşi şi aleşi de mine, nu mi-a rămas decât să mă apăr singur, aşa cum pot şi cum înţeleg. De aceea, am fost nevoit să apar în faţa Tribunalului în dublă calitate : întâi, ca *acuzatul Dimitroff* şi în al doilea rând, ca *apărător al acuzatului Dimitroff.*

Admit că atât ca acuzat, cât şi ca autoapărător, sunt neplăcut şi incomod pentru acuzatorii mei şi pentru aceia care le-au dat însărcinări în acest proces. Eu n'am însă nicio vină Dacă organele acuzării au fost atât de neprevăzătoare încât m'au aşezat, fără nicio vină, pe banca acuzării, în faţa Curţii de Justiţie a Imperiului, pentru a substitui pe incendiatorul Reichstagului, ele trebue să se împace acum şi cu neplăcerile aduse de neprevederea lor. Ele au fiert ciorba aceasta, tot ele trebue s'o şi mănânce. Dacă le place sau nu, nu este treaba mea şi nici nu mă interesează câtuşi de puţin.

Eu cred că mă aflu în faţa Curţii de Justiţie a Impe-

riului ca acuzat politic şi nu ca soldat într'o cazarmă sau ca prizonier într'un lagăr de concentrare.

Sunt ferm convins că în procesul acesta van der Lubbe este, ca să zic aşa, numai un *Faust al incendiului Reichstagului*, şi că în dosul lui a stat, de fapt, fără îndoială, un *Mephisto al incendiului Reichstagului*. Jalnicul „Faust" stă acum la bara justiţiei, dar „Mephisto" a dispărut.

Ca acuzat întâmplător şi nevinovat, şi cu atât mai mult, în calitate de comunist şi de membru al Internaţionalei Comuniste, am cel mai mare interes ca procesul incendierii Reichstagului să fie clarificat până la capăt, în toate privinţele, şi totodată ca „Mephisto"-ul incendierii, cel dispărut, să iasă la lumina zilei.

Intrebările mele din desbaterile generale de fond au *numai acest* scop şi *nicidecum un altul*. N'am nevoie să fac propagandă în faţa Curţii de Justiţie a Imperiului. Cu atât mai mult, cu cât cea mai bună propagandă pentru comunism a şi fost făcută nu de către mine, ci prin faptul însuşi că comunişti nevinovaţi sunt acuzaţi ca incendiatori ai Reichstagului, precum şi prin „clasicul" act de acuzare al domnului dr. Parisius.

Am dreptul firesc de a mă apăra şi de a participa activ la desbaterile de fond în calitate de acuzat şi autoapărător. Este evident că nicio excludere dela şedinţe şi dela sesiunile judiciare, ţinute în afara reşedinţii Curţii de Justiţie a Imperiului, nu mă pot intimida în această privinţă. Tocmai aceste excluderi dela şedinţele şi termenele cele mai importante—care sunt pur şi simplu o răpire evidentă a dreptului meu de apărare—vor dovedi cu prisosinţă lumii că acuzatorii mei înşişi nu sunt deosebit de siguri de poziţiile lor în acest proces! Vor deschide ochii multor oameni lipsiţi de simţ critic şi prin aceasta vor alimenta şi mai mult propaganda comunistă.

In cazul când acest tratament, insuportabil pentru mine, va mai dăinui, trebue să declar fără ocol, că mă voiu vedea nevoit a mă gândi dacă în general mai are sens să mă prezint în faţa Curţii de Justiţie a Imperiului, indiferent de urmările ce această atitudine le-ar putea atrage.

Cu multă stimă,

Gh. Dimitroff

PROPUNERI PENTRU CHEMĂRI DE MARTORI ȘI PROCURĂRI DE MATERIALE PENTRU PROBE

Așa numitul „complex din Hennigsdorf" era de o importanță extraordinară pentru descoperirea făptașilor incendierii Reichstagului. Hennigsdorf, o suburbie a Berlinului, era cunoscut ca un loc de adunare a ucigașilor fasciști. Van der Lubbe a petrecut ultima noapte dinaintea incendierii în societatea fasciștilor, la azilul din Hennigsdorf.

Orice anchetă preliminară și orice anchetă judiciară, mai mult sau mai puțin obiectivă, ar fi trebuit să clarifice de ce și cu ce intențiuni a fost van der Lubbe la Hennigsdorf, cu cine a fost acolo în contact, ce fel de convorbiri a avut acolo, etc. Autoritățile fasciste însă, dimpotrivă, se străduiau cu grijă să treacă sub tăcere și să ascundă faptul că van der Lubbe fusese în acest cuib al fasciștilor. In loc de Henningsdorf, ele au îndreptat cercetările spre Neuköln (un sector proletar al Berlinului), afirmând că van der Lubbe s'ar fi întâlnit acolo cu comuniști șomeri.

In lupta sa, Dimitroff a dat o atențiune deosebită „complexului din Henningsdorf". Intrebările lui, în timpul desbaterilor în fața Curții, ca și o serie de propuneri făcute în scris, aveau ca scop să stabilească în mod concret ce fire duceau dela Henningsdorf la instigatorii fasciști ai incendierii Reichstagului și la inspiratorii lui van der Lubbe.

(Citită la desbaterile procesului din 30 Octomvrie 1933)

Domnului Președinte al secțiunii a IV-a penale a Curții de Justiție a Imperiului, dr. Bünger

Mult stimate Domnule Președinte !

Deoarece apariția lui van der Lubbe la poliția din Henningsdorf și înnoptarea lui la 26 Februarie, la azilul de acolo, n'a fost cercetată, propun ca funcționarii respectivi ai poliției și ai azilului, cărora li s'a prezentat atunci Lubbe, să fie ascultați ca martori.

Cu toate că de acum este prea târziu, trebue, în tot cazul, să se încerce a se stabili:

1. cu care persoane s'a pus în legătură van der Lubbe, acolo, și

2. ce a făcut el, în general, la Henningsdorf, în seara aceea, în cursul nopții și a doua zi dimineață ?

Gh. Dimitroff

25 Noemvrie 1933

Domnului Preşedinte al secţiunii a IV-a penale
a Curţii de Justiţie a imperiului, dr. Bünger

Mult stimate Domnule Preşedinte!

Propuneri de probe.

Pentru a se clarifica mai departe „complexul din Hennigsdorf", propun să fie ascultaţi şi următorii martori:

1. *Doamna Korpf,* care a fost pusă în cauză de martorul Grawe, asupra următoarelor:

a) dacă van der Lubbe a fost în adevăr la ea;

b) dacă a fost — atunci ce a căutat acolo van der Lubbe, ce a făcut el acolo, ce a spus, etc.;

c) dacă au mai fost şi alte persoane de faţă şi care persoane anume;

d) cum arăta atunci van der Lubbe (îmbrăcăminte, etc.) şi cum vorbea el nemţeşte.

2. *Soţia vagmistrului de poliţie,* care a fost pusă în cauză de martorul Grawe, asupra următoarelor:

a) Dacă meşterul frizer Grawe i-a comunicat că van der Lubbe a stat de vorbă lângă casa lui cu o comunistă şi când i-a comunicat aceasta;

b) dacă la rândul ei, i-a comunicat soţului său ce-i spusese Grawe, şi când anume;

3. *Vagmistrul de poliţie (soţul acestei doamne)* asupra următoarelor:

a) dacă soţia lui i-a comunicat acest lucru, şi când anume,

b) dacă a comunicat superiorilor săi, cele aflate, şi când anume, precum şi ce a întreprins el, în general, în legătură cu această comunicare.

4. *Vagmistrul de poliţie,* care a plasat pe van der Lubbe în azil, asupra următoatelor:

a) ce scop i-a declarat van der Lubbe că a avut venirea lui la Hennigsdorf şi cum a motivat înnoptarea sa la azil;

b) ce comportare a avut acolo van der Lubbe;

c) cum arăta van der Lubbe (îmbrăcămintea, etc...);

d) când a venit celălalt „drumeț", care a fost în aceeaşi noapte la azil;

e) cum arăta acest „drumeț" şi cum s'a purtat el;

f) au vorbit între ei van der Lubbe şi „drumețul", şi despre ce;

g) când au părăsit ambii azilul, în dimineața următoare, şi cum au plecat: câte unul sau împreună:

h) au fost luate măsuri după incendiu şi ce anume măsuri, pentru a fi descoperit acest „drumeț" şi pentru a se stabili cine este el.

5. *Conducătorul responsabil de atunci al poliției din Hennigsdorf*, asupra următoarelor:

a) dacă s'au întreprins cercetări *după incendiu*, şi ce anume cercetări, pentru a se stabili cu cine s'a pus în legătură van der Lubbe la Hennigsdorf, unde a fost el, şi ce a făcut acolo;

b) dacă el a ştiut că van der Lubbe a stat de vorbă cu o comunistă lângă casa meşterului frizer Grawe, şi în cazul când avusese cunoştință de acest fapt, ce cercetări a întreprins în legătură cu aceasta.

Cu multă stimă,

Gh. Dimitroff

PROPUNERI PENTRU CHEMĂRI DE MARTORI

Ziaristul Dröscher a publicat în ziarul „Völkischer Beobachter", sub pseudonimul Job Zimmermann, un articol, în care susținea afirmația că Dimitroff ar fi participat la aruncarea în aer a catedralei din Sofia, pentru care fapt ar fi fost condamnat în Bulgaria. In fața Curții, Dröscher-Zimmermann a spus că Dimitroff ar fi fost în legătură cu Torgler.

In cursul ascultării lui Dröscher, care a avut loc la 30 Octomvrie, Dimitroff l-a întrebat dacă are ceva comun cu Job Zimmermann, deoarece el observase că toate mărturiile lui Dröscher, la desbaterile procesului și născocirile publicate de Zimmermann în organul central al partidului nazist proveneau în mod vădit, din una și aceeași sursă. La desbaterile procesului, Dröscher a tăgăduit orice legătură cu Zimmermann. Pentru demascarea lui Dröscher, Dimitroff a cerut atunci Curții să fie citat Job Zimmerman. Curtea a respins această cerere. De atunci însă, numele reporterului Job Zimmermann n'a mai apărut mult timp în coloanele ziarului „Völkischer Beobachter".

Aproape cu o lună mai târziu, Dimitroff a adresat din nou Curții cererea de a se stabili identitatea de persoane dintre martorul Dröscher și corespondentul „Job Zimmermann".

Curtea a respins, și de data aceasta, cererea lui Dimitroff

1 Noemvrie 1933

Prin domnul dr. Teichert, avocat

Domnului Președinte al secțiunii a IV-a penale
a Curții de Justiție a Imperiului, dr. Bünger

Mult stimate Domnule Președinte !

In legătură cu depozițiile martorului dr. Dröscher și a frazei finale din reportajul publicat în ziarul „Völkischer Beobachter", la 31 Octomvrie, prin care se spunea răspicat:

„El (dr. Dröscher) recunoaște în Dimitroff pe vestitul trăgător de sfori comunist, condamnat la moarte în contumacie în orașul Sofia, pentru a fi pus la cale atentatul dela catedrala de acolo, ca și atentatul împotriva regelui Boris și a ministrului de război. Atunci acest om se numea *Ștefan* Dimitroff, astăzi el se numește *Gheorghe Dimitroff*",

propun să fie citat şi ascultat în calitate de martor emigrantul bulgar *Stefan Dimitroff* (actualmente la Moscova).

Pentru a proba:

1. Că *Stefan Dimitroff* a fost condamnat în contumacie, în legătură cu atentatul din catedrală;
2. că *Stefan Dimitroff* şi *Gheorghe Dimitroff* sunt *două* persoane *diferite;*
3. că *Gheorghe Dimitroff n'a fost nici acuzat, nici condamnat în legătură cu atentatul dela catedrală.*

Cu multă stimă,
Gh. Dimitroff

2 Noemvrie 1933

Domnului Preşedinte al secţiunii a IV-a penale
a Curţii de Justiţie a Imperiului, dr. Bünger

Mult stimate Domnule Preşedinte!

Propunere de probe.

Membrul redacţiei ziarului „Völkischer Beobachter" şi reporterul acestui ziar la procesul incendierii Reichstagului, domnul *Job Zimmermann,* a publicat un articol în ziarul „Völkischer Beobachter" din 1-2 Octomvrie.

In acest articol domnul Zimmermann face unele observaţii foarte importante, spunând între altele:

„Curând după executarea lui Küster şi a celorlalte două creaturi prinse de poliţie, care au avut simplul rol de săvârşitori ai atentatului, am fost primit în Parlament de mulţi oameni politici de seamă ai ţării, ca de pildă de primul ministru de atunci, Liapceff. Prin mijlocirea reprezentantului Germaniei, Rümelin, am fost şi în audienţă la regele Boris al Bulgariei... Ambii, atât monarhul cât şi primul ministru, mi-au exprimat de mai multe ori revolta lor, dureroasa lor indignare că *adevăraţii organizatori* ai atentatului, adevăraţii trăgători de sfori ai răscoalei, s'au sustras la timp din mâinile statului şi au lăsat, *cu modestie, ca partizanii pe care ei îi ademeniseră, să plătească socoteala. Dintre aceşti trăgători de sfori mi-a fost numit, în primul rând, deputatul comunist de atunci şi acuzatul de astăzi Dimitroff. El a fost*

condamnat în contumacie, la moarte prin spânzurare, de către curtea marțială din Sofia. Mandatul lui de arestare și portretul lui erau afișate în toate clădirile publice de stat. Acesta este domnul care n'a fost spânzurat atunci și care acum la Leipzig pozează *în nevinovăția jignită în persoană, și se dă drept candid adversar al putsch-ului*".

Mă așteptam ca parchetul Reichului să propună pe domnul Zimmermann ca martor, pentru ca el să poată comunica în persoană în fața Curții de Justiție a Imperiului, observațiile sale atât de importante.

Poate că acest lucru s'a și făcut, întru cât, însă, eu nu posed nicio informație asupra citării domnului Zimmerman propun, din partea mea, ca *domnul Job Zimmermann, membru al redacției ziarului „Völkischer Beobachter" să fie citat ca martor.*

Cu multă stimă,

Gh. Dimitroff

27 Noemvrie 1933

Domnului Președinte al secției a IV-a penale
a Curții de Justiție a Imperiului, dr. Bünger

Mult stimate Domnule Președinte !

După părerea mea, pentru aprecierea justă a mărturiei conducătorului presei național-socialiste, dr. Dröscher (asupra pretinsei mele convorbiri cu Torgler la Reichstag), este important de stabilit dacă dr. *Dröscher* este, într'adevăr, unul și același cu *Job Zimmermann*, demascat, în prima zi a procesului, ca membru al redacției ziarului „Völkischer Beobachter".

După cum se știe, în decursul audierii martorilor, dr. Dröscher, întrebat fiind de către doctorul Teichert, a răspuns că el nu este unul și același cu Job Zimmermann, că nu-l cunoaște pe acesta, și că nu i-a procurat niciun fel de material.

Deoarece toate împrejurările duc la constatarea că dr. Dröscher este, de fapt, unul și același cu Job Zimmermann, Vă rog să dispuneți a se stabili prin acte autentice, dacă aceste două persoane sunt *sau nu identice.*

Cu multă stimă,

Gh. Dimitroff

20 Noemvrie 1933

Domnului Preşedinte al secţiunii a IV-a penale
a Curţii de Justiţie a Imperiului, dr. B ü n g e r

Mult stimate Domnule Preşedinte!

Dat fiind că mama mea, doamna Paraşkeva Dimitroff şi sora mea mai mare, doamna Magdalina Dimitroff-Baramoff, tot se află în momentul de faţă în Germania, propun ca ambele să fie ascultate în calitate de martore, în cazul în care Curtea ar socoti că pentru hotărîrea ei, tema pentru care vreau să produc probe are importanţă şi nu o consideră drept ceva secundar.

Ambele ar urma să fie ascultate asupra următoarelor :

1. Dacă e adevărat că dela sfârşitul lui Septemvrie 1923 şi până la arestarea mea, şi în special, în timpul atentatului dela catedrală, din Aprilie 1925, eu n'am fost în Bulgaria ?

2. Dacă este exactă afirmaţia martorului *dr. Dröscher* că în legătură cu atentatul dela catedrală, portretul meu a fost multiplicat şi afişat ca acela al unui „atentator căutat?"

3. Dacă este adevărat că aflându-mă în aşteptarea ultimei amnistii, le-am anunţat, la începutul anului 1933, întoarcerea mea în Bulgaria, şi că făceam pregătirile necesare în vederea acestui fapt ?

Cu multă stimă,

Gh. D i m i t r o f f

SCRISORI ADRESATE PREȘEDINTELUI SECȚIUNII PENALE

Imediat după începerea procesului, în cursul căruia Dimitroff a demascat în fața lumii întregi pe incendiatorii fasciști ai Reichstagului, numeroși antifasciști din toate țările i-au trimis scrisori lui Dimitroff, prin care își exprimau adânca lor simpatie. Printre acestea, erau și scrisori trimise de reprezentanți de seamă ai științei și ai culturii. Autoritățile fasciste n'au predat adresantului aceste sute de scrisori, înștiințându-l doar, din când în când, asupra primirii lor. Când sosea însă vreo scrisoare trimisă de un fascist, în care se aflau cuprinse amenințări la adresa acuzatului, ea era predată neîntârziat lui Dimitroff.

Aflând că o telegramă a lui Romain Rolland și Henri Barbuse nu i-a fost înmânată, Dimitroff a adresat președintelui Curții cererea de a i se comunica, măcar verbal, conținutul telegramei. Curtea a răspuns negativ.

15 Octomvrie 1933

Domnului Președinte al secțiunii a IV-a penale
a Curții de Justiție a Imperiului, dr. B ü n g e r

Mult stimate Domnule Președinte!

La 14 Octomvrie am primit dela cancelaria secțiunii a IV-a penale, următoarele rânduri:

„Conform dispoziției primite, vă anunțăm că nu vi s'a înmânat o telegramă iscălită Romain Rolland și Henri Barbusse, deoarece sunt temeri că înmânarea ei ar putea să primejduiască ordinea în închisoare."

Regret că nu sunt atât de instruit, încât să pot înțelege cum prin înmânarea unei telegrame a lui Romain Rolland și Henri Barbusse, scriitori cu renume mondial, ar putea fi amenințată ordinea în închisoare, dar de vreme ce autoritățile competente sunt convinse de aceasta, Vă rog ca textul telegramei să-mi fie comunicat *verbal*, de către un funcționar al Curții, în sala de ședință a Curții de Justiție a Imperiului.

Cu multă stimă,
Gh. D i m i t r o f f

15 Noemvrie 1933

Domnului Preşedinte al secţiunii a IV-a penale
a Curţii de Justiţie a Imperiului, dr. Bünger

Mult stimate Domnule Preşedinte!

Ieri, 14 Noemvrie, seara, am primit în închisoare alăturata *scrisoare anonimă*. Scrisoarea, după cum se poate vedea, este adresată: „Mr. Dimitroff and complicii lui, Reichstag, Berlin."

Cu toate că aceasta nu este adresa *mea*, înmânarea acestei scrisori a fost admisă, şi ea mi-a fost, de altfel, predată.

Intrucât, atât cât am putut înţelege din scrisul greu de descifrat, e vorba de o scrisoare de injurii şi ameninţări, care, eventual *poate să-l intereseze pe reprezentantul acuzării, dar nu pe mine*.

Trimit înapoi această scrisoare, exprimându-mi regretul că *nu s'a admis*, ca de obiceiu, a mi se înmâna multe scrisori venite pe adresa mea *adevărată*, fie pentrucă expeditorul nu era indicat, fie pentrucă conţinutul scrisorii, după părerea Curţii, ar fi putut să primejduiască ordinea în închisoare; această scrisoare insultătoare, însă, care pe deasupra este şi anonimă şi nici nu poartă adresa mea exactă, a ajuns, totuşi, *în mod reglementar*, în mâinile mele!

Cu multă stimă,
Gh. Dimitroff

(La 18 Noemvrie, această scrisoare mi-a fost trimisă îndărăt, fără să aibă niciun cuvânt de răspuns din partea preşedintelui, la rândurile care o însoţeau. Gh. D.)

PROPUNERI DE CITĂRI DE MARTORI

Acuzația ridicată de către autoritățile fasciste împotriva Partidului Comunist din Germania, cum că el ar fi înscenat incendierea Reichstagului, a fost construită, mai ales, în baza afirmației că van der Lubbe ar fi fost membru al Partidului Comunist și că la arestarea sa ar fi fost găsită asupra lui o carte de membru al partidului. Imediat după incendierea Reichstagului, autoritățile polițienești au publicat această informație inspirată de Göring. Ea a fost însă desmințită încă în primele zile ale desbaterilor procesului. S'a stabilit că van der Lubbe n'avea nimic comun nici cu Partidul Comunist german, nici cu cel olandez. Dimpotrivă, el avea o atitudine extrem de dușmănoasă față de Partidul Comunist. Cu câțiva ani înainte de procesul incendierii Reichstagului, el intrase în Partidul Comunist din Olanda, dar fusese curând demascat și exclus. Pentru a-și procura „material informativ", autoritățile fasciste au trimis în Olanda un funcționar de poliție. Acesta a servit Curții o nouă minciună, afirmând că și după excluderea lui, van der Lubbe ar fi avut legături cu Partidul Comunist olandez și ar fi îndeplinit însărcinările acestuia. Sesizată de această depoziție, presa antifascistă a demascat imediat această „mărturie" plină de minciuni a funcționarului fascist, publicând declarațiile persoanelor la care se referise funcționarul fascist în fața Curții.

Dimitroff nu știa că afirmațiunile autorităților fasciste fuseseră de acum complet desmințite prin declaratiile făcute de către înșiși prietenii olandezi ai lui van der Lubbe, declarații ce fuseseră publicate de către presa antifascistă, și a adresat următoarea scrisoare președintelui Curții.

3 Noemvrie 1933

Domnului Președinte al secțiunii a IV-a penale
a Curții de Justiție a Imperiului, dr. Bünger

Mult stimate Domnule Președinte!

In legătură cu afirmația că și după excluderea lui din Partidul Comunist, van der Lubbe ar fi avut legături cu acesta, și ar fi îndeplinit chiar diferite însărcinări date de el, propun să fie ascultat, în calitate de martor, președintele Partidului Comunist olandez, deputatul *Louis de Visser*.

Obiectul probei:

1. Este adevărat că van der Lubbe a fost exclus din partid, cu câțiva ani înainte, pentru purtarea sa anarhistă ?
2. Este adevărat că van der Lubbe a avut o atitudine ostilă față de partid ?
3. Este adevărat că de ani de zile van der Lubbe nu mai are nicio legătură cu partidul și că n'a primit nicio însărcinare din partea lui ?

Propun, de asemenea, să fie ascultați ca martori prietenii lui van der Lubbe: *Albada, Hegefeld și Vink,* ale căror nume au fost indicate de comisiunea polițienească.

Obiectul probei:

1. Ce vederi politice avea van der Lubbe în Olanda ?
2. Ce fel pe relațiuni avea el cu așa numitul grup al „Comuniștilor internaționaliști" din Olanda ?
3. Ce diferență a existat și există între acest grup și Partidul Comunist olandez ?

Cu multă stimă,
Gh. Dimitroff

PROPUNERI PENTRU PROCURĂRI DE DOCUMENTE

Intreaga acuzare a autorităților fasciste împotriva lui Dimitroff și a Partidului Comunist din Germania se sprijinea pe teza provocatoare că incendierea Reichstagului trebuia să servească drept semnal al insurecției în întreaga țară, insurecție pe care Partidul Comunist german ar fi pregătit-o pentru doborîrea ordinei de stat existente. La proces Göring, Goebbels și Helldorff, ca și funcționari mai puțin de vază ca Lösche și Heller—și până la cel mai de rând polițist—s'au străduit, cu râvnă, să susțină această teză în mărturiile lor.

Prin propunerea sa de a fi citat autorul broșurii „Insurecția armată" fabricată de fasciști, prin întrebările sale puse martorului Lösche și zecilor de funcționari de poliție, precum și lui Göring și lui Goebbels, Dimitroff a dovedit că nimeni din cercurile guvernamentale ale Germaniei nu s'a așteptat la o insurecție și că de aceea, nu au fost luate niciun fel de măsuri pentru zădărnicirea acesteia. Astfel s'a dovedit lipsa completă de temeiu și falsitatea deplină a acestei teze a acuzării fasciste.

6 Noemvrie 1933

Domnului Președinte al secțiunii a IV-a penale
a Curții de Justiție a Imperiului, dr. B ü n g e r

Mult stimate Domnule Președinte!

Rog Curtea să hotărască în privința următoarei propuneri de probe pe care i-o adresez:

Propunere de probe:

In legătură cu cunoscuta teză a actului de acuzare, că incendiul Reichstagului trebue să fie socotit ca un început de insurecție armată comunistă, precum și în legătură cu declarația domnului Göring, ministru de interne al Prusiei și prim-ministru, că el ar fi așteptat să se producă încă dela 1 Februarie acțiuni armate din partea Partidului Comunist german, propun să fie procurate, ca mijloace de probare, *dela Președinția Consiliului de Miniștri din Prusia, dela Ministerul de Interne al Prusiei și dela Ministerul de Răz-*

boiu şi dela Prefectura Poliţiei din Berlin, documentele autentice privitoare la contramăsurile care au fost luate atunci.

Prin aceste documente (deciziuni ale Preşedinţiei, ordine ale Ministerului de Interne şi ale Ministerului de Război, ordonanţe ale Prefecturii Poliţiei, etc.) trebue să se încerce a se clarifica:

1. Dacă între 1 Februarie şi 5 Martie (ziua alegerilor generale pentru Reichstag), şi în special în ajunul incendiului Reichstagului, în noaptea de după incendiu şi în zilele care au urmat, autorităţile respective şi forţele armate ale statului au fost puse realmente în acţiune, ca urmare a faptului că se aştepta să se producă o insurecţie determinată, şi dacă au fost silite să ia aceste măsuri, de unde se aştepta atunci pericolul, precum şi dacă, într'adevăr, au fost constatate în acest timp încercări insurecţionale sau alte acţiuni armate.

2. Dacă, dimpotrivă, toate măsurile de atunci nu aveau doar ca obiect înnăbuşirea campaniei electorale a Partidului Comunist, a social-democraţiei şi chiar a altor partide de opoziţie (arestări în massă, interzicerea apariţiei presei, confiscarea materialului electoral, închiderea localurilor partidelor şi a localurilor de alegeri, întimidarea alegătorilor opoziţionişti, etc...) şi în primul loc exterminarea aşa numitei ciume bolşevice şi marxiste, în care scop a şi fost folosită şi incendierea Reichstagului, ca un prilej foarte favorabil.

Cu multă stimă,

Gh. Dimitroff

PROPUNERI PENTRU CITĂRI DE MARTORI

Pentru a sdruncina construcția acuzației și a combate calomniile, Dimitroff a propus ca președintele Partidului Comunist din Germania, Ernst Thälmann, încarcerat de către fasciști, să fie ascultat ca martor asupra politicei partidului. Această propunere i-a dat prilejul lui Dimitroff să expună într'o ședință publică linia Partidului Comunist german și să combată denaturările fasciste.

Propunerea pentru citarea lui Thälman, ca și a altor funcționari ai Partidului Comunist, a fost respinsă de către Curte.

16 Noembrie 1933

Domnului Președinte al secțiunii a IV-a penale
a Curții de Justiție a Imperiului, dr. Bünger

Mult stimate domnule președinte !

In legătură cu complexul politic al procesului incendierii Reichstagului, propun să fie ascultat în calitate de martor președintele Partidului Comunist din Germania, *Ernst Thälmann.*

El urmează să fie ascultat mai ales asupra următoarelor:

1. Nu este oare adevărat că încă din anul 1932, Partidul Comunist german a fost expus persecuțiunilor, atacurilor înnăsprite și restrângerii sistematice a posibilităților lui de activitate și de luptă ?

2. Nu este oare adevărat că acest procedeu politic înnăsprit împotriva Partidului Comunist german a fost însoțit de atacuri împotriva adunărilor și demonstrațiilor comuniste, împotriva localurilor comuniste, cât și în mod individual împotriva muncitorilor și funcționarilor comuniști; că aceste atacuri au fost executate de către formațiunile înarmate ale partidului național-socialist, că în urma acestor atacuri comuniștii au avut și numeroase victime și că de aceea partidul a fost nevoit să se apere prin mijlocul luptei de massă ?

3. Nu este oare adevărat că aceste persecuții și atacuri, înfăptuite în comun de către formațiunile național-socialiste, s'au transformat după 30 Ianuarie 1933, într'o campanie de

nimicire, angajată fiind întreaga putere de stat împotriva Partidului Comunist german şi a organizaţiilor muncitoreşti?

4. Nu este oare adevărat că dela începutul anului 1933, precum şi în timpul incendierii Reichstagului, toată activitatea partidului, de acord cu hotărîrile Internaţionalei Comuniste, a fost orientată în direcţia mobilizării politice a a masselor, făuririi frontului unic al muncitorimii şi apărării mişcării muncitoreşti şi a avangardei ei, Partidul Comunist german, şi nicidecum în direcţia luptei armate nemijlocite pentru luarea puterii?

5. Nu este oare adevărat că date fiind aceste sarcini principale şi această orientare politică, partidul a luat, hotărît şi cu toată tăria, atitudine împotriva oricăror abateri teroriste, împotriva oricăror denaturări teroriste, pentru desfăşurarea unei munci de massă, tenace şi sistematice, precum şi a luptei economice şi politice de massă?

6. Nu este oare adevărat că în 1932, Partidul s'a declarat hotărît împotriva oricărei interpretări teroriste a lozincei „Bateţi pe fasciştî", şi că mai târziu, pentru evitarea oricărei înţelegeri greşite, a retras-o cu totul?

7. Nu este oare adevărat că în desvoltarea lui de ani de zile, Partidul a desfăşurat o serie de campanii de curăţire a rândurilor sale, că a exclus elementele străine, aventuriere şi nedisciplinate (grupul lui Ivan Katz, Ruth Fischer-Maslow, troţkiştii, etc.), şi că multe din aceste elemente şi-au găsit loc în partidul naţional-socialist şi formaţiunile SA şi SS?

Cu multă stimă,
Gh. Dimitroff

In cursul procesului, Dimitroff a făcut dovadă că partidul comunist n'a avut niciun amestec în incendierea Reichstagului, şi în acelaşi timp a demonstrat cu probe care nu puteau fi desmințite sau înlăturate, că numai fasciştii puteau trage foloase de pe urma incendierii Parlamentului german.

Propunerea lui Dimitroff de a fi citaţi Schleicher, Papen, Brüning şi alte personalităţi, care până la venirea la putere a fascismului fuseseră oameni de stat cu un rol de conducere în Germania, avea ca scop să evidenţieze contrazicerile puternice dinlăuntrul „lagărului naţional", din cauza cărora fascismul german fusese direct interesat în provocarea incendierii Reichstagului.

27 Noemvrie 1933

Domnului Preşedinte al secţiunii a IV-a penale
a Curţii de Justiţie a Imperiului, dr. Bünger

Mult stimate Domnule Preşedinte!

Pentru clarificarea situaţiei politice *concrete* din Germania, la începutul anului 1933 şi în timpul incendierii Reichstagului, propun să fie ascultaţi ca martori:

1. Fostul cancelar al Imperiului, general în retragere *Schleicher;*
2. vice-cancelarul *von Papen;*
3. fostul ministru al Imperiului dr. *Hugenberg* şi
4. fostul cancelar al Imperiului *dr. Brüning.*

Aceste persoane urmează să fie ascultate mai ales asupra următoarelor:

1. Nu este oare adevărat că la sfârşitul anului 1932 şi în Ianuarie 1933, conducerea naţional-socialistă a ameninţat că va face un marş asupra Berlinului, în cazul în care Preşedintele Imperiului, von Hindenburg, nu va fi predat puterea lui Hitler?

2. Nu este oare adevărat că în legătură cu aceasta, pentru a se exercita o presiune, a fost întreprins de conducerea naţional-socialistă un şir de *acţiuni teroriste?*

3. Nu este oare adevărat că guvernul Schleicher a recurs la măsuri foarte aspre, până la decretarea pedepsei cu moartea împotriva teroriştilor naţional-socialişti?

4. Nu este oare adevărat că aflându-se în opoziţie faţă de guvernul Schleicher, conducător naţional-socialist, Hitler, a luat în mod deschis sub ocrotirea sa, pe teroriştii naţional-socialişti condamnaţi la moarte?

5. Nu este oare adevărat că în Ianuarie 1933 şi în ajunul formării aşa numitului guvern naţional, în urma certu-

rilor de familie din sânul „lagărului naţional", în urma diferenţelor şi certurilor dintre conducerea naţional-socialiată şi trupele ei de asalt, pe de-o parte, şi între partizanii generalului Schleicher, ai lui von Papen, ai lui Hugenberg, pe de-altă parte, a existat pericolul unei ciocniri violente de neevitat, şi nu oare tocmai acest pericol a fost motivul principal şi imediat, care a dus la numirea neaşteptată a lui Hitler în postul de cancelar al Reichului şi la creearea „coaliţiei naţionale?".

6. Nu este oare adevărat că aceste difererende şi certuri au continuat să existe şi după Ianuarie, că relaţiunile dintre trupele de asalt ale naţional-socialiştilor, pe de-o parte, şi dintre Căştile de Oţel, Uniunea ofiţerilor de rezervă şi alte organizaţjuni „patriotice", pe de altă parte, au fost foarte încordate şi că ele au dat naştere unor numeroase ciocniri ?

7. Nu este oare adevărat că în Februarie, unele organizaţiuni ale Căştilor de Oţel au intrat în legătură cu organizaţia Reichsbanner, în scopul unor acţiuni comune împotriva proiectatei „dominaţii exclusive" a naţional-socialiştilor ?

8. Nu este oare adevărat că conducerea naţional-socialistă a folosit în toate chipurile incendierea Reichstagului, pentru a învinge toate greutăţile de guvernare ce i s'au ivit în calea realizării „dominaţiei sale exclusive" şi pentru făurirea „statului totalitar" („Imperiul al III-lea"), şi că a purces la : disolvarea cu forţa a tuturor partidelor, organizaţiilor, formaţiilor ajutătoare, cu excepţia celor naţional-socialiste, „unificarea" organizaţiilor economice, de stat, culturale, paramilitare, sportive, de tineret, bisericeşti şi ale altor organizaţii şi instituţii, a presei, a propagandei, etc. ?

9. Nu este oare adevărat că în acest timp (Ianuarie şi Februarie 1933) nu se aştepta de loc deslănţuirea unei insurecţii armate de neînlăturat, pornite din iniţiativa Partidului Comunist şi că numai după incendierea Reichstagului, pentru justificarea măsurilor samavolnice ale guvernului şi a actelor de silnicie ale formaţiunilor SA şi SS, a fost răspândită această legendă ?

10. Nu este oare adevărat că şi sinuciderea preşedintelui fracţiunii naţional-germane din Reichstag, *Oberfohren*, ca şi multe alte sinucideri şi tot felul de „accidente", s'au produs în legătură evidentă cu această campanie violentă a naţional-socialismului, şi cu desbinările şi luptele lăuntrice din lagărul aşa numitei „revoluţii naţionale" ?

Cu multă stimă, Gh. Dimitroff

29 Noemvrie 1933

Domnului Preşedinte al secţiunii a IV-a penale
a Curţii de Justiţie a Imperiului, dr. Bünger

Mult stimate Domnule Preşedinte !

Propun ca fostul copreşedinte al Căştilor de Oţel, *Düsterberg*, să fie ascultat în calitate de martor, asupra următoarelor :

1. Dacă este adevărat că reacţiunile dintre conducerea naţional-socialistă şi aceea a Căştilor de Oţel au fost atât de încordate în Ianuarie şi Februarie 1933, încât prezentau un pericol de ciocnire violentă ?

2. Dacă nu este adevărat că în Februarie 1933, înainte de incendiu, au avut loc o serie de ciocniri între detaşamentele de asalt naţional-socialiste şi Căştile de Oţel ?

3. Dacă nu este adevărat că un şir de organizaţiuni ale Căştilor de Oţel au intrat în legătură cu Reichsbannerul în vederea pregătirii unei acţiuni comune împotriva presiunii naţional-socialiste şi a tendinţelor de „dominaţie exclusivă" ale naţional-socialiştilor ?

4. Dacă şi ce fel de diferenţe s'au ivit, din această cauză, în rândurile Căştilor de Oţel ?

5. Dacă nu este adevărat că incendierea Reichstagului a fost folosită ca o manevră, pentru a se abate atenţia dela luptele lăuntrice din aşa-zisul „lagăr naţional" ?

Cu multă stimă,
Gh. Dimitroff

2 Decemvrie 1933

Domnului Preşedinte al secţiunii a IV-a penale
a Curţii de Justiţie a Imperiului, dr. Bünger

Mult stimate Domnule Preşedinte !

Propun ca dr. Adolf *Ehrt*, reprezentantul „Uniunii generale a asociaţiilor anticomuniste germane", şi autorul broşurii de aţâţare anticomunistă „Insurecţia armată", să fie ascultat, ca martor, asupra următoarelor :

1. Dacă are cunoştinţă de încercări concrete din partea comuniştilor, şi de care încercări anume, pentru a se fi deslănţuit o insurecţie armată în legătură cu incendierea Reichstagului ?

2. Dacă ştie, că dimpotrivă, incendierea Reichstagului trebuia să fie un mijloc pentru învingerea greutăţilor din sânul aşa-zisului „lagăr naţional", pentru spargerea frontului unic de luptă al muncitorilor comunişti, social-democraţi şi creştini care era în curs de alcătuire şi pentru începerea şi justificarea campanei de represalii împotriva mişcării muncitoreşti şi avangardei sale — Partidul Comunist din Germania ?

Cu multă stimă,

Gh. Dimitroff

ÎNTREBĂRI DE PUS MARTORILOR ACUZĂRII, LÖSCHE ŞI HELLER, ŞI PROPUNERI DE CITARE DE MARTORI

In sprijinul depoziţiilor în care se făcea afirmaţia că incendierea Reichstagului trebuia să fie un semnal pentru insurecţia armată, martorii acuzării : Heller şi Lösche, au invocat rezoluţiile plenarei a XII-a a Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste.

Propunerile următoare au fost făcute pentru a se demasca falsitatea acestor depoziţii şi pentru a se populariza vederile frontului unic al oamenilor muncii.

29 Noemvrie 1933

Domnului Preşedinte al secţiunii a IV-a penale
a Curţii de Justiţie a Imperiului, dr. Bünger

Rog ca Lösche şi Heller să fie audiaţi asupra următoarelor chestiuni :

Orice activitate extraparlamentară este socotită drept un act de insurecţie armată ?

Cum aţi putut D-voastră, pornind dela teza comunistă că fascismul nu poate fi învins cu ajutorul buletinului de vot, să ajungeţi la concluzia că comuniştii tindeau în Februarie spre o insurecţie armată imediată ?

Detaşamentele naţional-socialiste nu erau echipate cu arme, nu aveau organizare militară ?

Aveţi D-voastră măcar o singură mărturie demnă de încredere, în care să se ateste că comuniştii considerau, într'adevăr, incendierea Reichstagului, drept un semnal al insurecţiei armate şi că au întreprins încercări concrete pentru a realiza această insurecţie ?

Din faptul că comuniştii sunt pentru revoluţia proletară şi pentru dictatura proletariatului, se poate oare trage concluzia că ei au pregătit o insurecţie armată pentru ziua de 27 Februarie şi că aceasta se află într'o legătură directă şi indirectă.

Gh. Dimitroff

4 Decemvrie 1933

Domnului Preşedinte al secţiunii a IV-a penale
a Curţii de Justiţie a Imperiului, dr. Bünger

Mult stimate Domnule Preşedinte !

Având în vedere că cei doi raportori principali ai acuzării — domnul consilier poliţienesc Heller şi domnul judecător de instrucţie dr. Lösche — au indicat, ca bază pentru pretinsele planuri de revoluţie ale Partidului Comunist din Germania, în Februarie 1933, hotărîrile plenarei a XII-a a Internaţionalei Comuniste, îl propun ca martor pe *O. Kusinen* (Finlanda, actualmente la Moscova), referent principal la Plenara XII-a, membru al Prezidiumului Internaţionalei Comuniste, precum şi pe *Marcel Cachin* (Franţa, actualmente la Paris), şi pe *Sen Katajama** (Japonia, actualmente la Moscova), membri ai Prezidiumului, spre a fi ascultaţi asupra următoarelor:

1. Dacă nu este adevărat că, potrivit hotărîrilor Internaţionalei Comuniste, sarcina imediată a Partidului Comunist german la începutul anului 1933 şi în timpul incendierii Reichstagului, nu era nicidecum insurecţia armată, în vederea luării puterii, ci făurirea frontului unic al masselor muncitoare, pentru apărarea intereselor vitale ale acestora, a organizaţiilor lor, a presei lor, a proprietăţii lor şi a drepturilor lor, ca şi mobilizarea politică a masselor pentru a lupta împotriva fascismului, a robiei aduse de tratatul dela Versailles şi a pericolului războiului imperialist ?

2. Dacă nu este adevărat că potrivit acestei sarcini imediate, orice fel de acţiuni şi atacuri teroriste au fost respinse în mod hotărît, fiind socotite ca *piedeci* în calea mobilizării masselor şi a luptei de massă ?

3. Dacă este adevărat că Partidul Comunist din Germania a luat parte în mod activ la elaborarea acestor rezoluţii ale Internaţionalei Comuniste şi le-a considerat drept îndreptar pentru politica şi activitatea sa ?

4. Dacă este adevărat că Internaţionala Comunistă este un partid mondial, cu milioane de membri, nu o organizaţie de conspiratori; că Internaţionala Comunistă nu ţine contabilitate dublă, ci face o politică deschisă, de principii, consecventă. Cu multă stimă,

Gh. Dimitroff

*) Dimitroff nu aflase încă, pe atunci, că Sen Katajama murise în Noemvrie 1933.

ZECE INTREBĂRI ADRESATE FUNCȚIONARILOR DE POLIȚIE

La 1 Decemvrie, Curtea a hotărît să-i interzică lui Dimitroff posibilitatea de-a pune martorilor întrebări prin viu graiu. Toate intrebările lui trebuiau să fie mai înainte prezentate Curții, care hotăra, după propria ei apreciere, dacă se poate admite, în general, punerea acestor întrebări.

In aceeași zi, Dimitroff a formulat zece întrebări adresate funcționarilor de poliție, care erau ascultați ca martori.

1 Decemvrie 1933

O serie de martori, în special deputați național-socialiști, au afirmat că înainte de incendiu, în zilele de 25, 26 și 27 Februarie, situația politică era extrem de încordată.

1. Care era situația în districtele lor, în acest timp — tot extraordinar de încordată ?

2. Care au fost formele concrete în care s'a manifestat această încordare ?

3. Dacă la 26 și 27 Februarie, precum și imediat după incendiul Reichstagului, au fost observate semne concrete de acțiune revoluționară și care anume ?

4. Dacă înainte de incendiu, autoritățile centrale au dat dispoziții cu privire la faptul că se așteaptă o insurecție comunistă imediată și care anume ?

5. Când și la cât timp după incendiu a început arestarea funcționarilor și muncitorilor camuniști, social-democrați și a altor funcționari și muncitori opoziționiști ?

6. Au fost făcute aceste arestări de către trupele național-socialiste sau de către autoritățile de Stat ?

7. La întrebarea pe care i-am pus-o contelui Helldorf, prin care îi ceream să-mi arate care era temeiul pe care l'a avut în vedere pentru a aresta imediat după incendiu mii și mii de funcționari și muncitori comuniști și social-democrați el a răspuns: „După concepția noastră, marxiștii sunt în general criminali".

Arestările de massă din districtele lor au fost motivate în același fel (prin această „concepție"), sau s'a dat un alt motiv concret ?

8. Dacă în Ianuarie şi Februarie 1933 au existat diferende şi certuri între conducerea naţional-socialistă pe de o parte şi între Căştile de Oţel şi celelalte aşa numite organizaţiuni „patriotice", pe de altă parte, şi de ce natură anume ?

9. Dacă aceste diferende şi certuri au continuat şi după 30 Ianuarie, după creearea „guvernului naţional", ducând la numeroase ciocniri?

10. Dacă este adevărat că tocmai în această situaţie încordată, incendiul Reichstagului a fost *prologul* campaniei de nimicire a mişcării muncitoreşti şi unul din mijloacele aplicate pentru învingerea greutăţilor din lăuntrul „coaliţiei naţionale", pentru impunerea „dominaţiei exclusive" naţional-socialiste şi pentru făurirea aşa-numitului „stat totalitar", adică disolvarea cu forţa a tuturor celorlalte partide şi organizaţiuni, „unificarea" instituţiunilor economice, de stat, culturale, paramilitare, sportive, de tineret, bisericeşti, a altor instituţiuni, a presei, propagandei, etc ?

Gh. Dimitroff

INTREBĂRI ADRESATE MARTORILOR MUNCITORI

Pentru a dovedi că Partidul Comunist e vinovat de incendierea Reichstagului, reprezentantul acuzării fasciste punea mare preț pe mărturiile depuse de muncitori. Cei mai mulți dintre acești martori au fost aduși din lagărele de concentrare și prin amenințări și torturi li s'au smuls unora dintre ei în cursul cercetărilor preliminare, „mărturiile" dorite de parchet.

Pentru acești martori, Dimitroff a conceput o serie specială de întrebări, Curtea a luat toate măsurile pentru a împiedeca punerea, în ședință publică, a acestor întrebări astfel cum au fost formulate de Dimitroff. Dar prin lupta sa îndârjită, Dimitroff a reușit să pună martorilor, într'o formă sau alta, aceste întrebări. In cursul desbaterilor, depozițiile martorilor au desvăluit încă odată toată falsitatea acuzării fasciste. Martorii retraseră depozițiile făcute în timpul instrucției și deși prin aceasta își riscau viața, ei au adus la cunoștința opiniei publice din întreaga lume regimul bestial și torturile, cu ajutorul cărora li s'au smuls mărturiile necesare acuzării.

3 - 5 Decemvrie 1933

In Ianuarie 1933, comuniștii au pus chestiunea astfel :

Dacă Hitler va fi numit cancelar al Imperiului, Partidul Comunist german va chema, drept răspuns, massele, la insurecția armată de neînlăturat ?

Era așteptată interzicerea Partidului. Ce măsuri de apărare au fost prevăzute: lupta de massă, greve de protest sau insurecția armată ?

Partidul și organizațiile de massă ale muncitorimii n'au fost prigonite și supuse represiunilor de către puterea de stat și de către trupele de asalt ale național-socialiștilor și n'au fost ele silite, prin aceasta, să ia poziții de apărare și să ducă o luptă de apărare ?

Cum a fost înțeleasă această luptă de apărare ?

Incendiul Reichstagului a fost conceput ca un semnal pentru începerea acțiunilor armate ?

Ce atitudine au avut oamenii partidului, după comunicatul asupra incendierii Reichstagului ?

Care era scopul pentru care trebuiau să fie gata membrii de partid în dumineca alegerilor: pentru apărarea împo-

triva atacurilor național-socialiste sau pentru acțiuni cu caracter ofensiv ?

Au fost așa-numite grupuri de cinci, formațiuni ilegale ale partidului sau grupuri teroriste pentru săvârșirea de acte teroriste ?

Au fost procurate arme pentru o insurecție în legătură cu incendiul Reichstagului?

Era autoapărarea de massă înjghebată pentru apărarea adunărilor, organizațiilor, oratorilor, coloanelor de lipitori de afișe, proprietății muncitorimii, locuințelor muncitorilor, etc. sau—pentru insurecția care trebuia să se declanșeze neîndoios în Februarie și Martie 1933 ?

A observat martorul la 27 Februarie, în legătură cu incendierea Reichstagului, vreo încercare din partea comuniștilor :

a) de a asalta cazărmile polițienești;

b) de a elibera pe deținuții politici;

c) de a împărți arme;

d) de a construi baricade;

e) de a ocupa oficii poștale și telegrafice, căi ferate, uzine electrice și clădiri publice;

f) de a adresa masselor chemări pentru acțiuni armate?

Când au fost studiate și discutate rezoluțiile plenarei a XII-a a Internaționalei Comuniste și rezoluțiile conferinței Partidului Comunist din Germania ?

Au rămas aceste rezoluții în vigoare pentru activitatea și acțiunile partidului și în Februarie 1933, înainte de incendiu, sau au fost ele schimbate ?

Care era sarcina imediată a Partidului, în Februarie 1933: făurirea frontului unic cu muncitorii social-democrați și cu alți muncitori împotriva jefuirii salariilor, împotriva teroarei fasciste și a pericolului războiului imperialist sau înfăptuirea insurecției armate pentru cucerirea puterii?

Au avut trupele național-socialiste arme, n'au fost ele organizate ca formațiuni militare ?

CARACTERIZAREA MARTORILOR ACUZĂRII

In desbaterile dela 31 Octomvrie, Dimitroff a demascat, prin întrebările, sale, pe martorul Lebermann, morfinoman şi hoţ, care a fost pescuit de undeva de către parchet.

La această şedinţă, Dimitroff a exclamat că cercul martorilor acuzării s'a închis. Cercul a început cu deputaţi naţional-socialişti din Reichstag şi s'a terminat cu un hoţ.

In aceeaşi zi, Dimitroff a exprimat această idee sub forma unui desen, în care sunt înfăţişate rolurile pe care parchetul le încredinţase martorilor. Acest desen a fost denumit de el „cercul diavolesc" al martorilor acuzării. Desenul acesta a ajuns în mâinile avocatului, în mâinile mai multor ziarişti străini şi chiar în mâinile membrilor Curţii.

1. Martorii principali:
   Deputaţi naţional-socialişti:
   Karwahne, Frey
   Naţional-socialistul austriac: Kroyer
   Ziariştii naţional-socialişti:
   Maior Weberstedt
   Dr. Dröscher (alias Job Zimmermann)
   Chelnerul naţional-socialist (agent al poliţiei secrete): Hellmer.
   Naţional-socialistul: maior în retragere Schröder
   Deputatul naţional-socialist: dr. Ruppin
   Ziaristul naţional-german: Willi Zimmermann
   Naţional-germanii: Lange, Panknin
   Lebermann (hoţ şi morfinoman)
   Kunzack (hoţ)
   Krause (hoţ)
   Wihle (falsificator de monete)
   Kämpfer (hoţ)
   Weinberger (condamnat pentru luare de mită)
   Hintze (hoţ)
   Grothe (psihopat)
2. Muncitori arestaţi (22)
3. Funcţionari de poliţie (8)
4. Funcţionari de poliţie politică (şi Heller) (12)
5. Doi judecători de instrucţie: dr. Vogt, dr. Lösche.
6. Zidarul renegat Paul Pucks şi alţii.

(11+8+22+8+12+2+2=65)

PROPUNERE IN VEDEREA ASCULTĂRII INTERPRETULUI

In urma propunerii lui Dimitroff, pe care o reproducem în rândurile următoare, a fost ascultat interpretul bulgar Tarapanoff, care a asistat la interogatoriu, în cursul anchetei preliminare. El a confirmat, în fond, declarațiile lui Dimitroff asupra metodelor nepermise aplicate în cursul cercetărilor.

5 Decemvrie 1933

Domnului Președinte al secțiunii a IV-a penale
a Curții de Justiție a Imperiului, dr. B ü n g e r

Mult stimate Domnule Președinte !

Propun să fie ascultat interpretul bulgar, domnul Tarapanoff, asupra următoarelor :

1. Dacă este adevărat că la interogatoriul ce mi s'a luat la poliție, nu mi-au fost arătate un bilețel cu indicații „Helmut", un plic cu numele „Ferdi", scris pe el, și manuscrisul „Provocatori național-socialiști demascați", și că în general n'am fost întrebat despre acestea ?

2. Dacă este adevărat că la încheierea interogatoriului ce mi s'a luat la poliție, asistentul de poliție Bauch mi-a arătat toate manuscrisele și însemnările găsite la mine, care au fost notate și numerotate de el și că susnumitele obiecte nu se aflau între acestea ?

3. Dacă este adevărat că planul Berlinului care mi-a fost arătat la interogatoriul dela poliție, erau făcute izbitor de gros semnele din dreptul Reichstagului și Palatului și că nu era nevoie de luptă spre a le căuta și vedea ?

4. Dacă este adevărat că nu m'am repezit niciodată cu pumnii la judecătorul de instrucție, și că atunci când, la interogatoriul din 13 Mai, judecătorul de instrucție mi-a spus : „dumneata, prin Popoff și Taneff, ai pregătit totul pentru incendiere și apoi ai plecat la München", am protestat în mod energic împotriva acestei ne-mai-auzite calomnii ?

5. Dacă este adevărat că la acelaşi interogatoriu, judecătorul de instrucţie a spus funcţionarului de poliţie: „Păziţi-l bine pe Dimitroff. El este condamnat la moarte în Bulgaria şi va fi în curând transferat în Bulgaria“?

6. Dacă este adevărat că la 19 Mai, când am declarat că îmi dau capul că nici Popoff, nici Taneff n'au avut niciun amestec în incendierea Reichstagului, judecătorul de instrucţie a strigat pe un ton ameninţător: „Capul o să trebue să ţi-l dai, oricum!“?

7. Dacă este adevărat că judecătorul de instrucţie a ordonat punerea mea în cătuşe, încă în ziua de 3 Aprilie, deci cu mult înainte de încercarea de sinucidere a lui Taneff, pe care judecătorul de instrucţie a prezentat-o în faţa Curţii, drept motiv pentru punerea mea în cătuşe ?

Cu multă stimă,
Gh. Dimitroff

SCRISOARE CĂTRE AVOCATUL DR. WILLE

In şedinţa dela 27 Septemvrie, judecătorul de instrucţie Vogt, strâns cu uşa prin întrebările lui Dimitroff, şi dovedit de a fi călcat legea prin ordinele pe care le-a dat cu privire la punerea în cătuşe a acestuia din urmă, a invocat pretextul că şi avocatul Wille ar fi fost de acord cu această măsură.

Pentru a verifica această afirmaţie, şi pentru a clarifica din ce motive şi-a depus avocatul Dr. Wille mandatul de apărător. Dimitroff i-a trimis următoarea scrisoare:

8 Decemvrie 1933

Domnului avocat Werner Wille

Mult stimate domnule doctor!

In şedinţa din 27 Septemvrie, domnul judecător de instrucţie Vogt, consilier la Curtea de Justiţie a Imperiului, ascultat ca martor, a declarat următoarele (procesul verbal 6, pag. 182):

„Am vorbit foarte amănunţit asupra acestui punct (adică de-a mi se pune cătuşe la mâini—Gh. D.) cu avocatul Wille şi i-am spus: „domnule avocat, nu pot face altfel, datoria pe care o am mă obligă să dau dispoziţia de a i se pune cătuşe, dar sunt complet de acord să cereţi Curţii de Justiţie a Reichului să ia o hotărîre în această privinţă şi în modul acesta, să mă descărcaţi, într'o măsură oarecare, şi de această grea răspundere".

Preşedintele: Ştiţi de ce, după ce i-aţi dat acest sfat, nu s'a depus nicio plângere? După cât ştiu eu, nu s'a primit nicio plângere.

Consilierul Curţii de Justiţie a Imperiului, Vogt: N'a fost depusă? Eu nici nu ştiu. Domnul avocat Wille mi-a declarat că înţelege foarte bine că această măsură este necesară, şi că el personal nu s'ar gândi să ceară şi o hotărîre a Curţii de Justiţie a Imperiului, în această privinţă.

Preşedintele: Eu vreau numai să stabilesc în această chestiune că apoi punerea în cătuşe, pe măsură ce se apropia termenul de judecată, din partea noastră, din oficiu...

Consilierul Curţii de Justiţie a Imperiului, Vogt: Dacă

e necesar—dar probabil că nu este de loc nevoie—pot să mai spun, că Lubbe, după cum s'a arătat, a lovit pe funcționari nu odată, ci de două ori; că Taneff a încercat să se sinucidă și că Dimitroff s'a repezit asupra mea personal, cu pumnii încleștați, și că numai prin atitudinea mea foarte energică, l-am reținut dela acte de violență"...

Din toată această depoziție, mă interesează numai dacă d-voastră apărătorul meu legal de atunci, ați spus, într'adevăr, judecătorului de instrucție, că punerea în cătușe este necesară și că d-voastră personal nu v'ați gândit de loc să cereți o hotărîre a Curții de Justiție a Imperiului.

Dumneavoastră vă veți aminti, de sigur, că la prima noastră convorbire din 12 Aprilie, v'am rugat să faceți demersurile necesare pentru a se ridica măsura inchizitorială de a mi se pune cătușe la mâini și că lucrul acesta l-am repetat și la a doua noastră convorbire.

Aveți, de sigur, între actele d-voastră și scrisorile mele din 27 Aprilie, 12 Mai, 23 Mai și 7 Iunie, în care am ridicat, necontenit, această chestiune, ea fiind cea mai importantă, în acel moment. Dumneavoastră știți, de asemenea, că v'am atras atențiunea asupra textului cuprins în paragraful 116 din procedura penală și am subliniat că în cazul meu această măsură este ilegală.

Dumneavoastră n'ați răspuns niciodată la scrisorile mele în această chestiune, dar nici n'ați scris si nici n'ați spus niciodată că măsura trebue să fie socotită ori necesară, ori legală.

A doua chestiune, care mă interesează, este următoarea:

La 22 Iulie, mi-ați comunicat că nu mai puteți să vă luați însărcinarea de a mă reprezenta.

Aceasta s'a întâmplat cu o săptămână înainte de a mi se fi pus la dispoziție actul de acuzare.

Aș dori, dacă este posibil, să știu din ce motive d-voastră ați depus mandatul de a mă apăra, mandat cu care v'ați însărcinat înainte de bună voie, și aceasta tocmai în preajma zilei când mi s'a pus la dispoziție actul de acuzare?

Am nevoie de informațiile d-voastră asupra acestor două chestiuni, pentru ca în pledoaria mea să nu trag concluzii false sau să nu dau interpretări inexacte asupra atitudinii d-voastră,

așteptând răspunsul d-voastră,
vă salut cu multă stimă,
Gh. Dimitroff

DIN STENOGRAMELE PROCESULUI

Printr'o luptă îndârjită, Dimitroff a reuşit să obţină stenogramele proceselor-verbale care cuprindeau unele şedinţe ale Curţii de Justiţie a Imperiului. El a transcris o parte din aceste stenograme.

La unele şedinţe, au luat note stenografice şi corespondenţii prezenţi la proces. Aceste stenograme au fost publicate în presa străină chiar atunci.

Cu toate că citatele pe care le reproducem nu sunt complete, ci numai fragmentare, ele ne înfăţişează totuşi, o imagine concretă a desbaterilor din timpul procesului şi ne dau posibilitatea să resimţim întreaga atmosferă şi să luăm parte la unele momente ale luptei. Citatele din stenograme sunt reproduse în ordine cronologică.

27 Octomvrie 1933

Domnului Preşedinte al secţiunii a IV-a penale
a Curţii de Justiţie a Imperiului, dr. Bünger

Mult stimate Domnule Preşedinte !

Vă rog să dispuneţi a mi se înmâna câte un exemplar din stenogramele proceselor-verbale luate cu prilejul desbaterilor de fond.

Aş vrea să am la fel ca şi reprezentanţii acuzării, şi ca şi apărătorii, posibilitatea de a cerceta şi folosi, după trebuinţă, în desbaterile ce vor urma, stenogramele proceselor-verbale din şedinţele precedente.

Deoarece aceste procese-verbale sunt accesibile tuturor acelora care participă la procesul incendierii Reichstagului, nu văd ce ar putea împiedeca o astfel de încuviinţare.

Pe pe altă parte, sunt sigur, că dacă voiu avea la dispoziţie aceste procese-verbale, voi putea să evit, mai uşor, de-a repeta întrebările la care s'a răspuns mai înainte şi voi putea formula mai just, punând la timpul potrivit întrebările, care, după părerea mea, sunt necesare.

Cu multă stimă,

Gh. Dimitroff

DIN STENOGRAMA DESBATERILOR DIN ZIUA DE 26 SEPTEMVRIE 1933

DIN INTEROGATORIUL ACUZATULUI VAN DER LUBBE

DIMITROFF: Vreau să fac o declarație de protest împotriva falsei relatări a spuselor mele de către presa fascistă.

PREȘEDINTELE: Stați ! N'aveți cuvântul ! Eu hotărăsc când pot fi făcute declarațiile.

DIMITROFF: Aș vrea să declar că duminecă...

PREȘEDINTELE: Nu permit această declarație, acum!

DIMITROFF: Constat ca mi se răpește posibilitatea..,

PREȘEDINTELE: Liniște! N'aveți nimic de constatat aici. Adresați-vă apărătorului d-voastră!

DIMITROFF: Eu mă apăr singur!

PREȘEDINTELE: *(către van der Lubbe, după ce îi impută conform proceselor-verbale ale interogatoriului, că ar fi provocat trei pretinse incendii mai mici, fără să obțină însă niciun răspuns din partea acestuia, sau drept răspuns, numai unele monosilabe):*

De ce ați provocat aceste trei incendii ?

VAN DER LUBBE: *(după o lungă tăcere, prin interpret):* Asta a fost ideea mea proprie.

PREȘEDINTELE: Ce ați vrut să dovediți prin aceasta ?

VAN DER LUBBE: Asta nici eu nu știam atunci *.

PREȘEDINTELE: Nu trebuia să fie un protest public împotriva capitalismului ?

(Van der Lubbe tace).

DIMITROFF: Este de neînțeles cum înainte van der Lubbe a făcut depoziții atât de amănunțite în fața judecătorului de instrucție, iar aici, la desbaterile publice, tace și nu dă niciun răspuns. Dacă el este, într'adevăr, normal, cum afirmă profesorii specialiști, atunci rămâne numai o ipoteză...

PROCURORUL GENERAL WERNER și PREȘEDINTELE *(întrerupându-l):*

Aici n'aveți de prezentat ipoteze, ci pur și simplu să puneți întrebări în legătură cu incendierea Reichstagului, asupra căreia se discută în momentul de față.

DIMITROFF: Voiu face acest lucru imediat. In tot cazul

---

* In procesele-verbale ale interogatoriului este consemnat: „Van der Lubbe a spus că el a vrut prin aceasta să trezească pe muncitori, că revoluția trebue făcută cât mai e timp și că se bucură că va putea pronunța o cuvântare înfiărată în fața Curții, etc...

Audierea lui Göring la 4 Noemvrie 1933.

însă, trebue, în primul rând, să-mi spun părerea. Van der Lubbe a fost un tânăr simplu şi, relativ, de treabă. El a fost zidar, a umblat prin lume, a făcut călătorii şi după aceea a săvârşit această crimă. Nu poate exista decât o singură ipoteză. Ori van der Lubbe este nebun, ori este normal. Dacă tace, însă, el tace sub apăsarea ne mai pomenitei poveri ce o constitue trădarea sa faţă de muncitori. Eu îi pun lui van der Lubbe următoarea întrebare: *A auzit el vreodată în vieaţa lui, de numele meu?*

PREŞEDINTELE: Nu permit această întrebare. Nu este locul ei aici.

DIMITROFF: *(tare, către van der Lubbe):* Să spună care-i adevărul!

PREŞEDINTELE: N'aveţi dreptul să întrebaţi. Eu întreb. *(Van der Lubbe tace).*

DIMITROFF: Pun o altă întrebare lui van der Lubbe.

PREŞEDINTELE: Care anume?

DIMITROFF: De ce se poartă el aici, astfel? De ce a spus el odată „da", şi odată „nu", a treia oară „da" şi „nu" şi a patra oară nimic? Işi dă el seama de aceasta sau nu? E într'adevăr extraordinar! Caraghios!

PREŞEDINTELE: Înţelegeţi că nu aveţi voie să interveniţi în desbateri! D-voastră vă purtaţi în aşa fel, ca şi cum aţi participa direct la desbateri. Nu admit întrebarea D-voastră.

DIMITROFF: O a treia întrebare. A vorbit van der Lubbe cu cineva despre aceste incendii?

PREŞEDINTELE: Ce înseamnă această întrebare?

DIMITROFF: Dacă el s'a înţeles cu cineva asupra acestui lucru!

PREŞEDINTELE: Intrebarea nu este admisă.

DIMITROFF: O ultimă întrebare: De ce a săvârşit el această crimă monstruoasă îndreptată împotriva clasei muncitoare din Germania şi *cu cine* a săvârşit-o?

PREŞEDINTELE: Nu mai admit nicio întrebare a d-voastră. Am auzit odată toate acestea. El a făcut totul singur, iar motivele, parte le-a arătat, parte nu. Am terminat cu aceste nesfârşite întrebări. *(Curtea se retrage în grabă, pentru a delibera. După revenirea ei în sală, preşedintele anunţă):*

Nu se admit alte întrebări ale acuzatului Dimitroff, deoarece el abuzează de dreptul de a pune întrebări, spre a face propagandă comunistă. *(Dimitroff vrea totuşi să vorbească*

mai departe. Un funcționar de poliție îl așează cu forța pe scaun.)

PREȘEDINTELE: Dimitroff, acum s'a terminat cu toate acestea!

DIMITROFF: Protestez împotriva acestui lucru!

Câteva zile mai târziu, la 4 Octomvrie, în cursul interogatoriului lui Torgler, Dimitroff a pus din nou câteva întrebări lui van der Lubbe.

DIMITROFF: De ce n'ai putut da foc micului oficiu de asistență socială, în timp ce ai izbutit să incendiezi marea clădire de piatră a Reichstagului, și anume într'un răstimp scurt de un sfert de oră?

DR. SACK: Ah! Dimitroff ar vrea să interogheze acum pe van der Lubbe, în calitate de expert?

PREȘEDINTELE: Se înțelege că o astfel de întrebare trebue pusă!

Ce aveți de spus la aceasta, van der Lubbe? *(Van der Lubbe tace).*

DIMITROFF: Internaționala Comunistă dorește lumină completă asupra chestiunii incendierii Reichstagului. Milioane de oameni așteaptă un răspuns!

PREȘEDINTELE: Cine este președintele? Tăceți imediat!

DIMITROFF: Milioane de oameni așteaptă un răspuns limpede.

PREȘEDINTELE: Nu mai pot tolera aceasta. Tăceți, când vă ordon, altfel voiu dispune să fiți scos din sala de ședințe.

DIN STENOGRAMA DESBATERILOR DIN 11 OCTOMVRIE 1933

PREȘEDINTELE: Pentru mâine, ora 8 seara, este proiectată o reconstituire la Reichstag, care însă nu va lua mult timp.

DIMITROFF: In legătură cu acest termen, aș vrea să pun o întrebare.

PREȘEDINTELE: Nu, Dimitroff, nu vă va fi de niciun folos. V'am mai spus, de mai multe ori: punerea întrebărilor și facerea declarațiilor nu sunt prevăzute în procedura procesului, și tocmai D-voastră care, spre a mă exprima foarte blând, ați încercat de mai multe ori să abuzați, cel puțin în ce privește punere unor întrebări, prezentarea unor declarații, exprimarea unor păreri — nu puteți să-mi cereți să vă aprob un lucru care nici măcar

nu vă este cuvenit şi la care nu vă dă dreptul procedura procesuală. Deci, resemnaţi-vă.

DIMITROFF: Domnule preşedinte...

PREŞEDINTELE: Nu, nu vreau să aud nimic! Nicio vorbă mai mult. Nu, vă foloseşte la nimic, staţi jos, dar.

DIMITROFF: Eu cer voie să remarc...

PREŞEDINTELE: Vă retrag cuvântul.

DIMITROFF: Eu nu sunt numai acuzatul Dimitroff *(Preşedintele:* d-voastră să tăceţi din gură!), ci şi apărătorul Dimitroff. *(Preşedintele se ridică, Curtea se retrage pentru a delibera).*

PREŞEDINTELE: Aduc la cunoştinţă următoarea hotărâre: Acuzatul Dimitroff este îndepărtat, până la noi dispoziţiuni, din sala de şedinţe, pentru repetate nesupuneri la dispoziţiunile preşedintelui, în special la dispoziţiunile prin care i se retrăgea cuvântul. El va fi dus la închisoare.

DIMITROFF: Aceasta înseamnă răpirea dreptului meu de apărare, domnule preşedinte! *(Dimitroff predă apărătorului său un bilet, cu cuvintele:* „aceste întrebări am vrut să le pun eu, puneţi-le acum d-voastră!")

(Dimitroff este scos din sală)

DIN STENOGRAMA DESBATERILOR DIN 23 OCTOMVRIE 1933

DIN AUDIEREA EXPERTULUI JOSSE

PROFESORUL JOSSE *(Profesor de termotehnică la şcoala tehnică superioară din Berlin).* Sala cea mare a şedinţelor plenare, cu un volum de peste 10.000 de metri cubi, n'ar fi putut să fie niciodată incendiată numai cu cărbuni aprinşi. Trebuiau întrebuinţaţi, neapărat, combustibili lichizi*. Este exclus ca van der Lubbe să fi provocat singur incendiul. Pregătirile trebue să fi luat un timp îndelungat şi trebue să fi fost făcute de mai multe persoane. Ţelul principal al micilor focare de incendiu din încăperile restaurantului şi din coridoarele sălii de şedinţe plenare (care îi sunt imputate lui van der Lubbe) a fost de a atrage asupra lor atenţiunea oamenilor care ar veni să stingă focul şi de a-i opri să se ducă în sala de şedinţe

*) Josse aminteşte aici depoziţia directorului general al serviciului de pompieri, Gempp, asupra urmelor de combustibil lichid din sala Bismarck.

plenare. Van der Lubbe a fost, poate, singur, când a dat foc sălii de şedinţe plenare, dar nu încape îndoială că pregătirile pentru incendiere nu le-a făcut singur. Acestea au trebuit să fi fost făcute de cel puţin *un* al doilea incendiator. Era nevoie de cel puţin 20 de kilograme, ba poate, chiar de 40 de kilograme de combustibil lichid (probabil petrol sau benzol)! Probabil că pentru legarea între ele a diferitelor focare de incendii, au fost folosite şi scamă de lână, pelicule de film sau fitiluri.

PREŞEDINTELE: Van der Lubbe a vorbit despre o bucată de perdea arzândă, cu care el a fugit prin sală. Aceasta n'are nicio importanţă?

PROFESOR JOSSE: Absolut nicio importanţă!

(Procurorul general Werner se îndoeşte că ar fi avut vreun rost să se atragă atenţiunea prin focul din încăperea restaurantului.)

PROFESOR JOSSE: Şi pentru mine este o enigmă felul cum a judecat făptuitorul. Fiindcă, cine vrea să provoace, într'adevăr, un incendiu, nu se aşează pe balustradă, cu o torţă aprinsă în mână; nu fuge cu o torţă aprinsă, prin faţa ferestrei, şi nu se poartă, în general, atât de ciudat.

TEICHERT: Cât timp era necesar pentru pregătirea incendierii sălii de şedinţe plenare?

PROFESOR JOSSE: Aceasta depinde de numărul făptuitorilor; 10—15 minute puteau să fie deajuns, dacă materialul combustibil era pregătit.

PROCURORUL GENERAL: Torgler a plecat pe la orele 8 şi 45 de minute. *(Torgler protestează:* Eu am părăsit Reichstagul încă la ora 8 şi 20 de minute!) La ora 8 şi 20 de minute electricianul Scholz s'a uitat în sală. Puteau fi făcute pregătirile în acest răstimp?

PROF. JOSSE: Da.

DIMITROFF: Mă bucură faptul că şi experţii nu cred că van der Lubbe a lucrat singur. Este singurul punct din actul de acuzare cu care sunt complet de acord. Merg mai departe. După părerea mea, în acest proces van der Lubbe este, ca să zic aşa, Faustul incendierii Reichstagului. Acest jalnic Faust stă la bara justiţiei, dar Mephisto-ul incendierii Reichstagului nu este aici...

PREŞEDINTELE: Acum nu este timpul pledoariilor.

DIMITROFF: In general, ar fi posibil ca van der Lubbe să parcurgă drumul, pe care a fost provocat incendiul, şi să dea foc sălii de şedinţe plenare într'un sfert de oră?

PROF. JOSSE: Când a fost arestat, van der Lubbe nu-şi putea trage răsuflarea şi era scăldat în sudoare. Presupunând că posedă agilitatea pe care oamenii i-o cunoşteau dinainte, el ar fi putut să aprindă singur, focul, în acest răstimp, dacă preparativele erau terminate.

DIMITROFF: Dacă am înţeles bine, expertul presupune că au fost cel puţin doi incendiatori?

PROF. JOSSE: Da.

(Van der Lubbe păşeşte în faţă, unde interpretul îi traduce, pe scurt, depoziţia profesorului Josse).

PREŞEDINTELE: Ridicaţi-vă capul, van der Lubbe! Aţi înţeles ce s'a spus? Expertul, care este un profesor inteligent, spune că d-voastră nu puteaţi, singur, să daţi foc Reichstagului. Cine a pregătit incendierea? Răspundeţi! *(Van der Lubbe persistă în tăcerea de până atunci).*

DIMITROFF: *(către van der Lubbe, când acesta trece prin faţa lui, fiind dus înapoi spre locul său.)* Acest jalnic Faust trebue să spună numele aceluia care i-a fost Mephisto! Domnule preşedinte!.....

PREŞEDINTELE: Dimitroff, d-voastră nu aveţi mereu cuvântul! Pot să admit numai o întrebare.

DIMITROFF: Rog, încă odată, şi pentru ultima oară, să pun o întrebare lui van der Lubbe. S'a spus că el n'a fost singur. Purtarea lui, tăcerea lui face posibilă punerea la zid, odată cu el, a unor oameni nevinovaţi. Eu nu l'aş întreba pe van der Lubbe de complicii lui, dacă fapta lui ar fi fost revoluţionară; dar ea este contrarevoluţionară.

PREŞEDINTELE: Opriţi-vă! Puneţi numai o întrebare.

DIMITROFF: Este oare adevărat sau nu, că van der Lubbe a executat itinerariul incendierii, în chipul în care a fost arătat?

PREŞEDINTELE: El a spus acest lucru, de o sută de ori.

DIMITROFF; A dat el singur foc sălii de şedinţe plenare sau nu?

PREŞEDINTELE: El a mai răspuns în acest sens. Mai admit o ultimă întrebare.

DIMITROFF: El a spus aici, că a fugit prin sală cu o cârpă aprinsă, este exact aceasta?

(Preşedintele dispune ca translatorul să-i traducă lui van der Lubbe această întrebare).

VAN DER LUBBE: Nu pot să spun precis, dacă a fost aşa.

DIN AUDIEREA MARTORULUI KARWAHNE*

DIMITROFF: Martorul este deputat național-socialist în Reichstag, și este de presupus că este o persoană politică foarte marcantă a partidului. A avut dumnealui convingerea de la prima știre asupra incendierii Reichstagului, că focul putea fi pus numai de către Partidul Comunist? A avut dumnealui oarecari puncte de sprijin, pentru a-și fi format această convingere?

KARWAHNE: Eu am avut această convingere fermă, încă din momentul în care am aflat, din știrile date de ziare, că Reichstagul arde.

DIMITROFF: Martorul a plecat dela Reichstag la „Bayernoff" apoi la cafeneaua „Vaterland", apoi la Ministerul de Interne și apoi la Prefectura Poliției. A observat el, în aceste locuri și pe străzi, vreun semn că se pregătește o insurecție armată?

KARWAHNE: Nu. Când comuniștii pregătesc o insurecție armată, nu se poate vedea acest lucru pe stradă. In general, eu n'aș fi dat crezare faptului că Reichstagul arde, dacă n'aș fi observat cordonul polițienesc din fața clădirii Reichstagului.

DIMITROFF: In cursul convorbirilor avute cu diferiți funcționari, a auzit martorul sau a observat ceva relativ la luarea unor măsuri împotriva unei insurecții în legătură cu incendierea Reichstagului?

KARWAHNE: N'am văzut absolut nicio contramăsură de acest fel.

DIMITROFF: Pe baza hotărîrii Internaționalei Comuniste, a fost, oare, exclus din Partidul Comunist, în anul 1925, grupul lui Ivan Katz, ca neinspirând încredere, fiind suspect și anarhic, fiindcă în el erau elemente criminale? N'a fost exclus acest grup din cauză că el cuprindea provo-

---

* Intre martorii dela procesul din Leipzig s'au găsit, pe lângă agenții de poliție, și provocatori recrutați din lumea criminalilor, precum și agenți trotkiști ai fascismului. Un astfel de agent a fost Karwahne, căruia autoritățile fasciste i-au atribuit un rol deosebit în fabricarea acuzării provocatoare împotriva comuniștilor.

Trotkistul Karwahne, demascat cu câțiva ani înainte de proces, împreună cu grupul trotkist al lui Katz, a fost exclus din Partidul Comunist german.

Dimitroff a demascat, prin întrebările sale, purtarea acestui provocator fascist-trotkist, din fața justiției, și a scos la lumina zilei mârșavele servicii pe care haita trotkistă, le făcea stăpânilor ei fasciști.

catori şi agenţi ai poliţiei politice, strecuraţi pentru a acţiona împotriva Partidului Comunist german?

PREŞEDINTELE: Dimitroff, vă previn că aici nu sunt admise discuţiuni politice între d-voastră şi martori, ci numai simple întrebări.

DIN STENOGRAMA DESBATERILOR DIN 27 OCTOMVRIE 1933

DIN AUDIEREA MARTORULUI KROYER *

DIMITROFF: Domnul martor domiciliază în Austria. Cu toţi ştim că partidul naţional-socialist este interzis în Austria şi că membrii lui trăiesc şi activează ilegal.

PREŞEDINTELE: Aceste observaţii sunt de prisos.

DIMITROFF: Intreb: Ştie martorul că acum, în Austria, naţional-socialiştii domiciliază sub nume false şi neînregistraţi?

PREŞEDINTELE: Resping această întrebare.

DIMITROFF: Ştie martorul că refugiaţii naţional-socialişti trec în Germania, cu paşapoarte false?

PREŞEDINTELE: Este respinsă această întrebare.

DIMITROFF: Ştie oare, martorul, că sunt tipărite în Germania, manifeste şi broşuri de agitaţie destinate Austriei?

KROYER: Aceasta n'are nimic de-a face cu acest proces.

PREŞEDINTELE: Acuzat Dimitroff, ce înseamnă aceste întrebări?

DIMITROFF: Pun aceste întrebări, pentrucă domnul Parrisius **, în actul de acuzare, îmi impută că în calitatea mea de comunist bulgar, am trăit în Germania, în mod ilegal şi cu paşaport fals şi că am lucrat ilegal, pentru Partidul Comunist din Bulgaria.

PARRISIUS: Rog ca acuzatul să fie instruit că nu-i este îngăduit să-mi spună mereu pe nume.

KROYER: Este o mare diferenţă între naţional-socialişti şi comunişti!

DIMITROFF: Că există diferenţă între naţional-socialişti şi comunişti, asta o ştiu perfect de bine (*Râsete în sală*). Voiam numai să arăt că ilegalitatea şi paşapoartele false nu sunt o specialitate a comuniştilor.

PREŞEDINTELE: Tăceţi din gură!

---

* Naţional-socialist austriac.
** Procurorul care a alcătuit actul de acuzare.

DIN STENOGRAMA DESBATERILOR DIN 31 OCTOMVRIE 1933

DIN AUDIEREA MARTORULUI LEBERMANN.

DIMITROFF: Am de pus o întrebare.

PREŞEDINTELE: Acum, aveţi dreptul să puneţi o întrebare.

DIMITROFF: Aş dori să ştiu, dat fiind că aceasta are importanţă pentru proces, cine a citat pe martor? Este el martorul reprezentantului acuzării?

PREŞEDINTELE: Am mai spus că într'o bună zi, la 13 Octomvrie, acest martor a înaintat o petiţie direcţiunii închisorii, şi că după aceea a fost anchetat de către parchet. Dar toate lucrurile acestea le-am mai spus.

DIMITROFF: Am auzit acest lucru.

PREŞEDINTELE: Apoi s'a propus citarea lui ca martor.

DIMITROFF: De către cine?

PREŞEDINTELE: De către parchet. Vă spun, însă, în acelaşi timp: nu vă lansaţi în critici complet lipsite de rost. La urma-urmei, d-voastră nu puteţi să împiedecaţi nici Parchetul, nici Curtea să citeze un martor, dacă el are ceva de spus.

DIMITROFF: Nici nu vreau să fac aceasta.

PREŞEDINTELE: Este, deci, cu totul zadarnic să vă lansaţi în consideraţii de acest sens.

DIMITROFF: N'am de gând să fac aceasta. Dar aş vrea, numai, domnule preşedinte şi domnilor judecători, să constat că cercul martorilor principali ai reprezentantului acuzării împotriva noastră, a comuniştilor acuzaţi, se închide astăzi cu acest martor. Cercul a început cu deputaţi nazişti din Reichstag şi cu ziarişti nazişti şi s'a terminat cu un hoţ.

PROCURORUL GENERAL Dr. WERNER: Este aceasta o întrebare?

PREŞEDINTELE: Toate acestea vor fi notate.

DIMITROFF: Cercul....

PREŞEDINTELE (*întrerupându-l*): Dimitroff! V'am spus, de mai multe ori, că, după interogatoriul martorilor, puteţi să puneţi întrebări, dar nu să ne oferiţi, fragmentar, pledoarii. Pentru aceasta, s'a fixat alt timp. Acum, nu permit nimic alt ceva decât să puneţi întrebări. Ce întrebări vreţi să puneţi? Dar martorilor, nu parchetului.

DIMITROFF: O întrebare către martorul dr-ului Parrisius *.

---

* Martorul Lebermann a fost chemat după cererea lui Parrisius.

Vă este, de sigur, frică de întrebările mele, domnule prim-ministru ?

(Foto-montaj de John Heartfield).

PREȘEDINTELE: Nu! Ce întrebare vreți să puneți d-voastră martorului?

DIMITROFF: Întreb următoarele, domnule președinte!

PREȘEDINTELE: N'aveți, deci, nicio întrebare?

DIMITROFF: Am de pus următoarea întrebare.

PREȘEDINTELE: Atunci puneți, în sfârșit, întrebarea.

DIMITROFF: Martorul a făcut un denunț, la 13 Octomvrie— fapt pe deplin stabilit — adică după ce a citit în ziare despre procesul incendierii Reichstagului. Acest lucru el l-a și spus. El este întemnițat, nu este om liber. El a ajuns în categoria a treia, și speră să fie acum eliberat în urma minciunii spuse aici. Îl întreb; cine l-a influențat, pentru a afirma aceste infamii injurioase...

PREȘEDINTELE: (*întrerupându-l*): Tăcere! Nu aveți voie să vă dedați la insultarea martorilor....

(*Către Lebermann*): V'a influențat cineva?

LEBERMANN: Nu m'a influențat nimeni.

PREȘEDINTELE: Ați primit, deci, răspuns, la întrebarea pusă.

DIMITROFF: Vă felicit, domnule procuror, pentru acest martor!

DIN STENOGRAMA DESBATERILOR DIN 4 NOEMVRIE 1933

DIN AUDIEREA LUI GÖRING.

DIMITROFF: Contele Helldorf a spus ieri că la 27 Februarie, pe la orele 11 seara, a dat, din proprie inițiativă, ordinul de arestare a conducătorilor și funcționarilor comuniști și social-democrați. Intreb acum pe domnul prim-ministru: a vorbit atunci domnul Helldorf cu domnul Göring, asupra acestor măsuri sau nu?

GÖRING: la întrebarea aceasta, de fapt s'a și dat răspuns. Când contele Helldorf a auzit despre incendiu, pentru el, ca și pentru noi toți, era clar că cele întâmplate trebuiau să fie opera Partidului Comunist. El a dat atunci ordine în anturajul lui cel mai apropiat. Dar subliniez încă odată: eu l-am chemat atunci, precum era și firesc, în camera mea, și i-am spus că trebue să-l rog să-mi pună la dispoziție și detașamentele sale SA, la care el mi-a răspuns că a și dat ordin, in parte, în acest sens. Mi-am asumat astfel o dispoziție pe care el o dăduse, de acum, dar care

nu fusese încă pusă în aplicare, şi am întărit-o, din nou, cu autoritatea statului.

DIMITROFF: Aş vrea numai să ştiu dacă între orele 11 şi 12 a avut loc o convorbire personală între contele Helldorf şi primul ministru Göring.

GÖRING: Acest lucru l-aţi auzit chiar acum d-voastră: da, el a fost la mine *.

DIMITROFF: Deputaţii naţional-socialişti din Reichstag, domnul *Karwahne* şi domnul *Frey*, au depus aici că pe la ora 11 au fost la Ministerul de interne al Prusiei, unde au comunicat că ei amândoi şi naţional-socialistul austriac Kroyer, au văzut. în ziua incendiului, pe Torgler, împreună cu van der Lubbe. Au vorbit atunci aceşti deputaţi cu primul-ministru Göring ?

GÖRING: Nu.

DIMITROFF: A ştiut domnul prim ministru că domnul Karwahne şi domnui Frey au dat o asemenea informaţie?

GÖRING: Am aflat a doua zi după incendiu, că ei au dat această informaţie,

DIMITROFF: Dimineaţa, sau încă noaptea?

GÖRING: Inainte de amiază, sau, poate, după amiază.

DIMITROFF: Deci — înainte sau după amiază.

GÖRING: Când anume mi s'a comunicat, pentru prima dată, această mărturie, se poate stabili precis prin interogarea consilierului ministerial Diehls**.

DIMITROFF: Aş vrea să se constate că la întrebarea mea, Karwahne a declarat în mod precis că el a dat această informaţie după ora douăsprezece noaptea, imediat după ce a fost provocat incendiul.

GÖRING: Aceşti trei oameni au făcut depoziţiunile lor la minister, în faţa funcţionarilor, nu în faţa mea. Deci, acest lucru nu pot eu să-l ştiu. El a putut să se fi petrecut în cursul nopţii sau înainte de amiază. Când, anume, mi s'a comunicat aceasta, nu-mi amintesc.

DIMITROFF: La 28 Februarie, primul-ministru Göring a dat un interview asupra incendierii Reichstagului, în care a spus: la arestarea sa, „comunistul olandez" van der Lubbe avea la el, în afară de paşaportul său, şi o carte de membru de partid. De unde a ştiut atunci domnul prim-minis-

---

* In depoziţia sa, făcută sub jurământ în faţa Curţii, Helldorff a tăgăduit că a avut această întrevedere cu Göring.

**) Conducătorul de atunci al Gestapo-ului.

tru Göring, că van der Lubbe avea la el o carte de membru de partid?

GÖRING: Trebue să spun că până acum nu m'am prea interesat de acest proces, adică n'am citit toate reportajele. Am auzit numai de mai multe ori că D-voastră (*către Dimitroff*) sunteți deosebit de șiret. Presupun, de aceea, că intrebarea pe care ați pus-o vă este de mult clarificată, anume că eu nu m'am ocupat, în general, cu anchetarea acestei afaceri. Eu personal, nu scotocesc buzunarele oamenilor. Dacă d-voastră (*către Dimitroff*) n'ați știut încă acest lucru, v'o spun acum: poliția, ea cercetează pe toți criminalii periculoși și mă informează asupra celor ce descoperă.

DIMITROFF: Cei trei funcționari ai poliției, care au arestat pe van der Lubbe și care l-au interogat primii, au depus toți că la van der Lubbe nu s'a găsit nicio carte de membru de partid. Aș vrea să știu pentru acest motiv, de unde a venit informația asupra acestei cărți de membru.

GÖRING: Vă pot spune acest lucru cu toată exactitatea. Această comunicare mi s'a făcut oficial. Dacă în această primă noapte au fost comunicate și lucruri, care, poate, nu puteau fi atât de repede verificate, dacă un funcționar, poate pe baza unei declarațiuni, a spus că Lubbe ar fi avut o carte de membru, și afirmația aceasta n'a putut fi verificată spusele lui au fost luate ca fapt întâmplat și, bineînțeles, mi s'a comunicat și mie în același chip. Eu am dat presei acest comunicat, încă a doua zi înainte de masă, atunci când interogatoriul final nu era gata. Totul este un lucru fără importanță în sine, deoarece aici, la proces, se pare că s'a stabilit că van der Lubbe n'a avut nicio carte de membru de partid.

DIMITROFF: Martorul este prim-ministru, ministru de interne și președinte al Reichstagului. Ministrul este răspunzător pentru poliția sa?

GÖRING: Se înțelege!

DIMITROFF: Intreb: Ce a făcut domnul ministru de interne la 28 și 29 Februarie, sau în zilele următoare, pentru ca, prin cercetarea de către poliție a drumului lui van der Lubbe dela Berlin la Hennigsdorf, a șederii lui în azilul din Hennigsdorf, să se stabilească cine au fost ceilalți doi oameni, pe care el i-a cunoscut acolo, și astfel, să se găsească adevărații lui complici? Ce a făcut poliția d-voastră?

GÖRING: Ca ministru, eu nu m'am luat după urme, ca un detectiv, căci eu am poliția mea.

DIMITROFF: După ce d-voastră, ca prim-ministru și ministru de interne, ați declarat că incendiatorii sunt comuniști, că Partidul Comunist german, cu ajutorul comunistului străin van der Lubbe, a săvârșit cele întâmplate, nu putea această poziție a d-voastră să dea atât cercetărilor poliției, cât și mai departe, cercetărilor judiciare, o direcție anumită, și să excludă posibilitatea de a *se merge pe alte drumuri*, spre a se găsi adevărații incendiatori ai Reichstagului?

GÖRING: După lege poliția are instrucțiuni dinainte stabilite, potrivit cărora, în toate cazurile de crime, trebue să facă cercetări în toate direcțiunile, pretutindeni unde se văd urme, indiferent unde ar duce ele. Eu, personal, nu sunt însă funcționar al poliției, ci ministru responsabil și, de aceea, pentru mine nu era atât de important să știu cine sunt diferiții mici derbedei, ci partidul, concepția care este vinovată de cele întâmplate. Poliția va urmări *toate* urmele, fiți liniștiți. Eu aveam numai de stabilit: dacă crima a fost făcută înafară de sfera politică sau dacă este o crimă politică. Pentru mine, aceasta era o crimă politică și convingerea mea era, de asemenea, că, criminalii trebuesc căutați *(către Dimitroff)* în partidul vostru. *(Ridică pumnii împotriva lui Dimitroff și strigă:* Partidul vostru este un partid de criminali, care trebuesc exterminați! Și dacă cercetările judiciare s'au lăsat influențate în această direcție, atunci au mers în direcția cea bună).

DIMITROFF: Știe domnul prim-ministru că acest partid, „care trebue exterminat", conduce a șasea parte a pământului, anume Uniunea Sovietică și că această Uniune Sovietică întreține relațiuni diplomatice, politice și economice cu Germania și că toate comenzile ei sunt binevenite pentru muncitorii germani?

PREȘEDINTELE: *(către Dimitroff):* Vă interzic să faceți aici propagandă comunistă.

DIMITROFF: Domnul Göring face aici propagandă național-socialistă! *(Se întoarce apoi către Göring).* Această concepție bolșevică domnește în Uniunea Sovietică, în cea mai mare și cea mai admirabilă țară din lume și are aici, în Germania, milioane de partizani în persoana celor mai buni fii ai poporului german. Știe aceasta...

GÖRING (răcnind): O să-ți spun eu ce știe poporul german: Poporul german știe că te porți aici în mod nerușinat, că ai venit aici să dai foc Reichstagului. Și eu nu sunt aici ca d-ta să mi iei interogatoriul ca un judecător, și ca să-ți permit să-mi faci reproșuri! In ochii mei ești o secătură bună de spânzurătoare.

PREȘEDINTELE: Dimitroff, v'am mai spus că aici nu vă este îngăduit să faceți propagandă comunistă. De aceea, nu trebue să vă mirați că domnul martor a avut o astfel de izbucnire. Vă interzic, în modul cel mai sever, să faceți propagandă. Trebue să puneți numai întrebări obiective.

DIMITROFF: Eu sunt foarte mulțumit de răspunsul domnului prim ministru

PREȘEDINTELE: Dacă sunteți mulțumit sau nu, mie îmi este indiferent. Acum, vă retrag cuvântul.

DIMITROFF: Am de pus încă o întrebare obiectivă.

PREȘEDINTELE (*mai aspru*): Vă retrag, acum, cuvântul.

GÖRING (*răcnind*): Afară cu d-ta, ticălosule!

PREȘEDINTELE (*către polițiști*): Scoteți-l afară!

DIMITROFF (*pe care polițiștii îl și înșfăcaseră*): Vă este, de sigur, frică de întrebările mele, domnule prim-ministru?

GÖRING (*strigând după Dimitroff*): Așteaptă numai, până nu vei mai fi în puterea legală a acestei Curți de Justiție, și te vom avea noi în mână!

Ticălosule!

DIN STENOGRAMA DESBATERILOR DIN 8 NOEMVRIE 1933

DIN AUDIEREA LUI GOEBBELS.

DIMITROFF: Martorul a declarat că după convingerea întregului cabinet, incendierea Reichstagului trebuia să fie semnalul insurecției armate a Partidului Comunist german. Aș dori să știu, la 26 Februarie, la 27 Februarie sau în zilele care au urmat incendiului Reichstagului, cabinetul a luat el vreo hotărîre de a se pune în acțiune toate autoritățile și toate forțele armate împotriva insurecției proletariatului german și a Partidului Comunist german? *Exista* sau nu *o astfel de hotărîre*, un document autentic în această privință?

GOEBBELS: Aceasta era treaba ministrului poliției.

DIMITROFF: Știe martorul, dacă s'a dat ordin atunci, la ministerul poliției și la ministerul de războiu, pentru *pu-*

nerea în acțiune a forțelor armate, împotriva așteptatei insurecții comuniste?

GOEBBELS : Domnul Dimitroff mă confundă, pare-se, cu ministrul de război sau cu ministrul poliției. Eu sunt însă ministru al propagandei și n'am nimic de-a face cu ducerea războiului. Presupun că ministrul poliției a luat măsurile respective. dar ministrul de război, probabil că nu. Se pare că domnul Dimitroff consideră că la noi este primejdia comunistă prea mare și periculoasă, dacă el crede că împotriva ei ar trebui chemată armata. Este absolut suficient să punem în acțiune detașamentele SA și SS, pentru a înfrânge, într'o singură clipă, pe comuniștii din țara noastră.

PREȘEDINTELE : Putem confirma martorului, că el nu este obligat să dea informații care privesc alte departamente.

DIMITROFF : Voiu face mai târziu o propunere de probe în această privință. In calitate de ministru al propagandei în Imperiu și de conducător al propagandei partidului muncitoresc național-socialist din Germania, martorul știe foarte bine că incendierea Reichstagului a fost imediat folosită de guvern. și în special de ministerul propagandei, ca semnal pentru deslănțuirea *represiunilor împotriva campaniei electorale* a Partidului Comunist, a partidului social-democrat și altor partide de opoziție!

GOEBBELS : *(tăgăduește că după incendiu ar fi fost luate măsuri speciale de propagandă).*

DIMITROFF: N'a prezentat martorul însuși, în cuvântarea sa ținută la radio, nu numai Partidul Comunist, dar și partidul social-democrat ca inspiratoare ale incendiului ? Potrivit acestor cuvântări și declarațiilor ministrului Göring și ale altor oameni din guvernul imperial, inspiratorii incendiului au fost nu numai comuniști, ci și partidul social-democrat.

PREȘEDINTELE : Ce legătură este între aceasta și chestiunea cine a incendiat Reichstagul ?

GOEBBELS : Vreau să răspund bucuros la această întrebare. Am impresia că *în incinta acestei Curți, Dimitroff vrea să facă propagandă pentru Partidul Comunist, respectiv pentru partidul social-democrat,* luându-le apărarea. Eu știu ce este propaganda, și el încearcă în zadar să mă facă să-mi pierd calmul punându-mi astfel de întrebări. Nu-i va reuși acest lucru. Dacă noi acuzăm pe comuniști că sunt inspiratorii incendiului, prin aceasta noi facem și

legătura neîntreruptă dintre ei şi social-democraţie. Pentru noi, între ambele partide există o diferenţă numai în ceea ce priveşte tactica şi ritmul, dar nu în fond. Dacă noi considerăm comunismul ca forma cea mai accentuată a marxismului, ca inspirator al incendierii Reichstagului, se înţelege dela sine că acest fapt punea în faţa noastră şi problema ca odată cu Partidul Comunist să nimicim şi partidul social-democrat.

DIMITROFF: In toamna anului 1932, sub guvernul lui Papen şi Schleicher, au fost întreprinse în Germania un şir de atentate cu bombe. Aceste atentate au fost urmate de procese, şi câţiva naţional-socialişti au fost condamnaţi la moarte. Intreb: aceste atentate din 1932, n'au fost ele oare opera naţional-socialiştilor?

GOEBBELS: E posibil să fi fost trimişi din afară, provocatori care au intrat în partidul muncitoresc naţional-socialist german. Pentru a asigura păstrarea liniei sale legale, partidul naţional-socialist a trebuit chiar să treacă printr'o criză grea, excluzând aripa radicală a lui Stennes.

DIMITROFF: Nişte naţional-socialişti, care uciseseră un adversar şi care, de aceea, fuseseră *condamnaţi la moarte*, au fost *felicitaţi* in mod public şi demonstrativ de către cancelarul Imperiului, Hitler. Are cunoştinţă martorul de acest fapt ?

GOEBBELS: Führerul socotea că aceşti oameni, care în mod subiectiv credeau că procedează just, în numele intereselor patriei, nu trebuesc lăsaţi în părăsire în faţa eşafodului, şi de aceea le-a trimis o telegramă de felicitare.

DIMITROFF: Este adevărat că partidul naţional-socialist a făcut să se voteze o lege pentru amnistierea tuturor actelor teroriste săvârşite în conformitate cu ţelurile mişcării naţional-socialiste?

GOEBBELS: Dat fiind că oamenii s'au apărat împotriva teroarei roşii, noi nu puteam să lăsăm ca aceşti oameni, care au săvârşit faptele lor pentru salvarea naţiunii germane, să fie trimişi la puşcărie.

DIMITROFF: Ştie martorul că în Germania au fost săvârşite multe asasinate politice? Au fost ucişi conducătorii comunişti Karl Liebknecht şi Rosa Luxemberg,..

PREŞEDINTELE: Staţi! Staţi! Noi trebue să clarificăm aici cine a incendiat Reichstagul. Pentru aceasta, nu trebue să ne întoarcem atât de departe în trecut.

GOEBBELS: Ar fi fost mai potrivit, dacă am fi început

dela Adam şi Eva. Când s'au întâmplat aceste asasinate, mişcarea noastră nu exista încă.

DIMITROFF: Ştie martorul că oameni de stat germani, ca Erzberger şi Rathenau, au fost ucişi de către cercurile de dreapta...

PREŞEDINTELE *(întrerupe):* Voiu interzice imediat această întrebare, în afară de cazul când ministrul doreşte să răspundă la ea...

GOEBBELS: Nu vreau să mă eschivez de a răspunde la această întrebare. Omorîrea lui Erzberger şi Rathenau n'a fost opera cercurilor naţional-socialiste. Pe atunci, această mişcare era numai un mic grupuleţ...

PREŞEDINTELE: Dimitroff, aceasta este a doua întrebare pe care trebue s'o resping. Vă amintiţi, probabil, de cele întâmplate înainte *.

DIMITROFF: Cercurile care au făcut astfel de lucruri în Germania, nu sunt acum *aliate* ale naţional-socialiştilor?

GOEBBELS: Eu nu ştiu cine anume au fost făptuitorii. Ei au fugit, în parte, peste graniţă, în parte au fost împuşcaţi de poliţia prusiană, ori s'au împuşcat singuri. In bună parte, aceşti oameni nu mai există şi nu mă interesez de ei.

PROCURORUL GENERAL AL REICHULUI DR. WERNER: Socotesc că ministrul e foarte binevoitor, răspunzând la această întrebare, dar cred că ar fi fost mai just, dacă nu s'ar fi admis să se răspundă la aceste întrebări, deoarece ele sunt puse pentru a se face propagandă într'o direcţiune precisă!

GOEBBELS: Răspund la întrebările lui Dimitroff, numai pentru a nu-i da posibilitate lui şi presei mondiale să afirme că m'aş fi eschivat sau aş fi evitat să răspund la vreo întrebare. Eu am ştiut să răspund cum se cuvine unor oameni cu altă pregătire, decât a acestui mărunt agitator comunist.

DIMITROFF: Toate aceste întrebări sunt legate de acuzaţia politică ridicată împotriva mea. Acuzatorii mei afirmă că prin incendierea Reichstagului trebuia să se ajungă la *o schimbare, prin forţă a constituţiei germane.* Intreb, care constituţie era în vigoare în Germania la 30 Ianuarie şi la 27 Februarie?

---

* Preşedintele are în vedere îndepărtarea lui Dimitroff din sala de şedinţe, pentrucă el pusese întrebări prin care au fost demascaţi incendiatorii fascişti ai Reichstagului.

GOEBBELS: Era în vigoare constituția dela Weimar. Dacă ea a fost bună sau rea, nu importă. Dar ea era legală și noi am recunoscut-o. Noi n'am vrut să lăsăm în seama comuniștilor să facă schimbări, ci ne-am rezervat nouă acest drept. Schimbările care s'au făcut până acum în constituție, le socotesc insuficiente.

DIMITROFF: Aceasta este o dovadă că d-voastră nu respectați constituția germană.

PREȘEDINTELE *(strigă):* Lăsați la o parte chestiunea constituției!

DIMITROFF: Domnule ministru, știți că în Austria și în Cehoslovacia, tovarășii d-voastră de idei, național-socialiștii, trebue și ei să lucreze și să facă propagandă în mod ilegal, și că se folosesc de adrese și corespondențe false cifrate?

GOEBBELS: Se pare că vreți să insultați mișcarea național-socialistă. Vă răspund prin cuvintele lui Schopenhauer: „Fiecare om merită să te uiți la el, dar nu să stai de vorbă cu el".

DIMITROFF: Fac o propunere de probe. Teza incendierii Reichstagului, ca semnal al insurecției armate, să fie referită la depozițiile lui Göring și Goebbels.....

PREȘEDINTELE: Faceți propunerea în scris.

DIMITROFF: După procedura penală, aceasta se poate face și verbal.

PREȘEDINTELE: Nu. Trebue să se termine întâiu audierea ministrului Goebbels.

DIMITROFF: Aș dori cu propunerea de probe...

PREȘEDINTELE: Vă interzic să expuneți conținutul propunerii de probe. Curtea va hotărî asupra propunerii d-voastră, pe care ne-o veți face în scris.

DIN STENOGRAMA DESBATERILOR DIN 13 NOEMVRIE 1933

DIN AUDIEREA MARTORULUI GRAWE *

DIMITROFF: A doua zi dimineață, van der Lubbe a plecat singur la Berlin sau cu altcineva?

VAN DER LUBBE: Singur!

---

* In timpul interogatoriului lui Grawe (fascist, maistru frizer din Hennigsdorf, unde van der Lubbe a petrecut noaptea, în ajunul incendierii Reichstagului), Dimitroff a pus o serie de întrebări lui van der Lubbe.

DIMITROFF: Slavă Domnului, acum el vorbeşte ceva mai mult. Poate că putem pune alte întrebări?
PREŞEDINTELE: Da, relativ la ce?
DIMITROFF: In primul rând, voiu pune o întrebare martorului, şi apoi şi lui Lubbe: Dacă am înţeles bine, în acest faimos Hennigsdorf s'a ştiut, după incendiere, că van der Lubbe a fost acolo la 26 Februarie. Este adevărat? Bine am înţeles, oare?
PREŞEDINTELE: V'am mai spus că trebue să mă întrebaţi pe mine. Da, aşa a spus martorul.
DIMITROFF: Dacă înţeleg bine, rezultă că în legătură cu acest fapt, atât la Hennigsdorf, cât şi în toată Germania, s'a ştiut că vinovaţi de această incendiere a Reichstagului sunt comuniştii?
PREŞEDINTELE: Da, s'a ştiut....
GRAWE: Aşa spuneau toţi: cine altul putea să fie?
DIMITROFF: Se ştia că van der Lubbe a fost lângă casa d-voastră.. Aceasta se ştia, doară, ai spus aceasta? *(Van der Lubbe:* Da.) Când a comunicat martorul întâia oară, acolo, la Hennigsdorf, că van der Lubbe a fost în faţa prăvăliei sau casei lui?
PREŞEDINTELE: Această întrebare am pus-o şi eu înainte. N'aţi comunicat nimic în această privinţă?
GRAWE: La poliţie, n'am comunicat îndată.
PREŞEDINTELE; Nu, mai târziu.
DIMITROFF: Când mai târziu?
GRAWE: Poliţia avea cunoştinţă de aceasta.
PREŞEDINTELE: De aceea n'aţi comunicat nimica.
DIMITROFF: După răspunsul lui van der Lubbe, se poate admite că van der Lubbe a fost, în adevăr, lângă această casă. Dacă este aşa, atunci trebue pusă întrebarea dacă poliţia din Hennigsdorf s'a dus la acest martor şi a întrebat: „a fost van der Lubbe aici sau nu?" Dacă acesta a fost acolo, ce a făcut el, cu cine a vorbit, în general, ce a făcut el? Poliţia din Hennigsdorf a fost, oare, la 28 sau în zilele următoare la martor, pentru a-l întreba?
PREŞEDINTELE: In general, a ştiut poliţia de acolo că van der Lubbe a fost în casa d-voastră?
GRAWE: Presupun că da, fiindcă eu am povestit faptul acesta soţiei vagmistrului de poliţie, şi ea a povestit bărbatului ei.
DIMITROFF: Poliţia a ştiut de faptul acesta, dar n'a venit... Ştie martorul, în cursul celor 8 sau 9 luni, care

au trecut dela incendierea Reichstagului, a venit oare, cineva, la Hennigsdorf, din partea Comisiei incendiului, poliției politice sau unei alte autorități pentru a face cercetări asupra acestor chestiuni? S'a făcut vreo percheziție în vreo casă în legătură cu timpul petrecut de van der Lubbe și cu noaptea în care a dormit el acolo?... Martorul Grawe era și atunci național-socialist?

GRAWE: Eu am fost totdeauna de dreapta.

DIMITROFF; Pun o întrebare lui van der Lubbe, și aș ruga pe domnul Președinte să ordone ca această întrebare să fie tradusă și în limba olandeză. După convingerea mea, podul dintre van der Lubbe și incendierea sălii plenare a Reichstagului...

PREȘEDINTELE: Nu vă este permis să spuneți asemenea lucruri, căci prin aceasta ați putea să influențați depoziția obiectivă a acuzatului. Deci, puneți imediat întrebarea ce voiți s'o puneți!

DIMITROFF: Podul trece prin Hennigsdorf...

PREȘEDINTELE: Puneți numai întrebarea!

DIMITROFF: De aceea îl întreb pe van der Lubbe: nu este oare adevărat că el a petrecut noaptea de 26 Februarie la Hennigsdorf, și aceasta, nu din întâmplare?

PREȘEDINTELE: Nu puneți întrebări sugestive, precum ați pus-o pe aceasta din urmă. Acuzat van der Lubbe, din ce motive ați petrecut noaptea la Hennigsdorf, de ce v'ați dus acolo și ați rămas noaptea acolo?

VAN DER LUBBE: Fiindcă acolo puteam să dorm bine. *(Râsete).*

DIMITROFF: El a fost acolo, fiindcă acolo se putea dormi bine, a răspuns el. Dar este adevărat că el a plecat de acolo la Berlin și că la 27 Februarie seara, a fost aici în Reichstag, la incendiu, și că la această punere de foc sau incendiere, el a luat parte personal?

PREȘEDINTELE: El însuși a provocat, doară, incendiul.

DIMITROFF: A luat parte! Intreb dacă este adevărat că el a plecat dela Hennigsdorf la Berlin, că toată ziua a fost în Berlin, iar în seara lui 27 Februarie a fost la Reichstag și a luat parte la provocarea incendiului în Reichstag? Este aceasta adevărat sau nu?

PREȘEDINTELE: Voiu mai întreba odată: ați provocat incendiul.

VAN DER LUBBE: Da.

DIMITROFF: Este adevărat că nu el singur a făcut aceasta? *(Van der Lubbe tace).*

DIMITROFF: Domnule Președinte, nu este adevărat că din cauza purtării lui Van der Lubbe în timpul desbaterilor de fond, anume din cauza tăcerii lui, a răspunsurilor lui cu da și nu, a refuzului lui de a descrie situația adevărată, nu este oare adevărat că din cauza acestei purtări a lui Van der Lubbe* există posibilitatea ca oameni nevinovați, care stau aici, să fie acuzați, prin substituire, ca incendiatori ai Reichstagului, și nu se înlesnește, oare, sau se întărește, prin această purtare, posibilitatea de a se desfășura o monstruoasă atâtare împotriva comuniștilor...

PREȘEDINTELE: Acum tăceți!

ÎNTREBĂRI CĂTRE VAN DER LUBBE**

DIMITROFF: Domnule Președinte, n'a înțeles oare Lubbe că această acuzație de incendiere a Reichstagului are de fapt ca țel învinovățirea comunismului german, a comunismului mondial, cum scrie presa germană? A înțeles el acest lucru sau nu?

PREȘEDINTELE: Dar ce concluzii urmează a se trage de aici? Să presupunem că el ar fi înțeles: ce legătură are aceasta, cu stabilirea vinovăției?

DIMITROFF: Dacă el a înțeles acest lucru, aș vrea să-l întreb pe van der Lubbe, de ce el, ca om, ca muncitor, care, după cum spune, a lucrat cu intențiuni cinstite, de ce, anume, prin tăcerea sa, prin purtarea sa ciudată, a tolerat timp de două luni de zile, de când durează desbaterile de fond, monstruoasa atâtare care se desfășoară împotriva comunismului.

PREȘEDINTELE: Incetați!

---

* In cursul desbaterilor, van der Lubbe a făcut impresia unui om anormal. El nu răspundea la întrebări, privea buimăcit în jurul său sau stătea cu capul în jos și din nas îi curgeau muci. Numeroase ziare și experți medicali au explicat această stare a lui van der Lubbe, prin faptul că autoritățile fasciste ale închisorii ordonau să i se pună în mâncare otrăvuri narcotice.

** In aceeași zi, la 13 Noemvrie 1933, au fost ascultați ca martori doi vagabonzi: Müller și Organistka, cu care van der Lubbe s'ar fi întâlnit cu un an înainte și ar fi avut, după cum afirmă procurorul general al Imperiului, „convorbiri revoluționare". După ascultarea acestor doi vagabonzi, Dimitroff i-a pus lui van der Lubbe o serie de întrebări, pentru a demasca manevrele reprezentantului acuzării și pe martorii puși de către acesta.

DIMITROFF: Actul de acuzare este folosit pentru o astfel de aţâţare împotriva comunismului din Germania.

Aş vrea să mai pun câteva întrebări. Prima întrebare: a fost cândva van der Lubbe în Germania sub alt nume? Sub numele de van Bergen?

VAN DER LUBBE: Nu!

DIMITROFF: Van der Lubbe a spus, cu prilejul arestării şi al primului său interogatoriu dela poliţie, că este membru al Partidului Comunist olandez. A spus el aşa ceva?

VAN DER LUBBE: Aceasta n'am spus-o niciodată.

AVOCATUL SEUFFERT: Acest lucru nici nu s'a afirmat vreodată.

DIMITROFF: El a subscris însă procesul verbal al acestui interogatoriu.

PREŞEDINTELE: Pentru aceasta, trebue să vedem, înainte de toate, procesele verbale, altfel batem apa în piuă...

DIMITROFF: Am mai declarat odată răspicat, că eu personal, în calitatea mea de comunist şi revoluţionar, n'aş întreba niciodată pe van der Lubbe, cine sunt complicii lui, dacă fapta ar fi fost o faptă revoluţionară. Deoarece aceasta este însă o faptă contrarevoluţionară, am cerut mereu şi am stăruit ca el să facă mărturisiri clare asupra complicilor săi, sau asupra acelor care stau în dosul lui. Până acum, el n'a făcut aceasta. El neagă că a mai fost cineva cu el. Aici sunt însă alţi 4 acuzaţi, învinuiţi de participare la incendierea Reichstagului. Van der Lubbe a auzit şi ce a spus primul-ministru Göring, la adresa mea. El a auzit că domnul Göring m'a arătat ca incendiator al Reichstagului, incendiator care trebue trimis la spânzurătoare... Intreb, de ce van der Lubbe, care de două luni de zile stă cu noi pe aceeaşi bancă a acuzării, şi care a asistat la toate desbaterile, de ce n'a mărturisit el până acum, în chip clar şi precis, tot ce este necesar pentru clarificarea faptelor, pentru a se putea pune odată capăt acestui proces. El singur s'a plâns, domnule Preşedinte, că procesul durează de atâta vreme, şi că s'au împlinit 8 luni de când a început.

PREŞEDINTELE: Da, da, toate acestea le ştim noi.

DIMITROFF: Atunci, mă rog, de ce?

VAN DER LUBBE: Fiindcă eu mă aşteptam la un proces obişnuit, mă gândeam la un astfel de proces, şi-l doream.

PREŞEDINTELE: Cele spuse, n'au prea fost clare. Şi acestea sunt fapte de ordin subiectiv, intern.

DIMITROFF: Şi în niciun caz un răspuns !
PREŞEDINTELE: Nu, nu !
DIMITROFF: Aşa dar, până acum încă, niciun răspuns !... Am o ultimă întrebare: Nu este oare posibil ca în legătură cu punerea focului, van der Lubbe să fi vorbit cu cineva despre o acţiune de protest împotriva sistemului, a ordinii sociale sau ceva asemănător ? Această acţiune de protest urma să fie tocmai incendierea Reichstagului. Van der Lubbe a intrat apoi în Reichstag, dându-i foc. In acelaşi timp, însă, acest cineva a ajuns pe o altă cale, în sala de şedinţe plenare şi prin alte mijloace a pregătit incendierea sălii de şedinţe plenare, sau poate i-a dat foc singur. Dacă aşa este, se poate că van der Lubbe nici nu cunoaşte personal pe ceilalţi oameni.
PREŞEDINTELE: Toate acestea le ştim noi.
DIMITROFF: Poate că el nu cunoaşte personal nici pe acela cu care s'a înţeles. Aş dori să-l întreb, prin Domnia Voastră, domnule Preşedinte, dacă nu s'a întâmplat aşa ceva, dacă van der Lubbe nu a fost o unealtă de care au abuzat alţii.

DIN AUDIEREA MARTORULUI GARTNER *

DIMITROFF: Domnule preşedinte, permiteţi-mi! Fac propunerea de a fi ascultaţi, în calitate de martori, redactorul şef al ziarului „Völkischer Beobachter" şi reporterul lui la procesul incendierii Reichstagului. Tema probei: „Când, în ce sens şi în ce formă a fost informată opinia publică germană de către ziarul „Völkischer Beobachter" ?
PREŞEDINTELE: Staţi! Când şi în ce sens a fost informată opinia publică de ziarul „Völkischer Beobachter" asupra incendierii Reichstagului ? Aşa sună propunerea d-voastră de probe ?
DIMITROFF: Al doilea: Când a primit redacţia ziarului „Völkischer Beobachter", comunicatul, sau interview-ul, sau declaraţia domnului prim-ministru Göring; la ce oră, dacă este posibil, în ce minut ?
PREŞEDINTELE: V'am mai spus, că este mai practic să faceţi în scris această propunere de probe căci altfel ne ia prea mult timp.
DIMITROFF: O fac şi în scris.

---

* Redactor al ziarului „Völkischer Beobachter"

PREȘEDINTELE: Să vedem dacă va putea fi admisă și verbal. Mai departe într'al treilea rând?

DIMITROFF: Când și la ce oră a luat ziarul „Völkischer Beobachter" un interview ministrului Göring? Și anume acel interview, acea declarație a primului ministru, în care s'a spus cu totul fals, greșit, tendențios, că la van der Lubbe s'ar fi găsit o carte de membru de partid, și această declarație, în care cu totul fals...

PREȘEDINTELE: Am înțeles despre ce e vorba!

DIMITROFF: Această declarație, în care s'a vorbit cu totul greșit despre o legătură a lui Torgler cu incendierea Reichstagului. Când și la ce oră?

PREȘEDINTELE: Nu aveți dreptul de a-l întreba pe martor. Nu s'a hotărît încă, dacă i se va da curs acestei propuneri de probe.

DIMITROFF: A treia...

PREȘEDINTELE: Nu, a treia a fost pusă mai înainte.

DIMITROFF: O altă întrebare este dacă reporterul ziarului „Völkischer Beobachter", Job Zimmermann, care a publicat un articol în acest ziar, care a vorbit personal cu regele Boris al Bulgariei și cu primul-ministru bulgar, după atentatul dela catedrală, și căruia regele Boris și primul-ministru i-au spus că Gheorghe Dimitroff, trăgătorul de sfori, inspiratorul atentatului dela catedrala din Sofia, a fost condamnat la moarte pentru atentatul dela catedrala din Sofia, dacă acest Job Zimmermann, a cărui citare ca martor am propus-o, ceea ce, de altfel, Inalta Curte n'a admis, nu este însuși domnul dr. Dröscher. Voi mai pune o altă întrebare când va veni martorul.

PREȘEDINTELE: Curtea va delibera asupra acestei propuneri de probe.

DIMITROFF: Rog ca propunerea mea să fie primită. In legătură cu aceasta, aș dori să întreb pe domnul procuror general al Imperiului, dacă după citirea comunicării oficiale a guvernului bulgar asupra condamnărilor mele anterioare, este clar pentru domnii acuzatori ai mei și pentru parchet, că eu, Gheorghe Dimitroff, n'am fost nici acuzat, nici condamnat pentru atentatul dela catedrala din Sofia?

PROCURORUL GENERAL, Dr. WERNER: N'am nimic de constatat. Pot să spun însă, că astăzi am primit o cumunicare oficială a guvernului bulgar, în care se arată că Gheorghe Dimitroff nu este identic cu Stefan Dimitroff, care a fost condamnat pentru atentatul dela catedrală.

DIMITROFF: Aveți nevoie de dovezi, că eu n'am fost niciacuzat, nici condamnat pentru această faptă ?

PROCURORUL GENERAL Dr. WERNER: N'am afirmat niciodată că ați fost judecat și condamnat pentru fapta aceasta.

DIMITROFF: Spuneți acest lucru ziarului „Völkischer Beobachter" și întregii prese germane, domnule procuror general al Imperiului.

PREȘEDINTELE: Tăceți acum !

DIN AUDIEREA MARTORULUI ALBRECHT *

DIMITROFF: N'a mai fost interogat martorul înainte ?

PREȘEDINTELE: Ba da. La 24 Martie, de către judecătorul de instrucție. *(Către Albrecht)* Dar și mai înainte, la poliție ?

ALBRECHT: Nu.

DIMITROFF: Este deci lucru stabilit că n'a avut loc niciun interogatoriu la poliție. Și că deși d-lui a fost la Reichstag în timpul incendiului, n'a făcut, totuși, nicio depoziție din proprie inițiativă în fața comisiei de incendiu, pe când sute și sute de persoane...

ALBRECHT: Faptul era doară cunoscut. Eu însă n'am văzut nimic. Numele meu fusese notat. Locotenentul de poliție dresase în acea vreme procesul-verbal asupra faptelor.

DIMITROFF *(cu vocea ridicată)*: Dar poliția și comisiunea de incendiu n'au socotit necesar să-l interogheze. Cât de departe de Reichstag locuește d-lui ?

ALBRECHT: 50—60 metri.

DIMITROFF: Ce oră a fost atunci ?

PREȘEDINTELE: A mai spus doară acest lucru.

ALBRECHT: Lucrul acesta poate fi stabilit numai indirect. Cinci minute înainte ca flăcările să fi răzbit prin cupolă.

DIMITROFF: Ați întâlnit pe cineva la Reichstag ?

ALBRECHT: Pe doamna Galle.** Am întâlnit-o în culoarul mare, în partea portalului al V-lea, purta o haină de blană și o pălărie mică. N'am vorbit cu ea.

DIMITROFF: Cât timp a zăbovit martorul la Reichstag ?

ALBRECHT: 4 minute.

DIMITROFF: Cine era de serviciu la intrare ?

---

* Deputat al Reichstagului și membru al partidului național-socialist.
** Soția directorului clădirii Reichstagului.

PREȘEDINTELE: Wendt. Lucrul acesta e cunoscut din acte.

DIMITROFF: S'a dus martorul și în alte părți ale Reichstagului ? Precis, unde anume a fost ?

PREȘEDINTELE: El a mai răspuns la acest lucru. *(Către Albrecht)* Ați intrat în sala de ședințe plenare.

ALBRECHT: Da.

DIMITROFF: Înăuntru, în Reichstag, ori cum ar fi fost, n'ar fi trebuit să observați pe dată incendiul ? A doua zi, toate ziarele au scris despre aceasta. Intreaga Germanie era alarmată, dar d-lui n'a socotit necesar să comunice observațiile sale neîndoielnice asupra incendiului, cu toate că știa, că fusese numită o comisiune de incendiu și că se întreprinseră cercetări foarte mari...

PREȘEDINTELE *(către Dimitroff)* : Acestea iar nu sunt întrebări, ci păreri de-ale d-voastră, Dimitroff. Totul se află acum în mâinile organelor oficiale, în afară de mărturia lui Wendt.

ALBRECHT: De altfel, n'aș fi putut spune nimic în plus.

DIMITROFF: *(repetă)*: Intr'un caz atât de important, poliția n'a făcut nicio cercetare !

PROCURORUL PARRISIUS: Servitoarea a fost interogată la 27 sau 28 Februarie. Spun aceasta pentru liniștirea lui Dimitroff. Poliția *a făcut*, deci, o cercetare.

DIMITROFF: La întrebarea mea, martorul a răspuns că nu s'a făcut nicio cercetare de către poliție. Acum domnul Parrisius este de părere că totuși s'a făcut o cercetare ?

PROCURORUL PARRISIUS: Nu în ce privește pe martor, întru cât el și-a spus numele pe loc. Dar încă în cursul nopții au avut loc alte cercetări în pensiunea Sauken.

DIN STENOGRAMA DESBATERILOR DIN 15 NOEMVRIE 1933

DIMITROFF: In acest caz, am o rugăminte către domnul președinte. Am repetat, de mai multe ori, că mă apăr singur. Aș ruga ca aici, în fața Curții, să fiu eliberat de orice tutelă. Am nevoie de stenogramele proceselor-verbale ca și ceilalți apărători și ca și acuzatorii mei. La 27 Octomvrie am înaintat în această chestiune, o cerere în scris domnului Președinte. Până acum n'am primit un răspuns direct. Intre timp, domnul dr. Teichert mi-a arătat o scrisoare ce i-a fost adresată, și care glăsuește că voiu avea permisiunea să cercetez stenogramele proceselor-verbale,

după cum va crede el de cuviință. Socotesc că acest fapt constitue o împiedecare a autoapărării mele, venită din partea Curții de Justiție a Imperiului. Rog să se pună capăt.

PREȘEDINTELE *(îl chiamă la ordine)*.

DIMITROFF: Vreau numai, domnule Președinte, dreptul meu natural și legal de a mă apăra așa cum înțeleg eu, cum vreau eu, cum intenționez eu, cum este dorința mea, cum este interesul meu. Aș dori să am această posibilitate: cum mă apără, oficial, dr. Teichert, nu mă interesează prea mult. Nu-i fac niciun reproș. Aș vrea să răspund cu un proverb bulgăresc...

PREȘEDINTELE: Lăsați la o parte proverbele și spuneți ce anume voiți. Vom statornici apoi, încă odată, asupra acestei chestiuni.

DIMITROFF: Am nevoie, domnule Președinte, de stenogramele proceselor-verbale, care nu sunt lucruri secrete.

PREȘEDINTELE: Deci, întâiu: voiți să aveți stenogramele proceselor-verbale? In întregime?

DIMITROFF: In întregime.

PREȘEDINTELE: Și în al doilea rând, ce încă?

DIMITROFF: Înțeleg că nu mi se dă în mână „Cartea brună". Nu pot însă înțelege de ce stenogramele proceselor verbale...

PREȘEDINTELE: Așa dar, în al doilea rând!

DIMITROFF: Am nevoie de un șir de extrase din acte. Dacă acest lucru se va face prin dr. Teichert, sau dacă extrasele mi se vor da, fără îndoială, printr'un funcționar al Curții de Justiție a Imperiului, îmi este indiferent.

PREȘEDINTELE; Deci, extrase din ce? Extrase din documente?

DIMITROFF: Extrase din documente.

PREȘEDINTELE: Mai departe. Așa dar, nimic altceva.

DIMITROFF: Aceste lucruri sunt pentru mine de cea mai mare importanță; am nevoie de ele pentru apărarea mea.

PREȘEDINTELE: Curtea va delibera asupra acestei chestiuni. Să mergem acum mai departe,..

DIMITROFF: Aș vrea să remarc că stenograma cea mai importantă din procesul-verbal al ședinței din 7 Noemvrie care cuprinde depoziția martorului Hellmer și confruntarea* ce a avut loc, am primit-o dela domnul dr. Teichert, abia la 13 sau 14 Noemvrie. Dacă îmi amintesc bine, mi

* Este vorba de depoziția din ziua în care Dimitroff a fost exclus din ședință.

s'a spus că în calitatea mea de acuzat, voiu fi tratat corect. Mă miră, deci, că domnul dr. Teichert nu mi-a dat acest proces-verbal, a doua zi sau a treia zi. De aceea aş vrea să fiu scutit de această tutelă...

PROCURORUL: Rog ca acuzatul Dimitroff să fie întrebat, dacă costumul pe care-l poartă acum, îl are dintr'un timp când el era mai corpolent. După părerea mea, costumul e ca turnat pe el, deci, de fapt, dacă a purtat acest costum înainte, nu putea să fie mult mai corpolent de cât este astăzi.*

PREŞEDINTELE: Aţi purtat costumul acesta şi înainte ?

DIMITROFF: Am purtat acest costum acum 5-6 ani, într'un răstimp scurt, când eram într'adevăr mai slab şi acum e foarte mare şi foarte larg pe mine. Domnule procuror general, puteţi stabili, la închisoare, prin doctorul nostru, câte kilograme am pierdut. Am slăbit cu peste 10 kgr. în acest timp. Cred că aceasta înseamnă ceva.

PREŞEDINTELE: Bine, bine.

DIMITROFF: Dacă vreţi să căpătaţi o siluetă sveltă veniţi la Moabit ! *(râsete în sală)*.

DIN STENOGRAMA DESBATERILOR DIN 23 NOEMVRIE 1933

DIN INTEROGATORIUL ACUZATULUI VAN DER LUBBE.

DIMITROFF: Domnule Preşedinte !...

PREŞEDINTELE: Vă atrag, în prealabil, atenţia, asupra următoarelor: faceţi numai cereri scurte asupra întrebărilor pe care vreţi să le puneţi, fără introduceri ! Aceasta în primul rând. In al doilea rând, să nu ţineţi, precum aţi şi început înainte de amiază, pledoarii şi nici ceva asemănător. In al treilea rând, să nu procedaţi ca şi cum d-voastră aţi interoga pe acuzaţi. Înţelegeţi foarte bine ce vreau să spun, Dimitroff. Trebue să evitaţi aceste trei lucruri, altfel s'ar putea să nu vă dau cuvântul.

DIMITROFF: Din nefericire, astăzi nu prea am ajuns la mare lucru, dar aş vrea, totuşi, să pun unele întrebări.

---

* Un martor special „dresat" de către parchet, afirmase că l-a văzut pe Dimitroff la Reichstag, cu puţin înainte de incendiu şi că l-a recunoscut în sala de şedinţe a Curţii. Dimitroff a pus atunci întrebarea: cum îl poate recunoaşte martorul, de vreme ce acum el este foarte slăbit, şi în timpul şederii la închisoare s'a schimbat foarte mult la înfăţişare.

Pentru a salva situaţia, procurorul i-a pus lui Dimitroff mai multe întrebări, între care şi cea relativă la costum, şi a primit răspunsul cuvenit.

PREȘEDINTELE: Cererile de întrebări, adresați-mi-le mie.

DIMITROFF: In primul rând, aș vrea să știu, dacă van der Lubbe a studiat, a citit și a înțeles actul de acuzare, înainte de începerea desbaterilor de fond. A avut el o traducere în limba olandeză sau numai textul german al actului de acuzare, la fel ca și toți ceilalți acuzați ?

PREȘEDINTELE: Nu e, de fapt, o întrebare la chestie. Intrebările, pe care le are în vedere procedura, privesc chestiunea vinovăției și nimic altceva; cu toate acestea voiu pune această întrebare. Ați înțeles actul de acuzare, care v'a fost pus la dispoziție ? Ați putut să-l înțelegeți singur, sau v'a fost tradus, sau vi s'a comunicat esențialul din ceea ce el conține ?

INTERPRETUL: „Actul de acuzare", a spus el mai întâiu. Apoi: „Când am fost arestat, am avut o idee clară despre aceasta". Pe urmă, diferite fraze răzlețe, pe care nu le termină, și după aceea spune: „în închisoare, a fost ceva în legătură cu dispozițiile *sau* vocile oamenilor. După aceasta, n'am mai putut să citesc singur, deoarece acolo erau gardieni. Dar le-am citit până la capăt".

PREȘEDINTELE: A înțeles ceea ce-l privește pe el ?

VAN DER LUBBE: Nu totul. N'am înțeles tot ceea ce am citit în el.

PREȘEDINTELE: Cum ! el a fost doar interogat foarte des în cursul anchetei preliminare și atunci i s'au precizat toate învinuirile.

DIMITROFF: N'a primit interpretul olandez însărcinarea de a-i traduce lui van de Lubbe actul de acuzare în limba olandeză ?

PREȘEDINTELE: Ne va spune, poate, domnul avocat Seuffert, cum s'a procedat. D-voastră doară, ați vorbit des cu acuzatul.

AVOCATUL SEUFFERT: Am încercat odată, dar el a refuzat categoric să asculte. In general, nu prea a vorbit cu mine și de fiecare dată a respins serviciile mele.

PREȘEDINTELE: Ah, da, el a spus doar că nu vrea să aibă niciun apărător.

DIMITROFF: Deci, el n'a înțeles actul de acuzare.

PREȘEDINTELE: El n'a spus acest lucru. Domnule interpret, repetați ceea ce a spus van der Lubbe! A înțeles el lucrurile care-l privesc ?

INTERPRETUL: El a spus: „Nu totul". — Acum el spune: „Nu le-am înțeles pe deplin".

PREȘEDINTELE: El a spus doar că a citit singur jumătate din actul de acuzare. Dar asta n'are prea mare importanță, deoarece nu i-a rămas ascuns nimic din ceea ce i se pune în sarcină. El a înțeles perfect de bine lucrurile care îl privesc.

DIMITROFF: A înțeles van der Lubbe, din actul de acuzare, că teza, prin care se susține că incendierea Reichstagului ar fi prologul sau semnalul insurecției armate, este construită sau bazată pe pretinsele mărturisiri făcute de el în timpul cercetărilor? A înțeles el aceasta?

PREȘEDINTELE: Ați văzut că în actul de acuzare este scris cam așa: incendiul trebuia să fie un semnal sau un semn al răscoalei? Asupra acestei chestiuni v'am întrebat și eu astăzi.

VAN DER LUBBE: Nu, n'am înțeles aceasta.

DIMITROFF: N'a înțeles el, în timpul desbaterilor noastre de fond și în cursul propriului său interogatoriu, că pe baza mărturisirilor lui a fost construită, tocmai, o astfel de teză, o astfel de acuzație împotriva a 5 acuzați, și dacă a înțeles aceasta, de ce n'a desmințit-o, de ce n'a spus dela început ceea ce spune astăzi.

INTERPRETUL: Van der Lubbe spune, în legătură cu cele întrebate: „Aceasta depășește puterile omenești. Inainte „putem să vă" (*apoi*) acum eu pot să vă" (*către Președinte*) „răspund". — Nu știu dacă a mai vrut să spună ceva.

PREȘEDINTELE: Spuneți-i că el trebue să-mi răspundă numai mie, fiindcă eu îi pun întrebări. — Van der Lubbe, vă întreb încă odată: ați înțeles că în actul de acuzare se spune că punerea focului trebuia să fie semnul începerii unei răscoale?

VAN DER LUBBE: Nu.

PREȘEDINTELE: Se pare că sensul întrebării lui Dimitroff este următorul: acuzatul nu și-a spus el, oare, că prin cele declarate de el sau prin ceea ce se afirmă în actul de acuzare că el ar fi mărturisit, el aruncă povara acuzării asupra celorlalți inculpați? Aceasta ați avut, de sigur, în vedere, prin întrebarea d-voastră. (*Dimitroff*: Da, chiar aceasta!) Ați înțeles, van der Lubbe? Nu v'ați spus singur, după ce ați văzut textul acuzării sau după ce vi s'a comunicat ce conține ea, că prin aceasta se aruncă asupra celorlalți patru inculpați povara unei acuzații — după părerea mea, nu numai prin aceasta — dar că aceasta contribue la acuzarea lor?

VAN DER LUBBE: Eu n'am spus aceasta. Niciodată n'am vorbit despre ei.

DIMITROFF: La interogatoriul dela poliție, a vorbit van der Lubbe tot așa de „clar" nemțește cum vorbește astăzi, sau a vorbit altfel ?

PREȘEDINTELE: In chestiunea aceasta, am ascultat doar spusele a o mulțime de funcționari de poliție. Și chiar dacă el ar spune ceva în această privință, tot nu s'ar dovedi nimic. Faptul că el ar răspunde „da" sau „nu", n'ar constitui nicio dovadă,

VAN DER LUBBE: Eu am declarat ceea ce am spus chiar acum. Am spus tot ceea ce putea fi auzit aci din nou.

PREȘEDINTELE: Socotesc că chestiunea e lămurită.

DIMITROFF: In orice caz, nimeni dintre noi, judecători, acuzați și apărători, n'am înțeles această limbă germană a lui van der Lubbe.

PREȘEDINTELE: Nu vă permit să ne socotiți pe noi laolaltă cu acuzații. Asta e prea mult.

DIMITROFF: De sigur, domnule Președinte, de sigur că nu.

DIN STENOGRAMA DESBATERILOR DIN 24 NOEMVRIE 1933

DIN AUDIEREA MARTORULUI WEINBERGER*

DIMITROFF: Domnule Președinte, nu doresc să viu din nou în conflict cu D-voastră...

PREȘEDINTELE (*întrerupând*): Această observație este cu totul de prisos. Numai dacă vă purtați necuviincios, sunt inevitabile conflictele, altfel nu.

DIMITROFF: Permiteți-mi, domnule Președinte, să comunic ceva în legătură cu această audiere. Referendarul respectiv, al cărui nume** îl aud astăzi pentru prima dată, a fost și în celula mea. El a vorbit cu mine asupra diferitelor lucruri, pentru a le folosi din punct de vedere științific. El a vorbit cu mine și despre psihologia deținuților, m'a întrebat cum mă simt acum ca deținut și cum m'am simțit mai înainte; la ce mă gândesc, ce scriu sau aș vrea să scriu. El voia să afle probabil, și altceva dela mine. Nu i-am dat însă niciun fel de material privitor la

* Criminalul de drept comun, adus dela închisoare pe baza cererii procurorului general al Reichului.

** Wolff.

mine. Socotesc însă că e cu totul nefiresc ca printr'un astfel de „om de ştiinţă", să se procure material împotriva unor acuzaţi, după două luni dela începerea procesului.

PREŞEDINTELE: Ceea ce spuneţi, nu este exact; domnul procuror general a desmințit acest fapt.

DIMITROFF: Domnule Preşedinte, după cât am înţeles, martorul Weinberger a fost interogat la 27 Noemvrie, adică abia acum câteva zile.

PREŞEDINTELE: Este adevărat, martor Weinberger? *(Weinberger*: Da!)

DIMITROFF: Şi iată că s'a şi înfăţişat acest martor. Procesul durează de două luni. Reprezentanţii acuzării socotesc că oricât material aduc contra noastră, tot nu le e deajuns. Dar este admisibil ca la două luni după începerea procesului, să se procure material, pe această cale? Permiteţi-mi. domnule preşedinte, să-mi exprim mirarea, regretul şi protestul împotriva acestui procedeu întrebuinţat faţă de coacuzaţii mei!

PREŞEDINTELE: Opriţi-vă! S'a luat notă. Staţi jos.

PROCURORUL GENERAL, DR. WERNER: Dat fiind că este atacat procedeul. vă rog să-mi daţi posibilitatea de a spune şi eu o vorbă în această privinţă. Martorul a declarat aici că la 4 Noemvrie a. c. a fost transferat pentru executarea pedepsei. In timpul scurs după aceea, referendarul Wolff a venit în celula în care se află martorul Weinberger şi a aflat dela el ceea ce a declarat martorul astăzi, aici. Referendarul Wolff nu putea, aşa dar, să-mi comunice absolut nimic in această chestiune, pentrucă nici el nu ştia nimic înainte. Prin urmare, nici eu nu puteam să citez pe martorul Weinberger, pentrucă înainte nici eu nu puteam avea nicio cunoştinţă despre toate acestea. Prin urmare, toate cele întreprinse de către domnul Dimitroff, împotriva procedării parchetului, sunt absolut neîntemeiate. Este dela sine înţeles că dacă mâine voiu afla ceva împotriva d-voastră, *(către Dimitroff)*, atunci şi mâine voiu aduce în faţa judecăţii cele aflate.

DIMITROFF: Mă rog!

PROCURORUL GENERAL: Nu mă voiu lăsa oprit de atacurile D-voastre.

DIMITROFF: Faceţi-o, n'am nimic împotrivă.

PREŞEDINTELE: Ajunge!

DIN STENOGRAMA DESBATERILOR DIN 25 NOEMVRIE 1933

DIN AUDIEREA MARTORULUI MEYER *

DIMITROFF: *(către Meyer)*: In acel timp sau puțin mai înainte, existau dese sau rare primejdii de atacuri ale național-socialiștilor împotriva întrunirilor comuniste?
PREȘEDINTELE: Ați auzit despre așa ceva?
MEYER: Da, astfel de lucru se întâmplase de multe ori.
DIMITROFF: Când se produceau aceste atacuri ale național-socialiștilor, muncitorii comuniști se apărau, făceau ceva împotrivă?
PREȘEDINTELE: Vă gândiți la cazurile în care au avut loc atacuri? De sigur că despre asta e vorba. Ce făceau comuniștii când erau atacați ?
MEYER: De sigur că noi nu stăteam cu brațele încrucișate.
PREȘEDINTELE: Firește.
DIMITROFF: N'am înțeles.
PREȘEDINTELE: Nu stăteau cu brațele încrucișate. Și de sigur, nimeni nu ar face altfel.
DIMITROFF: Firește. Voiam ca acest lucru să fie stabilit, în special, împotriva domnului procuror general. Acest lucru este foarte important. Voiu mai reveni asupra acestei chestiuni. Domnule Președinte, permiteți-mi să pun încă o întrebare martorului. Știe martorul, în timpul în care el a fost membru al Partidului Comunist german, dacă s'a dat, vreo dispoziție, vreo directivă, de sus, din partea centralei partidului, prin care să se fi îndemnat la atacuri împotriva național-socialiștilor?
PREȘEDINTELE: Știți, a dat oare partidul d-voastră directive în vederea executării unor astfel de atacuri?
MEYER: Nu.
DIMITROFF: Partidul n'a dat astfel de directive?
PREȘEDINTELE: Tocmai aceasta a spus el acum.

DIN STENOGRAMA DESBATERILOR DIN 28 NOEMVRIE 1933

DIN AUDIEREA MARTORULUI HELLER **

DIMITROFF: Domnul procuror general a propus, în legătură cu aspectul politic al procesului, 37 de martori.

---

* Un muncitor deținut.
** Funcționar de poliție, care a îndeplinit rolul unuia dintre martorii principali ai parchetului.

Printre aceştia 37, se găsesc 10 funcţionari de poliţie: comisari, secretari, etc., iar aproximativ 25 sunt deţinuţi politici, aflaţi în stare de prevenţie. Unul din aceşti 10 funcţionari este martorul de ieri şi de astăzi, domnul Heller. Dumnealui a primit importanta sarcină de a face un mare referat. Presupun că în persoana dumnealui avem de-a face nu numai cu un martor dar şi cu un specialist în chestiuni politice. Presupun, mai departe, că în persoana acestui martor avem de-a face cu un raportor din partea guvernului naţional-socialist, asupra aşa-numitei primejdii comuniste din Germania. Deci, o persoană foarte competentă, un martor foarte competent. De aceea, v'aş ruga, domnule preşedinte, să-mi permiteţi să clarific, prin câteva cuvinte, diferite lucruri, nu eu însumi, ci mai mult prin diferite întrebări puse martorilor.

Am ascultat cu foarte mare băgare de seamă acest referat. Trebue să recunosc, domnule Preşedinte şi domnilor judecători, că deşi e foarte lung referatul acesta, prin marele număr de documente pe care-l cuprinde, a fost foarte interesant, şi pentru mine, foarte folositor. Din acest raport, am aflat, pentru prima dată, în mod amănunţit, multe lucruri importante, şi de aceea, spre deosebire de domnul dr. Sack, exprim mulţumirile mele. Sunt de părere că de vreme ce acest proces a fost pornit ca proces politic, trebuesc clarificate, până la capăt, dedesubturile politice şi caracterul politic al chestiunii. Am intrat în horă, trebue să jucăm! „A la guerre comme à la guerre", spun Francezii.

PREŞEDINTELE: Aceasta a fost introducerea, Dimitroff. Să trecem acum la chestiune.

DIMITROFF: Cu toate că va răpi oarecare timp, sunt de părere că această chestiune trebue să fie temeinic clarificată. Aş vrea să-l întreb pe domnul martor, dacă am înţeles bine cele expuse de d-lui, şi anume că a avut în vedere mai întâi rezoluţiile Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste, aşa numita plenară a XII-a: într'al doilea rând, rezoluţiile Partidului Comunist german, ale conferinţei partidului pe întreaga ţară, ale conferinţelor judeţene ale partidului şi ale altor instanţe.

PREŞEDINTELE: Dacă ce ? N'am înţeles.

DIMITROFF: Dacă în expunerea sa, d-lui a avut în vedere aceste rezoluţii.

PREȘEDINTELE: Știm acest lucru. L-am auzit dela el. N'avem nevoie să-l repetăm. Ce mai doriți să știți?

DIMITROFF: Aș vrea să știu, cât se poate de precis, dacă am înțeles bine. E vorba de aceste hotărîri?

PREȘEDINTELE: Da. E vorba de rezoluțiile plenarei Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste și de diferitele rezoluții ale Comitetului Central și ale conferințelor județene. Cred că este destul de clar.

DIMITROFF: Este vorba, în al doilea rând, de o mulțime de documente, manifeste, circulări, articole de ziare, broșuri dinainte de incendiu și de o mulțime de astfel de documente de după incendiu. Este exact?

HELLER: Da!

DIMITROFF: In al treilea rând, este vorba de diferite informații asupra activității Partidului Comunist german, după incendiu, după interzicerea partiduiui, care fac dovadă că partidul lucrează, trăiește, luptă ilegal, etc. In sfârșit, diferite rapoarte ale poliției asupra confiscărilor, și ele posterioare incendiului, a unor substanțe explosive, a diferite arme, desenuri și planuri de explozii și incendieri, etc... In sfârșit, „poezia comunistă" din 1925, articole stupide, fără noimă, foarte rău formulate în formă de poezie... Deci, acesta este tot materialul doveditor.

PREȘEDINTELE: Ați înțeles foarte bine. Nu înțeleg de ce repetați încă odată toate acestea.

DIMITROFF: Pentrucă, dacă am înțeles bine, trei sferturi, dacă nu patru cincimi din aceste documente vorbesc în folosul tezei mele, anume al tezei că în Ianuarie, Februarie și Martie, Partidul Comunist german nu și-a pus ca sarcină imediată insurecția armată, și că incendierea Reichstagului n'are nimic de-a face cu un asemenea fapt. Așa dar, acest material, această interesantă expunere a confirmat, prin trei sferturi din documentele conținute în ea, teza despre care vorbesc.

Aș vrea, numai, să fac unele constatări referitoare la acest material, referitoare la cele expuse aici. Nu este, oare, adevărat, domnule raportor, că d-voastră, în mulțimea de documente adunate din tot imperiul, n'ați putut găsi niciunul din care să se poată vedea că între 20 Februarie și sfârșitul lui Februarie, guvernul așteptase o insurecție armată din partea Partidului Comunist, și că în vederea acesteia, el pregătise forțele înarmate ale statului? Astfel de documente n'ați adus niciunul.

PREȘEDINTELE: Ați auzit, doar, cele declarate de martor?
HELLER: Iertați-mă, domnule președinte, n'am înțeles bine întrebarea.
PREȘEDINTELE: Aveți documente din care să se vadă că trupe înarmate, sau ceva asemănător, erau pregătite, că guvernul ținea oameni înarmați, gata să intervină imediat?
DIMITROFF: In așteptarea unui pericol de acest fel. Aveți un astfel de document?
HELLER: Un astfel de document n'am citat, nici nu posed, și nici n'ar fi necesar.
DIMITROFF: Aveți, în general, astfel de documente?
HELLER: La acest lucru nu pot răspunde aici, nu-l știu...
DIMITROFF: Prin urmare, întreb, domnule Președinte, dacă martorul, în calitate de raportor al organului competent în această chestiune, cunoaște un document, un ordin, o circulară, o dispoziție a guvernului Prusiei sau a guvernului imperiului sau poliției, în această chestiune.
PREȘEDINTELE: Aceasta este repetarea întrebării d-voastră precedente, la care martorul a răspuns mai înainte.

DIN STENOGRAMA DESBATERILOR DIN 27 NOEMVRIE 1933

DIN AUDIEREA MARTORULUI MALLACH *

DIMITROFF: Fac martorului următoarea întâmpinare: Domnul prim-ministru Göring ne-a declarat, în cursul audierii d-sale, că după luarea puterii, la 30 Ianuarie, el a concentrat în mâinile sale toate forțele polițienești și că, ministru de interne al Prusiei fiind, a trimis imediat, în toate județele, ordine privitoare la începerea unei campanii de nimicire a mișcării comuniste, a Partidului Comunist, a agitației comuniste. Intreb acum pe martor: N'ați observat nimic, în practică, în circumscripția d-voastră, relativ la aplicarea acestui ordin?
MALLACH: După cât pot să-mi amintesc astăzi, înainte de incendierea Reichstagului, Partidul Comunist german, cum a afirmat, cu puțin înainte, acuzatul Dimitroff, n'a fost prigonit. După incendierea Reichstagului, însă, a început o prigoană foarte puternică, inaugurată prin arestarea conducătorilor Partidului Comunist din Germania, ș.a.m.d.

* Comisar de poliție.

DIMITROFF: Dacă înțeleg bine, trebue să presupun că n'ați executat ordinele domnului Göring (*Râsete în rândurile auditorilor*).

PREȘEDINTELE: Ah, tăceți, vă rog! Iată vorbărie cu totul de prisos. Vă interzic să vorbiți mai departe, în felul acesta: și în afară de aceasta, chestiunile politice le vom discuta abia după interogatoriu, încât nu ne vom mai opri asupra unor lucruri de același fel ca și aceste dispoziții.

DIMITROFF: Aș vrea...

PREȘEDINTELE: Nu, nu, aș vrea și iar aș vrea. Această întrebare este respinsă.

DIMITROFF; Scuzați-mă...

PREȘEDINTELE: Intrebarea este respinsă! Stați jos. Cum se vede, nu mai aveți întrebări.

DIMITROFF: Am încă un șir întreg de întrebări. Pentru mine, are foarte mare importanță să clarific situația politică din Germania, în timpul incendierii Reichstagului. Pentru aceasta au venit, doară, acești martori aici, Apoi, a întrebat, doară, și domnul procuror general...

(Președintele nu-i permite să mai vorbească)

ULTIMUL CUVÂNT IN FAȚA CURȚII

După desbateri de aproape trei luni, la 13 Decemvrie 1933 au început cuvântările: rechizitoriul procurorului general pledoariile avocaților și, apoi, ultimul cuvânt al acuzaților.

Ca urmare a luptei neobosite duse timp de trei luni de către Dimitroff, acuzația provocatoare, care a format tema procesului, a fost sfâșiată în bucăți, în fața lumii întregi, construcția de minciuni fiind năruită complet. Fabricanții acuzării trebuiră să recunoască acest lucru, în fața lumii întregi. Reprezentantul autorităților fasciste — procurorul general — care se chinuise luni de-a-rândul pentru a fabrica mincinoasa acuzare, fu nevoit să ceară, în cuvântarea sa, „achitarea acuzaților bulgari, din lipsă de probe".

Recurgând la cuvântările avocaților din oficiu, mai ales la aceea a lui Sack, apărătorul lui Torgler, fasciștii au încercat să salveze, întru câtva, situația. Cuvântarea de cinci ore a lui Sack, extrem de rușinoasă pentru Torgler, care îl împuternicise s'o țină, n'a fost cuvântarea unui avocat întru apărarea acuzatului față de care este îndatorat, ci aceea a unui apărător al național-socialiștilor. In ziua de 16 Decemvrie, i-a fost acordat lui Dimitroff, „ultimul cuvânt". Această din urmă cuvântare a încheiat bilanțul, și a constituit punctul culminant al luptei pe care a dus-o Dimitroff împotriva fascismului, în tot timpul procesului. Argumentând și bizuindu-se pe fapte, Dimitroff a demascat provocatoarea acuzare fascistă și a făcut, totodată, o exemplară apărare și expunere a politicii Internaționalei Comuniste, a politicii de unire a tuturor forțelor oamenilor muncii, în vederea luptei împotriva fascismului.

Ziarul „Pravda" a scris cu acest prilej:

„Cuvântarea tovarășului Dimitroff ocupă, fără îndoială, un loc de frunte în istoria luptei pe care proletariatul mondial o duce împotriva ticăloșiilor și crimelor claselor dominante. Ea nu este numai o cuvântare de acuzare împotriva unor provocatori deveniți „faimoși" în lumea întreagă, ci este și un apel pasionat la luptă... Din sala de judecată unde se afla, Dimitroff a ridicat, sus, deasupra Germaniei, deasupra Europei întregi, deasupra lumii întregi, steagul Internaționalei Comuniste"...

Dimitroff și-a ținut cuvântarea (după un concept pregătit înainte), cu toate că președintele l-a întrerupt de mai multe ori și l-a amenințat că îi va retrage cuvântul. Inainte de a-și fi putut termina cuvântarea, Curtea fascistă i-a retras lui Dimitroff cuvântul.

DIMITROFF: Conform paragrafului 258 din procedura penală, am dreptul să vorbesc şi ca apărător şi ca acuzat.

PREŞEDINTELE: Aveţi dreptul la ultimul cuvânt şi puteţi să faceţi acum uz de el.

DIMITROFF: Conform procedurii penale, am dreptul să polemizez cu acuzarea şi mai am şi dreptul la ultimul cuvânt.

Domnilor judecători, domnilor acuzatori, domnilor apărători! Chiar la începutul acestui proces, acum trei luni, am adresat, ca acuzat, o scrisoare domnului Preşedinte. Imi exprimam în această scrisoare părerea de rău că intervenţiile mele duc la conflicte. Dar am respins cu hotărîre afirmaţia că abuzez intenţionat, în scopuri propagandistice, de dreptul meu de a pune întrebări şi de dreptul meu de a face declaraţiuni. Deoarece am fost acuzat, fără să fiu vinovat, am încercat să mă apăr prin toate mijloacele care-mi stăteau la dispoziţie.

„Recunosc, am scris atunci, că unele întrebări ale mele n'au fost puse, întotdeauna la timpul potrivit şi în forma cuvenită. Dar toate acestea se explică numai prin faptul că nu cunosc bine dreptul german. Prima dată, de altfel, în viaţa mea, particip la asemenea desbateri de fond în faţa justiţiei. Dacă aş fi avut un *apărător ales de mine*, aş fi putut, de sigur, evita astfel de incidente dăunătoare apărării mele proprii. Amintesc însă, că toate cererile mele de a mi se admite apărătorii aleşi de mine (avocaţii Deceff, Moro Giafferi, Campinchi, Torrès, Grigoroff, Leo Galagher şi dr. Lehmann-Saarbrücken) au fost respinse, una după alta, sub diferite motive, de către Curtea de Justiţie a Imperiului, ba mai mult, domnului Deceff — după cât se pare — i s'a refuzat până şi bilet de intrare la proces.

Eu n'am împotriva domnului *dr. Paul Teichert*, ca persoană şi ca avocat, niciun fel de neîncredere personală, dar date fiind împrejurările de azi din Germania, nu pot nutri încredere într'un apărător din oficiu. şi de aceea încerc să mă apăr singur, din care cauză fac, de sigur, uneori, paşi greşiţi, din punct de vedere juridic.

In interesul apărării mele în faţa Curţii de Justiţiei, precum şi în interesele bunului mers al desbaterilor de fond, mă adresez încăodată — şi pentru ultima dată — Curţii de Justiţie a Imperiului, cu rugămintea de a i se permite

domnului avocat *Marcel Willard*, împuternicit nu de mult de sora mea, să colaboreze la apărarea mea.

Dacă însă — spre regretul meu — şi această ultimă cerere a mea va fi respinsă, nu-mi va rămâne altceva de făcut decât să mă apăr singur, aşa cum pot şi precum înţeleg".

După ce şi această propunere a fost respinsă, m'am hotărît să mă apăr singur. N'am dorit nici mierea, şi nici veninul unui apărător impus, şi de aceea m'am apărat singur, tot timpul.

Este clar că şi acum, pledoaria d-rului Teichert nu mă angajează cu nimic. Hotărîtor întru apărarea mea este numai ceea ce am spus până acum în faţa Curţii şi ceea ce voiu mai spune acum. Nu vreau să-l jignesc pe Torgler, care, după părerea mea, a fost îndeajuns jignit de apărătorul său, dar aş prefera să fiu condamnat fără vină la moarte, de către Curtea de Justiţie a Imperiului, decât să obţin achitarea în urma unei apărări ca aceea, de pildă pe care domnul dr. Sack i-a făcut-o lui Torgler.

PREŞEDINTELE: *(întrerupe pe Dimitroff)*: Nu sunteţi chemat să faceţi aci critică.

DIMITROFF: Recunosc, că limbajul îmi e tăios şi aspru. Lupta şi viaţa mi-au fost şi ele, totdeauna, tăioase şi aspre. Limbajul meu este însă un limbaj franc şi sincer. Obişnuesc să spun lucrurilor pe nume. Nu am calitate de avocat, sortit să apere din datorie pe aceia care l-au împuternicit să facă acest lucru.

Imi apăr propria persoană, în calitate de comunist acuzat.

Apăr cinstea mea proprie de comunist, de revoluţionar.

Apăr ideile mele, convingerile mele comuniste.

Apăr sensul şi conţinutul vieţii mele.

Din acest motiv, fiecare frază pronunţată de mine în faţa Curţii de Justiţie a Imperiului este, ca să zic aşa, *sânge din sângele meu, şi carne din carnea mea.* Fiecare cuvânt este expresiunea adâncii mele indignări împotriva acuzării nedrepte, împotriva faptului că o crimă anti-comunistă a fost pusă în socoteala comuniştilor.

Mi s'a reproşat, adesea, că nu iau în serios cea mai înaltă instanţă de judecată germană. Acest lucru este cât se poate de fals.

Este adevărat că pentru mine, comunist, suprema lege este programul Internaţionalei Comuniste, şi suprema in-

stanță de judecată este Comisia de Control a Internaționalei Comuniste.

Dar pentru mine, în situația mea de acuzat, Curtea de Justiție a Imperiului reprezintă o instanță care cere seriozitate. Și nu numai pentrucă membrii Curții de Justiție a Reichului sunt persoane de înaltă calificare, ci și pentru faptul că această Curte constitue un organ foarte important al puterii de stat a Imperiului, a orânduirii sociale dominante, o instanță care poate pronunța, în mod definitiv, pedeapsa capitală. Pot să spun cu conștiința curată, că în fața Curții de Justiție a Imperiului, și deci, și în fața opiniei publice, am spus numai adevărul, în toate chestiunile. Asupra partidului meu ilegal, am refuzat să dau orice declarație. Totdeauna am vorbit serios și cu cea mai adâncă convingere.

PREȘEDINTELE: Nu pot să tolerez ca aici, în această sală, să faceți propagandă comunistă. Tot timpul ați făcut acest lucru. Dacă veți continua ca până acum, vă voiu retrage cuvântul.

DIMITROFF: Trebue să potestez în mod hotărît împotriva afirmației că am urmărit scopuri propagandistice. Că apărarea mea în fața Curții de Justiție a Imperiului a avut și un efect propagandistic, este posibil. Că atitudinea mea în fața Curții de Justiție a Imperiului poate servi ca model pentru comuniștii acuzați, se poate de asemenea presupune. Dar nu acesta a fost țelul apărării mele. Țelul meu a fost: să combat acuzația cum că Dimitroff, Torgler, Popov și Taneff, că Partidul Comunist german și Internaționala Comunistă au ceva de a face cu incendiul.

Știu că în Bulgaria nimeni nu crede în pretinsa noastră participare la incendiere. Știu că în străinătate, în general, aproape nimeni nu crede acest lucru, dar în Germania există alte condițiuni, aici afirmațiile acestea ciudate ar putea fi crezute. De aceea am vrut să dovedesc că Partidul Comunist n'a avut și nu are nimic de a face cu participarea la o astfel de crimă. Dacă vorbim despre propagandă, e drept că multe din cele spuse aici au avut un astfel de caracter. Chiar și cuvântările lui Goebbels și Göring au avut, indirect, un efect propagandistic favorabil comuniștilor, dar nimeni nu-i poate face răspunzători de faptul că cuvântările lor au avut un astfel de efect propagandistic. *(Rumoare și râsete în sală).*

Nu am fost numai peste măsură de insultat prin presă

Dimitroff, rostindu-şi ultimul cuvânt în apărare.
(16 Decemvrie 1933).

— aceasta mă lasă rece — dar prin mine, şi poporul meu bulgar a fost numit „turbat“ şi „barbar“, iar eu am fost numit „o suspectă figură balcanică“ „bulgar sălbatic“ — şi eu nu pot trece sub tăcere aceste fapte.

Este drept că *fascismul* bulgar este foarte turbat şi barbar. Muncitorimea, ţărănimea, intelectualii din popor, nu sunt însă nici turbaţi, nici barbari. Civilizaţia materială din Balcani nu este de sigur, atât de înaltă ca în alte ţări europene, dar spiritualiceşte şi politiceşte, massele poporului nostru nu sunt mai prejos decât massele din alte ţări din Europa. Lupta noastră politică, năzuinţele noastre politice nu sunt mai prejos, în ţara noastră, decât în alte ţări. Un popor care a trăit 500 de ani sub jug străin, fără să-şi piardă limba şi naţionalitatea, clasa noastră muncitoare şi ţărănimea noastră, care au luptat şi luptă împotriva fascismului bulgar şi pentru comunism — un asemenea popor nu este barbar şi sălbatic. Barbar şi sălbatic este în Bulgaria numai fascismul. Dar, vă întreb, domnule Preşedinte: *în care ţară nu este fascismul barbar şi sălbatic?*

PREŞEDINTELE *(întrerupe pe Dimitroff):* Nu vreţi, cred, să faceţi aluzie la situaţia din Germania?

DIMITROFF *(cu un surâs ironic):* Fireşte că nu, domnule Preşedinte.

In acelaşi timp în eare regele „german“ Carol al V-lea obişnuia să spună că vorbeşte nemţeşte numai cu calul său, iar nobilimea germană şi intelectualii germani scriau numai latineşte şi se ruşinau cu limba germană, în Bulgaria „barbară“, apostolii Kiril şi Metodiu au creeat şi răspândit scrisul vechiu bulgar.

Poporul bulgar a luptat din toate puterile şi cu îndârjire, împotriva jugului străin. De aceea, protestez împotriva acestor atacuri îndreptate aupra poporului bulgar. N'am niciun motiv să mă ruşinez de faptul că sunt bulgar şi sunt mândru că sunt fiul clasei muncitoare din Bulgaria.

Inainte de a aborda chestiunea principală, trebue să dau şi următoarea explicaţie: mi s'a reproşat de către d-rul Teichert, că singuri ne-am pus în situaţia aceasta de acuzaţi în legătură cu incendierea Reichstagului. La aceasta trebue să răspund că dela 9 Martie, de când am fost arestat şi până la începerea procesului, a trecut foarte multă vreme. In acest timp, ar fi putut fi cercetate toate elementele care trezeau vreo bănuială. In cursul anchetei

preliminare, am vorbit despre incendiul Reichstagului, cu funcționari ai așa numitei comisiuni a incendiului. Acești funcționari mi-au spus că Bulgarii nu sunt vinovați de incendiere. Ni se imputau numai pașapoartele noastre, numele străine, însușite de noi, adresele noastre inexacte.

PREȘEDINTELE: Ceea ce spuneți acum, nu și-a găsit expresiune în proces.

De aceea, n'aveți niciun drept să vorbiți aici, despre aceste lucruri.

DIMITROFF: Domnule Președinte! In acest timp ar fi trebuit să fi fost cercetate toate datele, pentru a fi despovărați la timp, de această acuzație. In actul de acuzare se arată că Dimitroff, Popoff și Taneff declară a fi emigranți bulgari, și totuși, contrar acestora, urmează a se socoti ca dovedit că ei au locuit în Germania, pentru a desfășura o activitate ilegală. Ei, spune actul de acuzare, sunt trimișii Partidului Comunist din Moscova, în vederea pregătirii insurecției armate. La pag. 83 a actului de acuzare se afirmă că deși Dimitroff a declarat că dela 25 Februarie și până la 28 Februarie el n'a fost la Berlin, acest fapt nu schimbă întru nimic lucrurile și nu-l scutește pe Dimitroff de acuzația de a fi participat la incendierea Reichstagului. Acest lucru, susținc mai departe actul de acuzare, rezultă nu numai din depoziția lui Hellmer; și alte fapte vădesc că...

PREȘEDINTELE *(întrerupând):* Nu puteți citi aici întregul act de acuzare, pe care, de altfel, îl cunoaștem foarte bine.

DIMITROFF: S'ar putea spune că trei sferturi din cele ce au spus acuzatorii și apărătorii în fața Curții de Justiție sunt de mult cunoscute și ei le-au repetat, totuși, din nou. *(Râsete și rumoare în sală).* Hellmer a declarat că Dimitroff și van der Lubbe au fost în restaurantul Bayernhof. Mai departe, citesc în actul de acuzare: „Dacă Dimitroff n'a fost prins la locul crimei, el a luat însă parte la pregătirea incendierii Reichstagului. El a plecat la München, spre a-și făuri un alibi. Broșurile găsite la Dimitroff arată că el milita în mișcarea comunistă din Germania". Iată ce a constituit baza acestei acuzări pripite, a acestei acuzări avortate. *(Președintele îl întrerupe pe Dimitroff și-i atrage atenția că nu-i e permis să întrebuințeze această expresie, cu privire la acuzare).*

DIMITROFF: Voiu căuta o altă expresie.

PREȘEDINTELE: Dar nu un astfel de cuvânt inadmisibil.
DIMITROFF: Revin, în altă legătură de idei, la metodele acuzării și la actul de acuzare.

Caracterul acestui proces a fost determinat de teza că incendierea Reichstagului este opera Partidului Comunist german, ba chiar a comunismului mondial. Incendierea Reichstagului, acest act anticomunist, a fost aruncat în spinarea comuniștilor și a fost proclamat drept semnal al insurecției comuniste, drept foc vestitor al schimbării constituției din Germania. Cu ajutorul acestei teze, s'a dat întregului proces un caracter anticomunist. In actul de acuzare se afirmă — „...Acuzarea împărtășește, de aceea, punctul de vedere că această lovitură criminală trebuia să fie focul vestitor, semnalul dat dușmanilor statului, care voiau acum să înceapă atacul lor împotriva Imperiului German, pentru a distruge Imperiul German și pentru a pune în locul lui dictatura proletariatului, un stat sovietic din grația Internaționalei a III-a..."

Domnilor judecători! Nu pentru prima dată se atribue un astfel de atentat comuniștilor. Nu pot să citez aici toate cazurile de acest fel. Amintesc de atentatul de cale ferată săvârșit aici, în Germania, la Jüterbog — atentat săvârșit de un psihopat, de un aventurier, de un provocator. Timp de săptămâni întregi, s'a afirmat atunci, nu numai în Germania, ci și în toate țările, că acest atentat a fost săvârșit de Partidul Comunist german, că el constitue un act terorist al comuniștilor. S'a stabilit, apoi că făptașul era psihopatul și aventurierul Matuška. El a fost arestat și condamnat.

Amintesc de un alt caz — asasinarea președintelui Republicii Franceze de către Gorgulov. Și atunci s'a afirmat, timp de săptămâni de zile, în toate țările, că acest fapt a fost opera unei mâini comuniste. S'a spus că Gorgulov e comunist, agent sovietic. Și ce s'a dovedit pe urmă? Atentatul a fost organizat de gardiști albi, iar Gorgulov era un provocator, care urmărea să se ajungă la ruperea relațiilor dintre Uniunea Sovietică și Franța.

Amintesc și de atentatul dela catedrala din Sofia. Acest atentat n'a fost organizat de către Partidul Comunist. Două mii de muncitori, țărani și intelectuali, au fost omorîți în mod bestial de către bandele fasciste, sub pretextul că numai comuniștii ar fi aruncat în aer catedrala. Această provocare, săvârșită prin aruncarea în aer a ca-

tedralei din Sofia, a fost pusă la cale de către poliția bulgară. Incă în 1920, prefectul de poliție din Sofia, Prutkin, a organizat el însuși un atentat cu bombe. în timpul grevei muncitorilor de cale ferată, ca o măsură de provocare împotriva muncitorilor bulgari.

PREȘEDINTELE *(întrerupându-l pe Dimitroff):* Acestea n'au legătură cu procesul.

DIMITROFF: Funcționarul de poliție Heller a vorbit aici despre propaganda comunistă, despre incendieri, etc. L-am întrebat dacă nu cunoaște, cumva, cazuri în care incendieri, săvârșite de înșiși patronii, au fost aruncate în sarcina comuniștilor. Ziarul „Völkischer Beobachter" din 5 Octomvrie anunță că poliția din Stettin...

PREȘEDINTELE: Acest articol n'a fost prezentat în cursul desbaterilor Curții.

(Dimitroff încearcă să continue.)

PREȘEDINTELE: Nu vă încumetați să vorbiți despre ceea ce nu și-a găsit expresia în proces.

DIMITROFF: un șir întreg de incendieri...

(Președintele îl întrerupe din nou.)

DIMITROFF: Aceasta a făcut obiectul anchetei, pentrucă aici a fost pusă în sarcina comuniștilor o serie întreagă de incendii. Apoi s'a stabilit că focul a fost pus de patroni, cu „scopul de a se procura de lucru"! Amintesc încă de un moment: falsificările de documente. Există un număr mare de falsificări care au fost folosite împotriva clasei muncitoare. Numărul lor este legiune. Amintesc, numai, de cazul așa-zisei „scrisori a lui Zinoviev". Ea a fost un fals. Falsul a fost făcut de conservatorii englezi și a fost folosit împotriva clasei muncitoare. Amintesc de o serie de documente false, care au jucat un anumit rol aici, în Germania...

PREȘEDINTELE: Aceasta este înafară de domeniul celor desbătute aici.

DIMITROFF: S'a afirmat aici că incendierea Reichstagului trebuia să servească drept semnal al insurecției armate. S'a încercat să se motiveze aceasta, în modul următor: Göring a declarat în fața Curții, că în momentul când Hit er a venit la putere, Partidul Comunist german a fost nevoit să-și înflăcăreze massele, să întreprindă ceva. El a spus: Comuniștii erau nevoiți să întreprindă ceva: acum, ori niciodată". El a afirmat că Partidul Comunist a chemat ani de zile massele la luptă împotriva național-socialismului

şi că, în momentul preluării puterii de către naţional-socialişti, nu-i rămânea altă ieşire decât să pornească la acţiune, acum sau niciodată. Procurorul general al Imperiului a încercat să formuleze această teză, mai exact, cu şi mai multă „deşteptăciune".

PREŞEDINTELE: Nu permit să ofensaţi, în acest loc, Curtea de Justiţie a Imperiului.

DIMITROFF: (*continuă*): Cele afirmate de Göring, în calitate de acuzator suprem, au fost reluate de către procurorul general al Imperiului. Procurorul general, dr. Werner, a spus: „...De aceea, Partidul Comunist se găsea atunci într'o situaţie în care trebuia ori să renunţe la luptă, ori să înceapă lupta, fără ca pregătirile necesare să fi fost complet făcute. Era singura posibilitate pe care o mai putea avea, în acele împrejurări. Sau să renunţe la ţelurile lui, fără a da lupta, sau să facă un act disperat, *un joc va banque*. Iată ce mai putea salva situaţia, în acele împrejurări. Lucrurile ar fi putut să se termine prost; dar şi acest caz n'ar fi fost mai rău pentru el, decât cazul în care ar fi renunţat la luptă, fără a fi început bătălia". Teza expusă aici, şi atribuită Partidului Comunist, nu este o teză comunistă. Ipotezele făcute arată că duşmanii Partidului Comunist german cunosc foarte rău acest partid. Cine vrea să lupte bine contra adversarului, trebue, însă, să-şi cunoască bine adversarul. Interzicerea partidului, dizolvarea organizaţiilor de massă, pierderea legalităţii sunt, de sigur, lovituri grele pentru mişcarea revoluţionară. *Nu înseamnă de loc, însă, că totul e pierdut.*

In Februarie 1933, Partidul Comunist german era ameninţat de-a fi interzis. Presa comunistă a fost interzisă şi interzicerea Partidului Comunist era aşteptată, iar Partidul Comunist avusese în vedere toate aceste lucruri. Se vorbea despre ele şi în manifeste şi în ziare. Partidul Comunist german ştia foarte bine că în multe ţări, partidele comuniste sunt interzise, dar că, în ciuda interzicerii, ele îşi continuă munca şi lupta. Partidele comuniste sunt interzise în Polonia, Bulgaria, Italia şi în alte ţări. Pot vorbi despre acest lucru, în baza experienţei Partidului Comunist din Bulgaria. După insurecţia din 1923, Partidul Comunist a fost interzis; el a continuat însă să activeze, şi cu toate că această activitate l-a costat multe jertfe, el a devenit mai puternic decât era înainte de 1923.

Acest lucru îl înțelege orice om care gândește în mod critic.

Dacă s'ar ivi o situație favorabilă, Partidul Comunist din Germania ar putea să înfăptuiască revoluția, chiar ilegal fiind. Lucrul acesta este dovedit de către experiența *Partidului Comunist din Rusia.* Partidul Comunist din Rusia a fost ilegal, a fost prigonit în chip sângeros; în cele din urmă însă, a venit la putere clasa muncitoare, în frunte cu Partidul Comunist. Conducătorii Partidului Comunist german nu puteau gândi că totul este pierdut și că se pune chestiunea „ori-ori", ori insurecție, ori pieire. Conducerea Partidului Comunist german nu putea să aibă gânduri atât de prosteşti. Partidul Comunist german ştia foarte bine că munca ilegală va costa multe jertfe, că ea cere abnegație și curaj, dar el ştia, totodată, că forțele lui revoluționare se vor întări și că el va fi în stare să înfăptuiască sarcinile ce-i stau în față. De aceea, era cu totul exclus, ca în perioada de atunci, Partidul Comunist german, să fi jucat va banque. *Din fericire, comuniştii nu sunt atât de miopi ca adversarii lor. Și ei nu-și pierd capul, nici măcar în situațiunile cele mai grele.*

Trebue să adaug că Partidul Comunist german și celelalte partide comuniste sunt secțiuni ale Internaționalei Comuniste. Ce este Internaționala Comunistă? Citez Statutul Internaționalei Comuniste (paragraful 1):

„Internaționala Comunistă — organizație internațională a muncitorilor — este unirea partidelor comuniste, din diferitele țări, într'un partid comunist mondial unic. Internaționala Comunistă, conducătoarea și organizatoarea mișcării revoluționare a proletariatului mondial, purtătoarea principiilor și țelurilor comunismului, luptă pentru câștigarea majorității clasei muncitoare și a păturilor largi ale țărănimii sărace, pentru instaurarea dictaturii proletariatului în întreaga lume, pentru făurirea Uniunii Mondiale a Republicilor Socialiste Sovietice, pentru lichidarea completă a claselor și pentru înfăptuirea socialismului, această primă treaptă a societății comuniste". In acest partid mondial al Internaționalei Comuniste, care numără milioane de membri, cel mai puternic este partidul Comunist din Uniunea Sovietică. Acesta din urmă este partidul de guvernământ al Uniunii Sovietice, cel mai mare stat din lume. Cominternul, partidul comunist mondial, judecă situația politică, împreună cu conducerile partidelor comu-

niste din toate țările. Internaționala Comunistă, în fața căreia sunt răspunzătoare toate secțiunile, nu este o organizație de conspiratori, ci un partid mondial. *Un asemenea partid mondial nu se joacă cu insurecția și revoluția.* Un asemenea partid nu poate să spună în mod oficial un lucru, în fața milioanelor de membri ai săi și în același timp, în secret, *să facă contrariul.* Un astfel de partid, iubite d-re Sack, nu ține contabilitate dublă!

DR. SACK: Bine, bine, continuați liniștit propaganda d-v comunistă.

DIMITROFF: Un astfel de partid procedează cu seriozitate, și cu deplina conștiință a responsabilității sale, când se adresează masselor de milioane ale proletariatului, când ia hotărîri asupra tacticei și sarcinilor sale imediate. Citez din rezoluțiile plenarei a XII-a a Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste; dat fiind că aceste rezoluții au fost citate în fața Curții, am dreptul să citesc, aici, crâmpeie din ele. Conform acestor rezoluții, sarcina principală a Partidului Comunist din Germania constă în următoarele:

„Mobilizarea masselor de milioane ale acelora care muncesc, în vederea apărării intereselor lor vitale, precum și pentru a duce lupta împotriva jefuirii lor de către capitalul monopolist, împotriva fascismului, împotriva legilor excepționale, împotriva național-socialismului și a șovinismului, ca și pentru orientarea masselor, prin declanșarea grevelor economice și politice, prin lupta în favoarea internaționalismului proletar, prin demonstrațiuni, spre grevă generală politică; și pentru cucerirea largilor masse social-democrate, pentru lichidarea energică a slăbiciunilor muncii sindicale. Lozinca principală pe care Partidul Comunist german trebue s'o opună lozincii dictaturii fasciste (Imperiul al III-lea"), ca și lozincii Partidului social-democrat („Republica a II-a") este lozinca *Republicii muncitorești și țărănești*, adică lozinca Germaniei Socialiste Sovietice, care creează și posibilitatea alipirii voluntare a poporului austriac și a celui din alte regiuni germane".

Muncă de massă, luptă de massă, rezistență de massă, front unic, evitarea oricărei aventuri — iată alfa și omega tacticei comuniste.

S'a găsit la mine un manifest al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste; presupun că pot citi pasaje din el. Acest manifest conține două puncte deosebit de

importante. Este vorba despre demonstrațiile din diferitele țări, în legătură cu evenimentele din Germania. Este vorba despre sarcinile partidelor comuniste în lupta împotriva teroarei național-socialiste, precum și despre apărarea organizațiilor și a presei clasei muncitoare. Acest manifest glăsuește, printre altele:

„Piedeca principală, în calea formării frontului unic de luptă al muncitorilor comuniști și social-democrați, a fost și este politica de colaborare cu burghezia, practicată de partidele social-democrate, care astăzi au expus proletariatul loviturilor dușmanului de clasă. Această politică de colaborare cu burghezia, cunoscută sub numele de așa zisa politică a „răului mai mic", a dus, practic, în Germania, la triumful reacțiunii fasciste.

Internaționala Comunistă și partidele comuniste din toate țările au declarat, de repetate ori, că sunt gata a lupta în comun cu muncitorii social-democrați, împotriva ofensivei capitalului, a reacțiunii politice și a pericolului de război. Partidele comuniste au fost organizatorii luptei comune a muncitorilor comuniști, social-democrați și fără de partid, împotriva voinței conducătorilor partidelor social-democrate, care au spart, în mod sistematic, frontul unic al masselor muncitoare. Încă de la 20 Iulie, anul trecut, după izgonirea guvernului social-democrat din Prusia, de către Papen, Partidul Comunist german a propus partidului social-democrat din Germania și Uniunii Sindicatelor Muncitorești din Germania, să organizeze o grevă comună împotriva fascismului.

Dar partidul social-democrat german și Uniunea Sindicatelor Muncitorești din Germania, cu aprobarea întregii Internaționale a II-a, au caracterizat această propunere de organizare a grevei comune drept o provocare. Partidul Comunist german a repetat propunerea sa de acțiune comună, în momentul în care Hitler a pus mâna pe putere. El a propus conducerii partidului social-democrat și conducerii Uniunii Sindicatelor Muncitorești din Germania, să organizeze apărarea înpotriva fascismului, dar și de data aceasta, propunerea lui a fost respinsă. Ba încă ceva mai mult. Când anul trecut, în Noemvrie muncitorii rețelei de transport din Berlin au făcut o grevă generală împotriva scăderii salariilor, partidul social-democrat german a spart frontul unic de luptă. Intreaga practică a mișcării muncitorești internaționale este plină de asemenea pilde.

După toate acestea, Biroul Internaţionalei Socialiste Muncitoreşti a publicat, la 19 Februarie a acestui an, o declaraţie în sensul că partidele social democrate, care fac parte din această Internaţională, sunt gata să formeze, împreună cu comuniştii, un front unic de luptă împotriva reacţiunii fasciste din Germania. Această declaraţie contrazice cu desăvârşire întreaga procedare practică de până acum a Internaţionalei Socialiste Muncitoreşti şi a partidelor social-democrate. Intreaga politică şi activitate de până acum a Internaţionalei Socialiste Muncitoreşti, dau dreptul Internaţionalei Comuniste şi partidelor comuniste să nu creadă în sinceritatea declaraţiei Biroului Internaţionalei Socialiste Muncitoreşti, care face această propunere în momentul, în care, într'un şir de ţări, şi mai ales în Germania, massele muncitoreşti au luat în mâinile lor organizarea frontului unic de luptă.

Totuşi, ţinând seama de faptul că fascismul atacă clasa muncitoare din Germania şi descătuşează toate forţele reacţiunii mondiale, Comitetul Executiv al Internaţionalei Comuniste îndeamnă toate partidele comuniste să facă încă o încercare de a organiza frontul unic de luptă cu massele de muncitori social-democraţi, prin mijlocirea partidelor social-democrate. Comitetul Executiv al Internaţionalei Comuniste face această încercare, cu convingerea fermă că frontul unic de luptă al clasei muncitoare, pe tărâmul luptei de clasă, poate să sdrobească ofensiva capitalului şi a fascismului şi să grăbească foarte mult sfârşitul inevitabil al oricărei exploatări capitaliste.

Ţinând socoteală de faptul că în virtutea caracterului specific al relaţiunilor, şi sarcinilor concrete de luptă ale clasei muncitoare, în fiecare ţară în parte, înţelegerea între partidele comuniste şi cele social-democrate, în vederea deslănţuirii unor acţiuni determinate împotriva burgheziei, poate fi realizată, cu cel mai mare succes, în cadrul fiecărei ţări în parte, Comitetul Executiv al Internaţionalei Comuniste recomandă partidelor comuniste din diferitele ţări, să facă conducerilor centrale ale partidelor social-democrate, afiliate la Internaţionala Socialistă Muncitorească, propuneri de acţiuni comune împotriva fascismului şi împotriva ofensivei capitalului. Insă la baza tratativelor dintre partidele care încheie o astfel de înţelegere, trebue să fie puse premizele cele mai elementare ale luptei comune. Fără un program concret de acţiune împo-

triva burgheziei, orice înțelegere între partide ar fi îndreptată împotriva intereselor clasei muncitoare.

Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste, care face aceste propuneri în fața clasei muncitoare din întreaga lume, cheamă toate partidele comuniste, și în primul rând, Partidul Comunist german, ca imediat, fără să mai aștepte rezultatele tratativelor și înțelegerii de luptă comună, împreună cu social-democrația, să înceapă a organiza comitete de conducere comune de luptă, împreună cu muncitori social-democrați și cu muncitori din orice altă orientare.

Comuniștii au dovedit, prin luptele lor de ani de zile, că nu numai cu vorba, ci și cu fapta, ei s'au aflat și se vor afla în primele rânduri ale luptei în favoarea frontului unic, în decursul acțiunilor de clasă împotrivă burgheziei.

Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste este ferm convins că muncitorii social-democrați și aceia fără de partid, fără să țină socoteală de atitudinea pe care o vor fi adoptat conducătorii social-democrați față de creearea frontului unic, vor învinge orice piedeci și, împreună cu comuniștii, vor făuri frontul unic, nu prin vorbe, ci prin fapte.

Tocmai astăzi, când pentru sdrobirea mișcării muncitorești din Germania, fascismul german a organizat o provocare ne mai auzită — incendierea Reichstagului, falsificarea de documente cu privire la insurecție, etc. — fiecare muncitor trebue să-și recunoască datoria de clasă, în lupta împotriva ofensivei capitalului și a reacțiunii fasciste..."

Acest manifest nu cuprinde niciun cuvânt relativ la lupta fățișă în vederea luării puterii. Nu și-a pus asemenea sarcină nici Partidul Comunist german, nici Internaționala Comunistă. Pot însă spune că manifestul Internaționalei Comuniste prevede, totuși, insurecția armată. Curtea a tras, din acest fapt, încheierea că, de vreme ce partidul comunist și-a pus ca țel general insurecția armată, înseamnă că această insurecție a și fost pregătită, pentru a izbucni imediat. Acest lucru nu este însă logic, nu este just, ca să nu întrebuințez un cuvânt mai tare. Da, desigur, lupta pentru realizarea dictaturii proletariatului este asumată de partidele comuniste din întreaga lume. In aceasta constă principiul nostru, țelul nostru. Acesta însă reprezintă și un program determinat, pentru realizarea

căruia e nevoie nu numai de forţele clasei muncitoare, ci şi de acelea ale altor pături ale poporului muncitor. Toată lumea ştie că Partidul Comunist german este pentru revoluţia proletară, dar nu aceasta este chestiunea pe care trebue s'o rezolve acest proces. Chestiunea ce se pune, este aceea de a şti dacă insurecţia în vederea luării puterii a fost într'adevăr fixată pentru ziua de 27 Februarie, în legătură cu incendiul Reichstagului.

Ce a dovedit cercetarea judecătorească, domnilor judecători? Legenda, că incendierea Reichstagului ar fi fost opera comuniştilor, s'a prăbuşit în întregime. Nu vom cita aici multiplele depoziţii ale martorilor, precum au făcut ceilalţi apărători. Dar această chestiune poate fi socotită pe deplin clarificată, pentru orice om cu judecată normală. Incendierea Reichstagului nu are nici cea mai mică legătură cu activitatea Partidului Comunist german, şi anume, nu numai cu o insurecţie a lui, dar nici măcar cu vreo demonstraţie, sau grevă, absolut cu nimic de felul acesta. Cercetarea judiciară a dovedit, cu prisosinţă, acest lucru. Incendiul Reichstagului n'a fost conceput de nimeni — nevorbind de criminali şi psihopaţi — ca un semnal al insurecţiei. Nimeni n'a observat vreun fapt, vreun act, vreo încercare de insurecţie, în legătură cu incendiul Reichstagului. Nimeni n'a auzit ceva, în legătură cu acest fapt. Poveştile de acest soiu au o dată cu mult mai târzie. Muncitorimea era atunci în stare de apărare împotriva fascismului aflat în ofensivă. Partidul Comunist german a încercat să organizeze rezistenţa masselor, apărarea. S'a dovedit însă, *că incendiul Reichstagului a fost pretextul, a fost semnalul începerii unei campanii de nimicire, de proporţii mari, împotriva muncitorimii şi a avangardei ei, Partidul Comunist german.*

S'a devedit în mod evident, că în zilele de 27 şi 28 Februarie reprezentanţii de răspundere ai guvernului nu se gândeau de loc la o insurecţie apropiată a comuniştilor. In legătură cu aceasta, am pus foarte multe întrebări, martorilor citaţi. L-am întrebat, mai ales, pe Heller, pe celebrul Karwahne *(râsete în sală)*, pe Frey, pe contele Helldorf şi pe funcţionarii de poliţie. Deşi au răspuns în diferite variante, toţi au afirmat, însă că nu ştiu nimic, că, n'au auzit nimic cu privire la o insurecţie comunistă apropiată. Rezultă, din toate acestea, că din partea cercurilor guvernamentale n'au fost luate niciun fel de măsuri.

(Președintele arată că în legătură cu această chestiune, s'a înaintat Curții o depoziție a șefului de poliție din sectorul de Vest).

DIMITROFF: Șeful poliției arată în comunicarea sa că Göring l-a chemat l-a el, și că i-a dat, verbal, instrucțiuni pentru lupta împotriva Partidului Comunist german, adică pentru lupta împotriva întrunirilor, grevelor, demonstrațiilor și a campaniei electorale comuniste, etc. Dar nici relatarea aceasta nu pomenește că s'ar fi luat măsuri împotriva unei insurecții comuniste iminente.

Și apărătorul Seuffert a vorbit ieri despre acest lucru. Seuffert a tras concluzia că în acel moment nimeni din cercurile guvernamentale nu aștepta ivirea unei insurecții. El s'a referit la Goebbels, arătând totodată că acesta n'a dat crezare comunicatului asupra incendierii Reichstagului. Dacă lucrurile s'au petrecut într'adevăr așa, aceasta este o altă chestiune.

In același sens, depune mărturie și legea excepțională a guvernului german din 28 Februarie 1933. Ea a fost publicată imediat după incendiu. Citiți acest document. Ce se spune în el? Se spune că articolele cutare și cutare din constituție, anume, articolele asupra libertății de organizare, asupra inviolabilității persoanei, a locuinței, etc. sunt suspendate. O campanie întețită împotriva clasei muncitoare — iată ce prezintă, în esență, legea excepțională, în al doilea paragraf al ei.

PREȘEDINTELE: *(întrerupe pe Dimitroff):* Nu împotriva clasei muncitoare, ci împotriva comuniștilor,

DIMITROFF: Trebue să spun că pe baza acestei legi excepționale, au fost arestați nu numai comuniștii, ci și muncitori social-democrați, și muncitori creștini, ale căror organizații au fost disolvate. Vreau să subliniez că această lege excepțională n'a fost îndreptată numai împotriva partidului comunist german, chiar dacă în primul rând era îndreptată împotriva lui, ci și împotriva celorlalte partide și grupuri de opoziție. Această lege era necesară pentru proclamarea și justificarea stării excepționale. Și ea se află într'o evidentă și organică legătură cu incendierea Reichstagului.

PREȘEDINTELE: Dacă atacați guvernul german, vă retrag cuvântul.

DIMITROFF: In acest proces, a rămas complet neclarificată o chestiune.

PREȘEDINTELE: Trebue să vă adresați judecătorilor și nu sălii, altfel, cuvântarea d-voastră ar putea fi socotită curată propagandă.

DIMITROFF: O chestiune n'a fost lămurită nici de acuzare, nici de apărare. Nu mă mir că ele n'au socotit necesar s'o facă. Ambele se tem foarte mult de această chestiune. Este vorba de următorul lucru: care era situația politică din Germania, în Februarie 1933. Asupra acestei chestiuni, socot că trebue să mă opresc aci. La sfârșitul lunii Februarie, situația politică era caracterizată prin faptul că în lagărul frontului național se desfășura o evidentă luptă.

PREȘEDINTELE: Intrați într'un domeniu despre care v'am interzis, de mai multe ori, să vă ocupați.

DIMITROFF: Vreau să amintesc Curții propunerea mea de a se cita o serie de martori: Schleicher, Brüning, Papen, Hugenberg, pe al doilea vice-președinte al Căștilor de Oțel, Düsterberg, și alții.

PREȘEDINTELE: Curtea a respins însă citarea acestor martori. De aceea, nu vă este îngăduit să vă opriți asupra acestei chestiuni.

DIMITROFF: Știu acest lucru și-i cunosc și cauza.

PREȘEDINTELE: Mi-e foarte neplăcut să vă întrerup mereu, mai ales acum, când aveți ultimul cuvânt, dar trebue să respectați dispozițiile date de mine.

DIMITROFF: Această luptă internă din sânul lagărului național era legată de lupta ce se dădea în culise, în cercurile conducătoare economice germane. De o parte erau cercurile lui Tyssen și Krupp (industria de război), care au finanțat, ani de-a-rândul, mișcarea național-socialistă, iar de cealaltă parte se aflau concurenții lor, care trebuiau să fie împinși pe planul al doilea. Thyssen și Krupp voiau să instaureze în întreaga țară, sub conducerea lor practică, principiul dominației monopoliste și al stăpânirii ei absolute; să reducă în mod simțitor nivelul de traiu al muncitorilor, pentru care fapt, proletariatul revoluționar trebuia să fie doborît. In această perioadă, Partidul Comunist se străduia să făurească frontul unic, spre a strânge, laolaltă, toate forțele, spre a organiza apărarea împotriva încercărilor național-socialiștilor de a nimici mișcarea muncitorească. O parte din muncitorii social-democrați simțea necesitatea frontului unic al clasei muncitoare, și a înțeles această necesitate. Mii și mii de muncitori social-democrați au trecut în rândurile Partidului

Comunist german. Dar în Februarie şi Martie, sarcina făuririi frontului unic nu însemna câtuşi de puţin insurecţia şi pregătirea acesteia, ci însemna numai mobilizarea clasei muncitoare împotriva campaniei tâlhăreşti a capitaliştilor şi împotriva violenţei naţional-socialiştilor...

PREŞEDINTELE *(întrerupe pe Dimitroff):* Aţi subliniat tot timpul că vă interesează numai situaţia politică din Bulgaria. Insă, cele spuse de d-voastră acum, dovedesc că aţi purtat foarte mare interes chestiunilor politice din Germania.

DIMITROFF: Domnule Preşedinte, îmi faceţi, de sigur, o imputare. Pot da următorul răspuns: Ca revoluţionar bulgar, mă interesez de mişcarea revoluţionară din toată lumea. Mă interesez, de pildă, între altele, de chestiunile politice din America de Sud şi le cunosc poate nu mai rău decât pe cele din Germania, deşi n'am fost niciodată în America. Şi acest fapt nu înseamnă, câtuşi de puţin că dacă în America de Sud ar arde clădirea vreunui parlament, eu aş fi de vină.

In cursul desbaterilor judiciare ale procesului, am învăţat multe. Şi datorită simţului meu politic, multe amănunte mi s'au limpezit pe deplin. In situaţia politică din acea perioadă dominau doi factori principali. In primul rând, era tendinţa de dominaţie monopolistă a naţional-socialiştilor, iar în al doilea rând, contraponderea acestei tendinţe, — activitatea partidului comunist, care avea ca ţel creearea frontului unic al muncitorilor. După părerea mea, acest fapt a ieşit la iveală şi în decursul procesului, în răstimpul cercetărilor judiciare. Naţional-socialiştii aveau nevoie de o manevră de diversiune, spre a distrage atenţiunea dela greutăţile interne ale lagărului naţional şi pentru a sparge frontul unic al muncitorilor. „Guvernul naţional" avea nevoie de un pretext impresionant pentru edictarea legilor sale excepţionale din 28 Februarie, care au desfiinţat libertatea presei şi a persoanei, şi care au inaugurat sistemul prigoanei poliţieneşti, al lagărelor de concentrare şi al altor mijloace de luptă împotriva comuniştilor.

PREŞEDINTELE: Asta e culmea. Faceţi aluzii.

DIMITROFF: Vreau să clarific doar situaţia politică din Germania, în ajunul incendierii Reichstagului, aşa cum o înţeleg eu.

PREŞEDINTELE: In acest loc, nu pot fi făcute aluzii la

adresa guvernului şi afirmaţiuni care au fost demult desminţite.

DIMITROFF: Clasa muncitoare trebuia să se apere, cu toate forţele, şi de aceea, Partidul Comunist german a încercat să organizeze frontul unic, în ciuda rezistenţei lui Wels şi Breitscheid, care acum scot ţipete isterice în străinătate.

PREŞEDINTELE: Trebue să treceţi la apărarea d-voastră, dacă vreţi s'o faceţi. Altfel, nu veţi avea timp suficient pentru ea.

DIMITROFF: Am mai declarat că sunt de acord cu actul de acuzare, într'un punct, şi trebue să repet acum acest lucru. E vorba de chestiunea dacă Lubbe a dat foc *singur* sau a avut complici. Reprezentantul acuzării, Parrisius, a declarat, în această încintă, că soarta acuzaţilor depinde de felul cum se va răspunde la întrebarea: Lubbe a avut complici sau nu? Răspund la această afirmaţie: nu, de o mie de ori nu, această concluzie a acuzării nu este logică. *Părerea mea este că, de fapt, Lubbe n'a dat singur foc Reichstagului.* Pe baza constatărilor făcute de experţi şi a rezultatelor căpătate în urma cercetărilor judiciare, trag concluzia că focul din sala de şedinţe plenare a Reichstagului a fost de altă natură decât focul din restaurant, din etajul de jos, etc. Sălii de şedinţe plenare i-au dat foc alţi oameni şi cu alte mijloace. Incendiile provocate de Lubbe şi cel din sala de şedinţe plenare coincid numai *în timp*, încolo, sunt *fundamental deosebite*. E cât se poate de probabil că Lubbe este o unealtă inconştientă, de care au abuzat anumiţi oameni. Van der Lubbe n'a spus ce ştie. El stărueşte şi acum în tăcerea sa. Deslegarea acestei probleme nu hotărăşte soarta acuzaţilor. Lubbe n'a fost singur, dar cu el n'au fost nici Torgler, nici Popoff, nici Tanef, nici Dimitroff. Nu încape îndoială că Lubbe s'a întâlnit, la 26 Februarie, la Hennigsdorf, cu un om şi că i-a povestit despre încercările sale de a incendia primăria şi Palatul. Acest om i-a spus că toate aceste incendieri, încercate de el până acum, sunt numai jocuri copilăreşti. O ispravă adevărată ar fi incendierea Reichstagului, în timpul alegerilor. Astfel, din asocierea tăinuită dintre provocaţiunea politică şi nebunia politică, a luat naştere incendierea Reichstagului. Coasociatul care înfăţişează nebunia politică stă pe banca acuzării. Coasociaţii care reprezintă provocaţiunea politică sunt în libertate. Prostul de van der Lubbe nu putea să ştie că în timp

ce el făcea nedibacele sale încercări de incendiere în restaurant, în coridor, şi în etajul de jos, necunoscutul, întrebuinţând lichidul inflamabil despre care a vorbit dr. Schatz, provoca incendiul în sala de şedinţe plenare. *(Van der Lubbe începe să râdă. Tot trupul lui este sguduit de un râs tăcut. In acest moment, atenţiunea întregii săli, a judecătorilor, ca şi a acuzaţilor, este concentrată asupra lui van der Lubbe).*

DIMITROFF *(arătând spre van der Lubbe):* Provocatorul necunoscut a avut grijă de toate pregătirile cerute de incendiere. Acest Mephisto a ştiut să dispară fără urme. Şi acum, şade aici unealta cea proastă, bietul Faust, dar Mefistofeles a dispărut. După toate probabilităţile, puntea dintre Lubbe şi reprezentanţii provocaţiunii politice, agenţi ai duşmanilor clasei muncitoare, a fost aruncată, la Hennigsdorf.

Procurorul general al Imperiului, Werner, a spus ieri că van der Lubbe este comunist. El a spus, mai departe, că Lubbe, chiar dacă nu este comunist, a săvârşit însă fapta sa în interesul Partidului Comunist şi în legătură cu el. Această afirmaţiune este falsă. Ce este van der Lubbe? Comunist? De fel. Anarhist? Nu! El este un muncitor declasat, un lumpenproletar rebel, o creatură de care s'a abuzat, care a fost folosită împotriva clasei muncitoare. Nu, el nu este comunist! El nu este anarhist! Niciun comunist din lume, niciun anarhist nu s'ar comporta în faţa judecăţii ca van der Lubbe. Adevăraţii anarhişti săvârşesc acte absurde, dar în faţa judecăţii ei răspund şi îşi lămuresc ţelurile. Dacă un comunist ar fi făcut un lucru ca acesta, el n'ar fi tăcut în faţa judecăţii, atunci când ştia că pe banca acuzării stau oameni nevinovaţi. Nu, Lubbe nu este comunist, nu este anarhist, el este o unealtă de care a abuzat fascismul.

Cu acest om, cu această unealtă de care s'a abuzat. care a fost întrebuinţată în dauna comunismului — cu ea nu au nimic de-a face nici preşedintele fracţiunii comuniste din Reichstag, nici comuniştii bulgari.

Trebue să amintesc aici, că Göring a publicat, în dimineaţa zilei de 28 Februarie, un comunicat asupra incendiului. In acest comunicat se spune că la ora 10 seara, Torgler şi Koenen au fugit din clădirea Reichstagului. Această ştire a fost răspândită în toată ţara. In acest comunicat se afirmă că incendiul l-ar fi provocat comuniştii.

In acelaşi timp, însă, urmele lui van der Lubbe la Hennigsdorf nu au fost cercetate. Omul, care a petrecut noaptea împreună cu van der Lubbe la azilul din Hennigsdorf, n'a fost nici căutat şi nici găsit.

PREŞEDINTELE: Când intenţionaţi să vă terminaţi cuvântarea?

DIMITROFF: Aş vrea să mai vorbesc o jumătate de ceas. Eu trebue să-mi spun părerea asupra acestei chestiuni.

PREŞEDINTELE: Nu puteţi vorbi fără sfârşit.

DIMITROFF: In cursul celor trei luni de zile, cât a durat procesul, mi-aţi impus, de nenumărate ori, să tac, domnule preşedinte, asigurându-mă că la sfârşitul procesului voiu putea vorbi pe larg, în apărarea mea. Suntem la sfârşit, dar contrar propriilor d-voastră promisiuni, îmi limitaţi dreptul de a vorbi.

Chestiunea Hennigsdorf este deosebit de importantă. Waschinski, persoana care a petrecut noaptea cu van der Lubbe, n'a fost găsit; propunerea mea, ca acesta să fie căutat, a fost considerată ca fără de rost. Afirmaţia că, la Hennigsdorf s'ar fi aflat van der Lubbe, în tovărăşia unor comunişti, este o minciună, care a fost construită aici, de către martorul naţional-socialist, meşterul frizer Grawe. Dacă van der Lubbe s'ar fi aflat într'adevăr la Hennigsdorf, în tovărăşia unor comunişti, acest fapt ar fi fost de mult cercetat, domnule preşedinte! Dar nimeni nu arată interes ca să-l găsească pe Waschinski.

Civilul, care a dat gărzii dela Brandenburg prima ştire despre incendiul Reichstagului, n'a fost căutat, nu i s'a stabilit identitatea, a rămas necunoscut până astăzi. Cercetarea a fost făcută într'o direcţiune falsă. Deputatul naţional-socialist, dr. Albrecht, care a părăsit Reichstagul, în mod sigur, după incendiu, n'a fost interogat. Incendiatorii n'au fost căutaţi acolo unde erau, ci acolo unde nu erau. Ei au fost căutaţi în rândurile partidului comunist şi procedeul acesta a fost greşit căci acest fapt a dat posibilitatea adevăraţilor incendiatori să dispară. Şi atunci, deoarece nu se pusese şi nici nu era îngăduit să se pună mâna pe adevăraţii incendiatori, s'a hotărît să fie luaţi alţii, care să-i substitue pe adevăraţii incendiatori ai Reichstagului.

PREŞEDINTELE: Vă interzic să vorbiţi aceste lucruri; vă mai dau zece minute.

DIMITROFF: Am dreptul să fac propuneri în legătură cu

sentința și să le motivez. In discursul său, procurorul general al Imperiului a considerat ca neverosimile toate depozițiile martorilor comuniști. Nu adopt acest punct de vedere. Eu nu pot afirma, de pildă, că toți martorii național-socialiști sunt niște mincinoși. Cred că între milioanele de național-socialiști sunt și oameni cinstiți.

PREȘEDINTELE: Vă interzic astfel de atacuri răuvoitoare.

DIMITROFF: Dar nu este oare semnificativ faptul că toți martorii principali ai acuzării sunt deputați și ziariști național-socialiști, precum și partizani ai național-socialismului? Deputatul național-socialist Karwahne a spus, doară, că el l-a văzut pe Torgler cu van der Lubbe, în clădirea Reichstagului. Deputatul național-socialist Frey a declarat că l-ar fi văzut pe Popoff cu Torgler, în clădirea Reichstagului. Chelnerul Hellmer, național-socialist, a spus că l-a văzut pe Lubbe cu Dimitroff. Ziaristul național-socialist Webersted l-a văzut pe Taneff cu Lubbe. Ce este aceasta? O simplă întâmplare? Dr. Dröscher, care a fost ascultat aici ca martor și care colaborează la ziarul „Völkischer Beobachter" sub numele de Zimmermann *(Președintele întrerupe*: Acest lucru nu este dovedit!), a afirmat că Dimitroff a fost organizatorul atentatului dela catedrala din Sofia, fapt care a fost desmințit, și că el m'ar fi văzut cu Torgler, în Reichstag! Declar, cu o certitudine de sută la sută, că Dröscher și Zimmermann este una și aceeași persoană.

PREȘEDINTELE: Resping această afirmație, e un lucru ce n'a fost dovedit.

DIMITROFF: Polițistul Heller a citat aici o poezie comunistă, dintr'o carte apărută în 1925, pentru a dovedi că în 1933 comuniștii au incendiat Reichstagul. Imi permit să citez și eu aici o poezie, însă o poezie scrisă de cel mai mare poet german, Goethe:

Invață la timp să fii înțelept.
La marele cântar al norocului,
Rar stă cumpăna în loc;
Ea trebue să urce, ori să coboare,
Tu trebue să domnești și să câștigi,
Sau să fii slugă și să pierzi.
Trebue să suferi și să triumfezi,
Să fii nicovală sau ciocan.

Da, cine nu vrea să fie nicovală, trebue să fie ciocan! Clasa muncitoare din Germania, în *totalitatea* ei, nu a înțeles acest adevăr nici în 1918, nici în 1923, nici în 20 Iulie 1932, și nici în Ianuarie 1933. Conducătorii social-democrați: Welș-ii, Severing-ii, Braunnn-ii, Leiparț-ii și Grasmann-ii sunt vinovați de aceasta. Acum, muncitorii germani vor putea. de sigur, să înțeleagă acest lucru.

Aici s'a vorbit foarte mult despre dreptul german și aș vrea să-mi spun și eu părerea, în această chestiune. Hotărîrile unei Curții de Justiție sunt, fără îndoială înrăurite totdeauna de constelațiile politice din acel moment, ca și de tendințele politice dominante. Ministrul justiției, Kerrl, este un martor cu autoritate pentru Curte. Citez:

„Este o prejudecată a dreptului liberalist formal că idolul jurisdicțiunii trebue să fie *obiectivitatea*. Ajungem, astfel, la *izvorul distanțării* dintre *popor și justiție* și *vinovată* de această distanțare este, la urma urmei, *totdeauna justiția*. Ce este, oare, obiectivitatea în momentul luptei pentru viață a unui popor? Știe soldatul care luptă, știe armata încleștată în bătălie ce este *obiectivitatea?* Soldatul și armata știu numai un singur lucru, *un singur îndreptar*, o singură chestiune: cum lupt eu pentru a salva libertatea și cinstea? Cum lupt eu pentru a salva națiunea? Se înțelege astfel, dela sine că *justiția* unui popor, care luptă pe viață și pe moarte, nu poate îmbrățișa cultul *adorării unei obiectivități* moarte. *Măsurile justiției, parchetului și corpului de avocați trebue să aibă un singur îndreptar:* ce aduce folos vieții națiunii ?

Nu obiectivitatea lipsită de direcție, care înseamnă *stagnare*, și, odată cu aceasta, *încremenire, distanțare, de popor*, trebue *să domine. Nu, toate acțiunile, toate măsurile totalității și ale indivizilor trebue să fie supuse nevoilor vitale ale poporului, ale națiunii*".

Dreptul este, deci, o noțiune relativă.

PREȘEDINTELE: Toate acestea nu au legătură cu tema desbătută. Trebue să prezentați, acum, propunerile d-voastră.

DIMITROFF: Domnul procuror general al Imperiului a propus ca acuzații bulgari să fie achitați, din lipsă de dovezi. Nu mă declar, însă, de loc mulțumit cu acest lucru. Chestiunea aceasta nu este atât de simplă. Asemenea sentință n'ar înlătura bănuiala. Nu, în cursul procesului s'a dovedit că noi nu avem nimic de-a face cu incendierea Reichstagului și,

de aceea, nu poate fi loc pentru nicio bănuială. Noi Bulgarii, ca şi Torgler, trebue să fim achitaţi nu din lipsă de dovezi, ci pentrucă noi, în calitate de comunişti, nu am avut şi nu puteam să avem nimic de-a face cu această faptă *anticomunistă*.

Propun următoarea hotărîre:

1. Curtea de Justiţie a Imperiului recunoaşte nevinovăţia noastră, în această faptă şi recunoaşte acuzarea noastră ca nedreaptă; aceasta se referă la toţi ceilalţi, Torgler, Popoff şi Taneff;

2. Van der Lubbe să fie considerat ca o unealtă, de care au abuzat duşmanii clasei muncitoare;

3. Să fie traşi la răspundere aceia care sunt vinovaţi de acuzarea nedreaptă ce ne-a fost adusă;

4. Să ni se recunoască dreptul la despăgubiri corespunzătoare, pe socoteala acestor vinovaţi, pentru timpul pierdut, sănătatea vătămată şi suferinţele îndurate.

PREŞEDINTELE: Curtea va ţine seamă de aceste aşa-zise propuneri ale d-voastră, când va delibera asupra sentinţei.

DIMITROFF: Va veni timpul când aceste propuneri vor fi înfăptuite cu dobândă. In ceea ce priveşte facerea luminii depline în chestiunea incendierii Reichstagului şi identificarea adevăraţilor incendiatori, acest lucru rămâne, desigur, *rezervat* judecăţii populare a viitoarei dictaturi a proletariatului.

In *secolul* al 17-lea, în faţa asprului tribunal al inchiziţiei, a stat întemeietorul fizicei, *Galileo Galileu*, care urma să fie condamnat la moarte, ca eretic.

El a exclamat, cu cea mai adâncă convingere şi hotărîre:

„Şi totuşi, pământul se învârteşte!" Şi această teză ştiinţifică a devenit mai târziu patrimoniul comun al întregii omeniri.

(Preşedintele îl întrerupe cu vehemenţă pe Dimitroff, se ridică, ia actele şi vrea să plece).

DIMITROFF *(continuă)*: NOI COMUNIŞTII PUTEM SĂ SPUNEM ASTĂZI, CU TOT ATATA HOTĂRIRE CA ŞI BĂTRANUL GALILEU:

SE INVARTEŞTE TOTUŞI! ROATA ISTORIEI SE INVARTEŞTE INAINTE, SPRE O EUROPĂ SOVIETICĂ, SPRE O UNIUNE MONDIALĂ A REPUBLICILOR SOVIETICE!

ŞI ACEASTĂ ROATĂ, MANATĂ DE CĂTRE PROLETARIAT, SUB CONDUCEREA INTERNAŢIONALEI COMUNISTE,

NU VA PUTEA FI OPRITĂ PRIN NICIUN FEL DE MĂSURI DE EXTERMINARE PRIN NICIUN FEL DE PEDEPSE CU INCHISOAREA ŞI CONDAMNĂRI LA MOARTE. EA SE ÎNVÂRTEŞTE ŞI SE VA ÎNVÂRTI PÂNĂ LA VICTORIA DEFINITIVĂ A COMUNISMULUI!

(Poliţia îl înşfacă pe Dimitroff şi îl aşează, cu forţa, pe banca acuzării. Curtea se retrage pentru a delibera asupra faptului dacă să i se permită lui Dimitroff să vorbească mai departe. Ea îşi face apariţia spre a anunţa că lui Dimitroff i s'a retras definitiv cuvântul).

III

ÎNCEPUTUL NOII ETAPE A LUPTEI ÎMPOTRIVA FASCISMULUI

INTERVIEW ACORDAT DE DIMITROFF PRESEI STRĂINE ŞI SOVIETICE ÎN ZIUA SOSIRII LUI LA MOSCOVA

In dimineaţa zilei de 27 Februarie, autorităţile închisorii i-au dat lui Dimitroff dispoziţia de a-şi împacheta lucrurile şi după aceea l-au dus la aerodrom. Aci, i s'a comunicat că este expulzat în Uniunea Sovietică. Toată procedura expulzării s'a făcut în cea mai mare grabă şi în toată taina. Despoţilor fascişti le era teamă că plecarea lui Dimitroff s'ar fi putut preface într'o mare demonstraţie antifascistă, dacă masele ar fi aflat acest lucru.

La 27 Februarie, Dimitroff a fost transportat din Berlin, cu un avion special. Seara, el a sosit la Moscova şi acolo a fost primit cu bucurie de către reprezentanţii Internaţionalei Comuniste şi de delegaţiile muncitorilor, care aflaseră, în ultimul moment, despre sosirea lui.

Eliberarea lui Dimitroff din închisoarea fascistă a constituit o victorie a solidarităţii internaţionale a proletariatului şi o demonstraţie concretă a forţelor clasei muncitoare şi ale masselor întregului popor muncitor, precum şi ale frontului lor unic în lupta împotriva fascismului.

Din prima zi a eliberării sale, Dimitroff a continuat lupta împotriva fascismului: „*Sunt un soldat al revoluţiei proletare, un soldat al Cominternului.* Imi voiu îndeplini aici, datoria, până la ultima suflare" a declarat el în interview-ul acordat reprezentanţilor presei.

Prima convorbire cu ziariştii a avut loc în seara sosirii la Moscova. In perioada imediat următoare, au fost date câteva interview-uri şi au fost ţinute câteva discursuri, care se refereau la procesul din Leipzig.

In cele ce urmează dăm unele declaraţii ale lui Dimitroff din acest timp, care au o strânsă legătură cu procesul din Leipzig.

In primul rând, vrem să exprimăm nemărginita noastră recunoştinţă proletariatului internaţional, celor mai largi pături ale poporului muncitor din toate ţările, intelectualilor cinstiţi, care au luptat pentru eliberarea noastră. Şi înainte de toate, mulţumirile noastre muncitorilor şi colhoznicilor din Uniunea Sovietică, *Patria noastră.*

Pot să declar, cu deplină convingere, că fără această mobilizare minunată a opiniei publice, în favoarea apărării noastre, n'am fi putut vorbi aici cu d-voastră. Fascismul german îşi pusese în gând să ne distrugă moraliceşte şi fiziceşte.

Despre campania măreață, desfășurată în lumea întreagă pentru eliberarea noastră, eu și tovărășii mei am aflat, din nefericire, foarte târziu. Abia acum, câteva ore după sosirea noastră aici, am aflat, din convorbirile avute cu tovarășii noștri, multe din cele ce s'au petrecut, în tot acest timp, în jurul procesului nostru. Sunt ferm convins că această campanie nu ne-a salvat numai pe noi, ci că ei îi datorăm și zădărnicirea plănuitei provocări a fascismului german, provocare care avea ca țel nimicirea multor mii de proletari. Această campanie a răpit fasciștilor posibilitatea de a pune la cale o nouă provocare, în vederea exterminării cadrelor conducătoare ale proletariatului revoluționar din Germania.

Vorbind pe scurt: *procesul a fost o provocare*, tot așa precum o provocare a fost și incendierea Reichstagului. Prin proces, trebuiau să fie acoperiți incendiatorii. Se urmărea să se arunce propria vină asupra altora. Dar conform legilor dialecticii, conform legilor luptei de clasă a proletariatului, procesul s'a transformat în contrariul lui. Din procesul anticomunist, el a devenit o măreață demonstrație antifascistă și un fiasco rușinos al fascismului. Prin incendierea Reichstagului, poporul german urma să fie convins că incendiatorii sunt comuniști, procesul, însă, l-a convins că această susținere este o legendă.

A trecut un an, și cu toate că Germania fascistă reprezintă o închisoare izolată de lumea întreagă, puțini oameni mai sunt în Germania, care cred că Reichstagul a fost incendiat de comuniști. Până și între simplii membri ai partidului național-socialist sunt mulți care sunt convinși că incendierea Reichstagului a fost opera conducătorilor fasciști.

Viitorul Tribunal Suprem al poporului german va clarifica toate acestea, în toate amănuntele. Fără îndoială că organizatorii incendierii trebuesc căutați în cercurile cârmuitoare ale fascismului german.

Am fost achitați, dar nu și eliberați. Am fost duși la Berlin, în catacombele Gestapo-ului german și, spre a vorbi deschis, n'ar fi de loc rău să vedem în aceste catacombe pe dușmanii cei mai crunți ai clasei muncitoare din Germania!

Am părăsit Germania, plini de ură adâncă împotriva fascismului german, dar și însuflețiți de mare dragoste, de caldă simpatie pentru muncitorii și comuniștii germani. In urma izolării noastre stricte, n'am putut ști, precis, tot ce au ei de suferit și cum luptă ei. Dar până și în închisoare, și chiar și în fața Curții, simțeam că marele Partid Comunist german stă

neclintit la postul său. Mărturie a credinței, a devotamentului față de partidul lor, a fost ținuta pe care au avut-o, în fața Curții, muncitorii aduși ca martori din lagărele de concentrare. Lupta dusă pentru eliberarea noastră trebue continuată, pentru a se obține eliberarea din închisorile fasciste a miilor de proletari închiși.

Ce voiu face aici ? Este cât se poate de clar...

Sunt un soldat al revoluției proletare, un soldat al Cominternului. Aceasta a fost atitudinea mea și în fața Curții. Ca atare soldat, îmi voiu îndeplini, aici, datoria, mi-o voiu îndeplini și mai departe, până la ultima suflare.

CE MI-A SPUS DIMITROFF

INTERVIEW-UL ACORDAT DE DIMITROFF CORESPONDENTULUI ZIARULUI FRANCEZ „INTRANSIGEANT"*

Nu de mult, un ziar a scris:

„E uimitor că Dimitroff tace. Fără îndoială că acest fapt are semnificația unei înțelegeri germano-sovietice. Viața lui Dimitroff a fost cumpărată, cu prețul tăcerii lui".

Dimitroff, însă, a vorbit.

Dimitroff și închisoarea — aceste două noțiuni par a fi contradicții diametral opuse. Urmaș al unei familii de revoluționari, el întruchipează libertatea, care sfarâmă orice gratii. Dar, ca orice forță adevărată, el este liniștit, de o liniște de nesdruncinat. Despre Göring, el spune:

„Göring se înfurie, deci este slab".

El, Dimitroff, nu ridică tonul nicio clipă, nici când vorbește despre tratamentul său din închisoare, nici când își rostește judecata asupra conducătorilor național-socialiști. O singură dată, în cursul interview-ului, a devenit vehement, când a vorbit despre Thälmann:

„Thälmann trebue salvat, cu orice preț. El este unul din cei mai buni dintre noi. El este un caracter luminos. Nu înțeleg cum mai poate să doarmă liniștit, un singur intelectual din lume, atât timp cât Thälmann este zilnic în primejdie de moarte".

Dimitroff este un luptător care a luptat, totdeauna, pentru alții. Din Octomvrie 1913, el devine deputat bulgar și unul din conducătorii Partidului Comunist din Bulgaria (fostul partid al socialiștilor „strâmți", „Tesniați"), care duce lupta politică împotriva războiului. In 1918, el este condamnat; după război, însă, amnistiat. Dar el nu încetează lupta; participă la *răscoala din Septemvrie;* în 1924 este condamnat la moarte, și de atunci trăiește în exil.

Tratamentul din închisorile bulgare, care este foarte brutal, nu poate fi, însă, nici măcar comparat cu ceea ce a trebuit să sufăr în închisorile germane".

„Adevărat", spun eu, „istorisiți-mi, vă rog, despre în-

* Interview-ul a fost acordat într'o clinică din Moscova, în care Dimitroff era îngrijit, după procesul din Leipzig.

chisorile germane. Foarte multe svonuri contradictorii au ajuns până la noi pe când urmăream, de departe, cu respirația oprită, procesul d-voastră.

Și Dimitroff povestește, pe același ton liniștit:

„Am fost arestați în momentul în care campania național-socialiștilor, împotriva muncitorilor și a mișcării comuniste, atinsese un punct culminant. Inchisoarea Prefecturii Poliției din Berlin era plină de deținuți politici, comuniști și alți luptători activi. Dela 9 Martie și până la 28 Martie 1933, în tot cursul nopților, acelea, am auzit, răsunând, fără întrerupere, ore întregi, din coridoare și din curte, înjurături grozave, lovituri de rangă, strigăte sfâșietoare. De ambele dăți când am fost dus la doctor, am văzut șiruri întregi de arestați, în haine pătate de sânge, bandajați la cap și la mâini, cu ochii holbați și cu răni deschise. Erau urmele torturilor suferite".

„Ați întâlnit, printre cei arestați, pe vreunul din prietenii d-voastră?"

„Da, în Mai l-am văzut pe Ernst Thälmann. Inainte de-a fi închis, am fost împreună cu el, la diferite congrese. El este unul dintre cei mai buni prieteni personali ai mei. Il socotesc drept unul dintre capetele cele mai limpezi ale mișcării revoluționare internaționale. Mai târziu, l-am văzut încă de două ori, în închisoarea din Moabit. Urmele chinurilor morale, îndurate de el, erau foarte vizibile. Dar curajul lui nu era frânt. Mai târziu, în închisoarea poliției secrete a statului, am aflat că el a fost transferat acolo, cu două săptămâni înaintea mea, în Ianuarie 1934. Fără îndoială că aici, în acest beciu înfiorător, voiau să-l supună unei presiuni deosebite. Acolo, a venit la el chiar Göring personal. Aceasta se întâmpla pe timpul când fostul președinte al Reichstagului, social-democratul Löbe, și fostul ministru de interne al Prusiei, Severing, se pregăteau să capituleze pe toată linia. Nu esta exclus ca Göring să fi fost atât de naiv și să fi crezut că și conducătorii comuniștilor, chiar dacă nu vor da declarații atât de rușinoase ca acelea ale social-democraților, vor da, totuși. ceva asemănător, ceva care ar produce zăpăceala și descurajare în rândurile masselor antifasciste din Germania. Dar îl cunosc pe Thälmann. Nu este în firea lui de a se arăta slab în fața dușmanului".

„Și cum ați fost tratat d-voastră?"

„La închisoarea poliției din Berlin, am avut o celulă peste măsură de mică. Abia era loc pentru laviță. Când mă

întorceam, mă temeam să nu mă lovesc de zid. Mi-au luat toți banii pe care-i aveam".

„Vi s'au dat înapoi aceşti bani, când aţi fost pus în libertate?"

„Nu, nu mi-au fost înapoiaţi nici banii, nici biblioteca mea, care valora 2000 de mărci, nici alte lucruri ce mi-au fost confiscate".

„Cum era hrana?"

„Un lichid, botezat cafea, fără zahăr, de sigur, şi o bucată de pâine. Seara, o mâncare de fasole, mazăre, sau fiertură de griş. In primele zile, n'am fost lăsat nici măcar să ies la plimbare. Abia mai târziu, mi s'a permis să mă plimb în curte, un sfert de oră. De fiecare dată, când adresam cea mai neînsemnată întrebare, gardianului, primeam răspunsuri brutale. Odată, când eram dus la cabinetul antropometric, unul dintre funcţionari, care conducea ancheta relativă la incendierea Reichstagului, a spus cu glas tare, în prezenţa mea şi a poliţistului care mă escorta: „Acest individ a scăpat de executare în Bulgaria, deşi a fost condamnat la moarte, dar aici va fi, cu siguranţă, spânzurat".

„Şi cum s'au prezentat lucrurile, după transferarea d-voastră la închisoarea Moabit?"

„Am fost băgat într'o celulă care era destinată celor mai fioroşi criminali. Celula aceasta avea trei rânduri de gratii, la ferestre, trei zăvoare la uşă şi duşumeaua de ciment. Mi s'au luat hainele şi am fost îmbrăcat în haine vărgate de puşcăriaş. La 3 Aprilie, a început instrucţia judecătorească preliminară. Din ordinul judecătorului, mi-au fost puse, atunci, cătuşe la mâini... Nu mi s'a dat nicio explicaţie cu privire la această măsură. *Până la 31 August, am fost ţinut în cătuşe, fără întrerupere, zi şi noapte.* Numai când mâncam şi când mă desbrăcam, pentru a mă culca, mi se scoteau cătuşele".

„Ce fel de cătuşe erau acestea?"

„Ele constau dintr'un cerc de oţel închis cu un lacăt, care era tras peste încheieturile mâinilor aşezate una peste alta. De bunul plac al gardianului, care îmi punea cătuşele, depindea dacă ele intrau mai tare sau mai puţin tare în carnea mâinilor. In special, noaptea, cătuşele mă strângeau atât de tare, încât îmi amorţeau mâinile. Nu vă puteţi închipui ce înseamnă aceasta pentru sistemul nervos şi pentru sănătate. Aceste cătuşe, care freacă zi şi noapte, fără între-

rupere, încheieturile mâinilor, sunt mai rele decât toate torturile evului mediu şi ale închiziţiei".

„Se obişnueşte în Germania ca deţinuţii să fie încătuşaţi?"

De loc. Am aflat în urmă că încătuşarea este permisă numai în următoarele cazuri: încercări de evadare, de sinucidere, violenţe împotriva funcţionarilor închisorii sau împotriva altor deţinuţi. Nu eram în situaţia nici unuia din aceste cazuri. Toate protestele mele au rămas, însă, fără rezultat. Am aflat, apoi, că, uneori, celor condamnaţi la moarte li se puneau cătuşe, dar numai noaptea. Am cerut ca să nu fiu tratat cel puţin mai rău decât condamnaţii la moarte. Răspunsul judecătorului de instrucţie, a glăsuit: „In ceea ce priveşte cătuşele, nu poate interveni nicio schimbare".

In August, mi s'a pus la dispoziţie actul de acuzare Trebuia să mă pregătesc în vederea apărării: să scriu. Am cerut ca în interesul acestei apărări, să mi se scoată cătuşele, cel puţin două ore pe zi. Din nou, acelaşi răspuns negativ. Adesea, a trebuit să scriu cu mâinile încătuşate, cu dureri de necrezut. Astăzi, încă, am dureri nervoase, în special la mâna dreaptă".

„Care au fost motivele pentru care s'a hotărît, la 31 August, să vi se scoată cătuşele?"

„Această măsură a fost luată în legătură cu o scrisoare pe care am scris-o lui Romain Rolland şi prin care îi mulţumeam pentru curajoasa lui intervenţie, în favoarea nevinovăţiei mele. Despre această intervenţie am aflat din răspunsul dat de procuror lui Romain Rolland. In închisoare, m'am referit la faptul că mă aflu în închisoare de 5 luni de zile cu mâinile încătuşate. Această scrisoare a fost prezentată preşedintelui Curţii din Leipzig, dr. Bünger. După trecere de o săptămână, mi s'a comunicat că scrisoarea va fi expediată numai dacă voiu schimba pasajul relativ la cătuşe, în modul următor: „Cătuşele care m'au chinuit, timp de 5 luni, zi şi noapte şi care astăzi, conform hotărîrii Curţii de Justiţie a Imperiului mi-au fost scoase..."* Curtea a dat într'adevăr, ordin în acest sens".

„Vă era permis să primiţi vizite?"

„Nu mi se permitea să primesc nici vizite, nici colete. Gazda mea, care mi-a trimis fructe şi ţigări, a fost arestată.

---

* Vez pag. 40. (Scrisoarea din 31 August 1933.)

Alimentele, pe care mi le-a trimis din Bulgaria mama mea, au fost reținute sub pretextul că alimentele venite de peste granță nu sunt îngăduite. Am vrut să-mi procur o gramatică germană, dar mi s'a refuzat acest lucru. Probabil că judecătorul de instrucție era de părere că orice perfecționare a cunoștințelor mele de limbă germană este păgubitoare pentru parchet. Scrisori importante pentru apărarea mea, mi au fost de asemenea, reținute".

„Regimul a fost tot atât de sever și în celelalte închisori?"

„Una dintre cele mai dureroase amintiri din viața mea este șederea la închisoarea din München. Pe drum într'acolo, funcționarilor fasciști nu le-a mai fost deajuns cătușele dela mâini. Și picioarele mi-au fost ferecate de bancă. Printr'un ordin special al judecătorului de instrucție, trebuia să fiu tratat deosebit de sever la închisoarea din München; în această închisoare nu exista însă, cătușe pentru mâini. Nu fuseseră niciodată în uz. A fost întrebuințat, din această cauză, un lanț simplu, care îmi strângea de o mie de ori mai dureros încheieturile mâinilor, decât cătușele dela închisoarea Moabit. Aceste cătușe împrovizate au provocat sensație în toată închisoarea. Toți funcționarii închisorii, toți gardienii și nenumărați membri ai detașamentelor SA și SS au venit, dela zeci de kilometri depărtare, în mizerabila mea celulă, spre a vedea aceste cătușe. Nu-și credeau ochilor. Această măsură fusese ordonată de către judecătorul de instrucție Vogt, pe care doresc, în special, să-l țintuesc la stâlpul infamiei".

„După achitare ați fost însă probabil mai bine tratat?" Dimitroff surâse la întrebarea mea naivă.

„Ce eroare! Abia după achitare, răul tratament a ajuns la culme. Uitați că noi am fost transferați la închisoarea specială a Gestapo-ului (Poliția secretă de stat) din Berlin. Aceasta se află sub controlul direct al lui Göring. Am fost ținuți arestați într'o încăpere ce semăna cu o catacombă, întunecată, umedă și cu dușumea de ciment. Era beciul fostei Academii de arte a Prusiei".

„Unde a fost mutată Academia de arte a Prusiei?"— am întrebat eu mirat.

„Academia de arte a Prusiei a trebuit să-și găsească adăpost într'o căsuță mititică. Clădirea ei a fost transformată într'o mare închisoare. Acest fapt oglindește toată splendoarea regimului. Nu uitați că național-socialiștii au ars

cărți în piața Universității și că aduc lui Goethe învinuirea de a fi fost francmason".

„Ați fost maltratat, bătut?"

„Aș fi preferat să fiu lovit, a răspuns Dimitroff. Durerea unei lovituri de rangă trece repede, pe când inchiziția înceată, tortura zilnică a încătușării istovește mult mai mult forțele. Ceea ce am suferit în închisorile din Germania este inchiziția perfecționată, barbaria rafinată".

„Care a fost atitudinea d-voastră personală față de gardieni, față de funcționarii inferiori, etc.?"

„Cu mici excepții, ei s'au purtat foarte corect față de mine, foarte omenește. Am găsit compătimire și simpatie la funcționarii de poliție și chiar la membrii detașamentelor SA și SS. Acuz sferele înalte, pe funcționarii superiori ai poliției și ai justiției, de pildă, pe judecătorul de instrucție Vogt. Poporul german este un popor bun. Iată, îmi amintesc o întâmplare care m'a înveselit în închisoare. Dădusem rufe la spălat. După 8 zile am primit cămășile atât de curat spălate, cu atâta grijă călcate, că abia le-am recunoscut. Vedeți d-voastră, sunt un om care am trăit mult timp singur. Nu sunt obișnuit cu astfel de îngrijire. Cine putea să-mi spele rufele cu atâta dragoste? Totul s'a clarificat foarte simplu, Pe nota de plată pentru spălat era scris jos, abia vizibil: „Rot Front!"

„Și acum, când sunteți pe pământul sovietic și nu mai aveți de ce să vă fie teamă, spuneți-mi, vă rog, care este adevărata d-voastră părere asupra incendierii Re chstagului".

„Mai poate oare cineva să se îndoiască de faptul că incendiul acesta n'a fost altceva decât o provocare politică ? Cine a incendiat Reichstagul ? Cine avea interes ca el să ardă? Cine, în afară de naționali-socialiști, a avut acest interes ? Prin metodele aplicate în cursul cercetărilor și a desfășurării procesului, nu era posibil, de sigur, să fie găsiți adevărații vinovați. Răspunsul la această întrebare va avea să-l dea viitorul tribunal revoluționar al poporului german".

„Dar van der Lubbe?"

„După deplina mea convingere, el a fost o unealtă irresponsabilă în mâinile provocatorilor național-socialiști. Van der Lubbe nu știa nici el însuși încotro era dus, pentru ce și pentru cine lucra el".

„El era bolnav din punct de vedere psihic".

„Cel puțin politicește, era smintit", a răspuns Dimitroff.

„In unele ziare s'a exprimat presupunerea că i s'au dat otrăvuri narcotice..."

„Aceasta este foarte posibil. *Van der Lubbe era singurul dintre noi cei arestați, căruia i se aducea adesea mâncăruri special gătite.* Nouă, celorlalți, de pildă, ni se băga prin vizetă o farfurie cu felii de pâine. Noi puteam să ne alegem singuri bucata ce-o voiam. Van der Lubbe, însă, primea pâinea lui învelită într'o hârtie, pe care era scris „lui van der Lubbe". Date fiind aceste fapte. este foarte posibil ca în mâncarea lui să fi fost puse otrăvuri narcotice. In orice caz, el şedea foarte des la şedințe, absent la tot ce se petrecea. Reflexele lui nu mai funcționau. Ii curgeau mucii din nas. Polițistul, care-l însoțea, trebuia să-i şteargă nasul ca unui copil. Van der Lubbe i-a declarat odată preşedintelui: „Aud glasuri".

„După părerea d-voastră, el a incendiat Reichstagul?".

„Văd că vă conduceți după versiunea oficială. Lucrurile stau însă astfel: în Reichstag au fost *două* incendii. Primul a izbucnit în restaurantul Reichstagului. Acesta a fost un incendiu mic, un foc „de copil". Un incendiu absolut „inofensiv", în urma căruia puteau să ardă cel mult feţele de mese aşternute pe mese. Acest foc a fost pus probabil de van der Lubbe. De altfel, nu ştia nici el bine pentru ce făcuse acest lucru. Adevăratul incendiu care a distrus Reichstagul, a izbucnit în sala de şedințe plenare. Acesta, a fost deci, un incendiu organizat metodic, un incendiu demn de luat în serios, care cerea mijloace şi pregătiri ce nu au nicio asemănare cu jocul de copii a lui van der Lubbe".

„Care au fost, după părerea d-voastră, adevăratele motive ?"

„Incendiul Reichstagului a fost provocat de național-socialişti, din cinci motive: trebuia abătută întâi atențiunea masselor dela greutățile interne, care în Februarie 1933 scizionau „Frontul național", dela discuțiunile fără sfârşit dintre naționali-socialişti şi „Căştile de Oțel", Hindenburg, Hugenberg. In al doilea rând, trebuia făcut o presiune asupra lui Hindenburg şi a anturajului său. Național-socialiştii voiau să devină stăpânii absoluți ai situației. Ei erau stânjeniți de coaliția încheiată cu național-germanii. Ei voiau să apară ca singurii „salvători ai patriei". Ei voiau să-l silească pe Hindenburg să semneze legile excepționale din 28 Februarie, care erau de mult pregătite reprezentând adevărată „revo-

luţie naţional-socialistă". Incendierea a fost în al treilea rând, repetiţia generală a înfăptuirii planului lui Göring şi al prietenilor lui. Göring plănuia de mult nimicirea organizaţiilor muncitoreşti, a Partidului Comunist german şi a tuturor forţelor antifasciste din Imperiu. In al patrulea rând incendiul trebuia să servească şi pentru înşelarea străinătăţii. Sub pretextul apărării civilizaţiei europene împotriva bolşevismului, naţional-socialiştii puteau să realizeze înarmarea, pe care, ca militari ce erau, intenţionau s'o înfăptuiască. In al cincilea rând, incendiul a trebuit să servească drept o justificare, bine pregătită, a măsurilor de teroare, pe care naţional-socialiştii voiau să le aplice împotriva a tot ce mai rămăsese liberal în Germania şi împotriva oricărei manifestări independente de spirit, chiar pe tărâmul ştiinţei, artei şi literaturii".

„Şi care este părerea d-voastră cât priveşte procesul din Leipzig?" am continuat eu să întreb, devenind tot mai stăruitor şi mai puţin modest.

„Procesul a fost o mare desamăgire pentru Göring. Ca şi toate faptele săvârşite de naţional-socialişti, procesul a fost organizat de ei în chip metodic. Dar desfăşurarea procesului şi rezultatul lui final, le-au scăpat din mâini. Procesul nu urmărea numai desvăluirea adevărului. El trebuia să servească, pur şi simplu, drept bază justificativă a tezelor dictaturii fasciste. El trebuia să dovedească faptul că van der Lubbe a lucrat instigat fiind de comunişti. El trebuia să creeze posibilitatea condamnării şi executării imediate a unor comunişti, în locul adevăraţilor incendiatori. De aceea,nici în cursul cercetărilor preliminare, nici în timpul desbaterilor de fond, nimeni nu şi-a dat osteneala să clarifice laturile cele mai importante ale crimei. Van der Lubbe petrecuse, de pildă, noaptea din ajunul incendierii în azilul poliţienesc din Hennigsdorf, o suburbie a Berlinului. El a fost acolo cu alţi doi inşi. Nimeni nu şi-a dat osteneala să cerceteze acest fapt. Nimeni nu şi-a dat osteneala să caute pe cei doi tovarăşi ai lui van der Lubbe. Un alt exemplu: cine a observat cel dintâiu incendiul? Nici garda permanentă a Reichstagului, nici administraţia clădirii, ci un cetăţean necunoscut, care a atras atenţia postului poliţienesc dela Brandenburger Tor (Poarta Brandenburg. — N. tr.). Acest cetăţean necunoscut n'a fost niciodată căutat şi a rămas până astăzi neidentificat. In sfârşit, mărturia deputatului naţional-socialist dr, Albrecht este o batjocură la adresa raţiunii

omeneşti. In momentul izbucnirii incendiului, dr. Albrecht a părăsit Reichstagul, având diferite obiecte sub palton. In cursul anchetei preliminare dr. Albrecht nu a amintit de acest fapt, nici măcar printr'un singur cuvant. El a ieşit la iveală abia în cursul audierilor din incintă. Dr. Albrecht a afirmat că el a fugit în timpul incendiului în Reichstag pentru a-şi scoate din dulapul său de deputat nişte documente ale familiei şi un tablou genealogic. Personal, eu cred că el a fost în Reichstag, încă *înainte de incendiu* şi că sub palton a ascuns cu totul altceva decât documente ale familiei şi tabloul său genealogic. Veţi admite, de altfel, de sigur, că dulapul de deputat este un loc foarte neobişnuit pentru păstrarea documentelor familiei. Curtea a acceptat versiunea dată de dr. Albercht, fără nicio altă cercetare. Când în timpul audierii am pus întrebări doctorului Albrecht, Curtea s'a grăbit să-i spună: „puteţi pleca". E nevoie, oare, să adaug în chip răspicat, că toţi martorii acuzării au fost recrutaţi aşa, ca printr'o simplă întâmplare, dintre deputaţii naţional-socialişti, membrii organizaţiilor fasciste şi tagma criminalilor ? La unii dintre martori a trebuit să se renunţe, deoarece chiar experţii medicali i-au declarat iresponsabili. Această latură a constituit, de altfel, partea veselă a procesului. Cu ajutorul acestor martori falsi şi printr'o procedură urgentă, opacă, fără de publicitate, naţional-socialiştii sperau să obţină condamnarea noastră la moarte, iar lovitura dată nouă urma să atingă şi comunismul, şi să justifice prigoana împotriva clasei muncitoare, a intelectualilor dornici de libertate şi a Evreilor".

„Ce i-a împiedecat oare s'o facă?

„In primul rând, trezirea opiniei publice mondiale, revolta ce a pus stăpânire pe toţi oamenii cinstiţi de pe întreg globul pământesc, atunci când au fost aflate aceste provocări şi aceste metode nedrepte. In plus, presiunea maselor largi din Germania. Agitaţia masselor a crescut şi mai mult, în decursul procesului. Ea a fost întărită prin propaganda ilegală a partidului comunist, care nu se dă îndărăt dela nicio jertfă. Da, chiar în rândurile naţional-socialiştilor germani au fost oameni, care nu voiau să creadă versiunea oficială De asemenea au fost de partea noastră şi unii cetăţeni „loaiali". In timpul plimbării prin curtea închisorii, am întâlnit deţinuţi, care au fost arestaţi pentru faptul de a fi răspândit sau chiar numai de a fi citit manifeste asupra incendierii Reichstagului. Alţii, care ştiau tot adevărul,

au dispărut fără urme. Astfel, preşedintele fracţiunii naţinal-germane, Oberfohren, *a fost găsit mort lângă şinele de cale ferată*. Göring şi Göebbels au jurat că el s'ar fi sinucis".

„Cum? Göring şi Göebbels au născocit sinuciderea oamenilor de care se temeau?".

„Nu vă simţiţi jignit în mândria d-voastră naţională. Lăsaţi şi pe nemţi să inventeze, din când în când, câte ceva. De altfel, aceste metode de şantaj şi silnicie nu sunt totdeauna încununate de succes. Astfel, toate încercările de a se stoarce prin torturi declaraţii false din partea unor membri ai Partidului Comunist au dat greş, datorită devotamentului comuniştilor faţă de partidul lor. Autorităţile fasciste au fost *nevoite*, cel puţin pentru străinătate, să dea impresia unei oarecari imparţialităţi a justiţiei. Ei n'au putut încă să niveleze cu totul şi justiţia, precum au procedat cu alte instituţiuni.

A contribuit, în sfârşit, la toate acestea, şi lupta pe care noi, acuzaţii comunişti, am dus-o în timpul procesului. Procesul a adus, astfel, fasciştilor, contrariul celor ce aşteptau dela desfăşurarea lui".

„Aţi fost mulţumiţi de apărătorii d-voastră?"

„Am urmărit multe procese politice. Niciodată n'am văzut o apărare atât de mârşavă, demnă de dispreţ, făcută cu atâta tămbălău cu „apărarea" lui Torgler de către dr. Sack. El n'a avut aerul unui avocat, care, cu anumite rezerve, în condiţiuni anumite, a luat asupra-şi sarcina de a apăra pe nişte comunişti acuzaţi pe nedrept. El a procedat ca un politician fascist care vrea să ajungă în cercurile fasciste. El a folosit „pledoaria" lui întru apărarea lui Torgler, pentru reabilitarea lui Göring. Aceasta a fost cea mai mare sabotare a unei apărări pe care am văzut-o în viaţa mea. Nu puteam fi liniştit. Mă supăra faptul că nu mi se permitea să polemizez cu acest avocat, în cursul desbaterilor. Iată de ce am spus în pledoaria mea, în faţa Curţii: „M'aş lăsa mai curând să fiu executat cu toată nevinovăţia mea, decât să fiu apărat conform metodei doctorului Sack".

In acest moment, în camera clinicii a intrat o bătrână. Se ţine drept această bulgăroaică, o ţărancă de 71 de ani. E mama lui Dimitroff. Ea a pierdut, până acum trei fii. Primul a murit în Siberia, unde fusese exilat de ţar. Al doilea a căzut în războiu. Al treilea a fost omorît de fasciştii bulgari. Dela aceşti fii nu i-au rămas nici măcar mormintele, la care ar putea să plângă.

O întreb: nu v'aţi pierdut cu totul speranţa în cursul procesului?"

Ea a răspuns:

„Când am văzut cum s'a purtat Gheorghe în faţa Curţii, m'am gândit: „S'a isprăvit.., Mi-l vor răpi şi pe acesta". Nu înţeleg nemţeşte, dar din gesturile lui am înţeles că nu-i păsa de judecători".

I-am pus o întrebare, la care aşteptam alt răspuns, decât cel pe care l-am primit:

„Desigur că l-aţi sfătuit pe fiul d-voastră să vorbească blând cu judecătorii dela Leipzig?"

„Cum puteţi gândi una ca asta? Gheorghe ştie singur ce are de făcut. Dacă el i-a ocărît pe judecători, înseamnă că ei au meritat acest lucru. El face ceea ce se cuvine. El îşi face numai datoria. N'am să-l împiedec eu să-şi facă datoria".

Toate acestea le-a spus ea atât de simplu, încât am rămas uimit.

M'am adresat din nou fiului:

„Dar d-voastră n'aţi disperat în cursul procesului"?

„Nu credeam că mă vor condamna la moarte, mai ales când am văzut ce întorsătură a luat procesul. Mă temeam însă de un atentat al fasciştilor germani. Eram convins că voiu muri în închisoare. Nu uitaţi că Göring mi-a declarat în faţa curţii: „Chiar dacă vei achitat aici, vom şti noi să te găsim". In această privinţă te poţi bizui pe fascişti: ei sunt regisori şireţi. Oamenii care s'au priceput să organizeze incendierea Reichstagului, s'ar fi priceput, de asemenea, să organizeze şi un pretins atentat nereuşit împotriva unuia din conducătorii fascişti, care, bineînţeles, ar fi fost atribuit comuniştilor. Aş fi putut vedea şi atunci partea a doua a spectacolului: o haită setoasă de răzbunare m'ar fi ucis în închisoare. Era posibilă şi o „sinucidere"... Singurul lucru ce-l puteam spera era că Uniunea Sovietică, al cărei cetăţean devenisem, va exercita asupra autorităţilor fasciste o presiune atât de puternică, încât ele nu vor mai avea interes să mă ucidă".

„Adică aţi rămas în vieaţă, pentrucă fasciştii nu aveau nicio posibilitate de a proceda altfel..."

Dimitroff mă întrerupse:

„Nu demult, Göring a spus unui ziarist sovietic: Voiam să-l invit pe Dimitroff, după achitarea lui, la mine la castelul meu de vânătoare pentru a sta de vorbă cu el. Dar am re-

nunțat la aceasta. El ar fi putut să creadă că vreau să-l atrag într'o cursă. Dimitroff ar fi putut, de pildă, să cadă din automobilul meu și toată lumea ar fi crezut că eu l-am omorît!

Göring a spus apoi: „Eu nu i-am spus nimic despre plecarea la Moscova. Voiam să evităm ca acolo să i se pregătească o primire princiară". Astfel vorbește numai un om, care este foarte supărat. Vedeți d-voastră, pentru mine opinia publică a făcut totul. Aș dori ca opinia publică să intervină acum și pentru Thälmann. Nu trebuie îngăduit ca el să fie omorît în închisoare.

Thälmann trebue salvat. Aceasta este o necesitate imperioasă. Astăzi el nu este decât un om viu băgat în mormânt".

„N'ați fost mișcat de simpatia morală, pe care v'au arătat-o în cursul procesului Parisul, Londra și New York-ul? Știu, de altfel, că d-voastră, prin întreruperile, întrebările și pledoaria d-voastră v'ați fost cel mai bun apărător".

„Intreaga mea luptă în fața Curții, mi-a declarat Dimitroff, ar fi avut mai puțin succes, dacă nu existau simpatiile și sprijinul moral, pe care le-am simțit în jurul meu. De fiecare dată, când, după excluderi, eram din nou lăsat să asist la ședințele Curții, în special în timpul depozițiilor lui Göring și Goebbels, știam că opinia publică este de partea mea. Odată Bünger, președintele Curții mi-a strigat: „In străinătate lumea crede că nu eu, ci d-voastră conduceți desbaterile". Am simțit atunci că milioane de oameni de pe întregul glob pământesc urmăresc procesul; și fac din procesul meu o cauză a lor. Acest fapt la rândul lui mi-a îngăduit să-mi fac până la capăt datoria de revoluționar în fața Curții fasciste. Cei mai de seamă reprezentanți ai științei, ai justiției, ai literaturii și ai artei din Franța, Anglia, America, deși n'au nimic comun cu comunismul, și-au manifestat pretutindeni simpatia pentru mine. In spatele nostru stăteau nu numai tovarășii noștrii de idei, ci tot ce este cinstit și drept în lume. De acest lucru m'am convins și mai mult acum când am răsfoit ziarele național-socialiste. In curs de zece luni de zile ele n'au putut să publice nicio singură declarație favorabiiă acuzării și defavorabilă nouă. Nicio singură declarație a vreunei personalități cunoscute, a vreunei mari organizațiuni, și nici măcar o singură declarație din cercurile fasciștilor italieni sau unguri, care să fi fost îmbucurătoare pentru Germania. Guvernul național-so-

cialist era moralmente izolat. Acesta este elementul cel mai important al procesului din Leipzig.

Mă interesa viitorul lui Dimitroff. L-am întrebat care îi sunt planurile.

„Care sunt planurile d-voastră cât priveşte viitorul mai depărtat ?"

„Ce planuri poate să aibă un revoluţionar ? Bine înţeles că-mi voi încorda toate forţele pentru a contribui la biruinţa revoluţiei proletare. In deosebi însă, vreau să-mi închin activitatea patriei mele. Eu nu uit că sunt fiu al poporului bulgar. Uniunea Sovietică, Patria tuturor oamenilor muncii, m'a salvat. Cu conştiinţa mândră că sunt cetăţean sovietic mă simt cu atât mai îndatorat, să ajut la eliberarea poporului muncitor bulgar".

„O ultimă întrebare, cea mai puţin modestă dintre toate, poate şi cea mai neplăcută, dar care dă cea mai bună idee despre om. Ştiu că d-voastră sunteţi sincer şi drept, de aceea nu mă pot opri de a vă pune următoarea întrebare: „Ce gândiţi despre duşmanii dvs ? Ii cunoaşteţi. Spuneţi-mi, vă rog, ce părere aveţi despre conducătorii germani ?"

„Cred că viaţa lor particulară nu exercită o influenţă hotărîtoare asupra politicii germane. Dacă felul de traiu al cutăruia sau cutăruia dinte ei este destul de ciudat, dacă unul sau altul a şi fost odată într'o casă de nebuni, dacă este degenerat fiziceşte sau se intoxică luând morfină, toate acestea nu sunt temeiuri suficiente pentru a explica un regim. Judecând după Goebbels, Göring şi alţi naţional-socialişti, pe care i-am văzut în cursul desbaterilor judiciare şi care ocupă locuri mai mult sau mai puţin de frunte, conducătorii naţional-socialişti constitue, după părerea mea, un grup de reprezentanţi fără scrupule, brutali, militarişti ai celor mai extremiste, tâlhăreşti, agresive, ai celor mai şovine şi necruţătoare pături superioare ale burgheziei şi nobilimii moşiereşti germane. Eu nu-i socotesc nici deosebit de inteligenţi, nici deosebit de pătrunzători. Ei sunt numai organe executive. Ei nu sunt adevăraţii stăpâni ai ţării. In spateie lor se ascund adevăraţii stăpâni, regii tunurilor, domnitorii industriei grele, Kruppii, Thyssenii ş. a. m. d. Dar ca executori ai voinţii stăpânilor lor ei merg până la extrem. Ei nu se dau îndărăt nici în faţa vărsării de sânge în ţara lor proprie, nici în faţa războiului cu lumea de dincolo de graniţă.

Adversarii mei din cursul desbaterilor judiciare au

Stalin, Kalinin, Voroşilov, Dimitroff, Henri Barbusse şi Kaganovici, la tribuna mausoleului lui Lenin (7 Noemvrie 1934).

fost doi din cei mai mari „eroi" ai Germaniei de azi: Göring cu sabia şi securea, Goebbels cu botul şi cu smocul lui de păr. Göring a vorbit cu o francheţă brutală, ca un campion al reacţiunii. El a făcut cel puţin, încercarea de a răspunde direct la întrebările mele, care îi erau evident neplăcute. Poate că el a înţeles mai târziu, prea târziu, că răspunsurile lui au constituit cea mai bună propagandă în folosul comunismului, cu a cărui pretinsă nimicire se făleа. Goebbels a început cu declaraţia că va răspunde la toate întrebările mele, dar la toate întrebările, cu excepţia uneia singure la care el a evitat să răspundă. N'a dat niciun răspuns clar. Goebbels este un scamator. Pontiful suprem al purităţii rassei ariene este mic, negricios, degenerat, într'un cuvânt o mostră de om, în vinele căruia cu siguranţă curge sânge amestecat. El este o dovadă vie a stupidităţii „teoriei" rasselor..

O VICTORIE A SOLIDARITĂȚII PROLETARE

FRAGMENT DIN ARTICOLUL PUBLICAT DE DIMITROFF IN ZIARUL „PRAVDA" DIN 4 MARTIE 1934.

Incendiul Reichstagului a fost conceput ca semnal al începerii campaniei de teroare a fascismului german împotriva mișcării revoluționare a proletariatului și a și servit de fapt ca atare. Provocația fascistă din 27 Februarie 1933 trebuia să fie semnalul „distrugerii marxismului", prin marxism înțelegându-se mișcarea revoluționară a proletariatului din Germania. Paiațele fasciste voiau să pună în mișcare toate forțele contrarevoluționare și antisovietice și să demonstreze „rolul istoric" al fascismului german, rol de jandarm împotriva revoluției proletare din Europa capitalistă.

Incendierea provocatoare a Reichstaguiui de către fasciști a servit drept întroducere a perioadei de nenumărate grozăvii, a zilelor sângeroase din Martie 1933 din Germania, care au ridicat într'un singur front pe toți oamenii muncii din întreaga lume împotriva dictaturii fasciste.

Procesul provocator din Leipzig, cel mai mare proces de felul acesta din istoria politică a timpurilor recente, a fost urzit de către conducerea fascistă pentru a face în fața întregii lumi dovada că la sfârșitul lui Februarie 1933 călăii fasciști „au salvat Europa de bolșevism".

Fascismul german voia să obțină la Leipzig recunoașterea generală a menirii lui de „salvator". Din actul de acuzare, care a fost ținut în strict secret, atât în timpul procesului, cât și în timpul instrucției judiciare, care a durat trei luni de zile, se vede clar că procesul a fost îndreptat nu numai împotriva comunismului din Germania.

La începutul procesului presa fascistă germană nici n'a socotit necesar să facă un secret din acest fapt. Mie și tovarășilor mei ni se punea în sarcină, după cum s'a susținut fățiș și în actul de acuzare, cum că suntem „emisarii Partidului Comunist rus din Moscova" pentru organizarea unei insurecții armate în Germania, care insurecție, trebuia să înceapă prin incendierea Reichstagului și care își punea ca

ţel sovietizarea întregii Germanii. In acord deplin cu dorinţele fasciştilor, martorii falsi aduşi de către parchet, au afirmat în cursul anchetei preliminare că „această acţiune", — incendierea Reichstagului, — trebuia să fie urmată de incendieri asemănătoare în Varşovia, Viena şi Praga pentru ca „focul să fie întins asupra întregii Europe".

Ce ţeluri concrete şi-a pus fascismul german când a înscenat procesul din Leipzig?

In primul rând, să reabiliteze în lăuntrul şi în afara ţării pe incendiatorii şi călăii fascişti, să acopere pe adevăraţii vinovaţi şi să arunce vina asupra comuniştilor.

In al doilea rând, să justifice teroarea barbară şi ne mai auzita prigoană deslănţuită împotriva proletariatului revoluţionar. Să justifice, în ochii întregii lumi, nimicirea barbară a enormelor valori culturale, campania împotriva ştiinţei, nimicirea fără milă până şi a „gândirii libere" burgheze de stânga, pogromurile de massă, omorurile, etc.

In al treilea rând, procesul trebuia să furnizeze material pentru o nouă campanie anticomunistă. El trebuia să servească drept bază pentru un nou „proces monstru" împotriva partidului comunist din Germania.

In al patrulea rând, procesul trebuia să dovedească că guvernul fascist luptă „victorios" împotriva comunismului mondial şi că a salvat la timp Europa de pericolul comunist. Capetele celor patru comunişti acuzaţi erau socotite de către fasciştii drept monedă de schimb în târguielile, care aveau să urmeze cu ţările imperialiste. Drept răsplată pentru „meritele istorice" ale lui Hitler, aceştia trebuiau să facă concesiuni în chestiunea „egalităţii de drepturi", în ce priveşte înarmările, etc. Fasciştii germani atribuiau acestui proces o importanţă politică externă excepţional de mare.

Pregătirile pentru proces au fost făcute pe o scară neobişnuit de mare. Fasciştii au pus în mişcare toate mijloacele care le stăteau la îndemână. Intregul aparat a fost pus în mişcare: atât aparatul poliţiei cât şi cel al justiţiei, aparatul central al naţional-socialiştilor şi uriaşul aparat foarte ramificat al ministerului propagandei. Şi toate acestea au fost puse în joc nu numai spre a se fabrica actul de acuzare, ci mai ales peutru a se găsi, cu orice preţ, martori „potriviţi". Aproape o jumătate de an s'a cheltuit în căutări febrile şi disperate de martori.

Fasciştii erau foarte interesaţi să găsească martorii doriţi de ei tocmai în cercurile muncitoreşti, între comunişti

şi funcţionari, din conducerea mişcării comuniste. După planul incendiatorilor fascişti aceşti martori trebuiau să declare că Partidul Comunist din Germania şi Uniunea Luptătorilor Frontului Roşu (Rote Frontkämpferbund) pregăteau o insurecţie armată în Februarie-Martie 1933, că directivele corespunzătoare fuseseră date şi că incendierea Reichstagului fusese semnalul acestei insurecţii. Fasciştii nu s'au oprit în faţa nici unei crime pentru a-şi procura astfel de martori. Mii şi mii de comunişti şi muncitori revoluţionari au fost supuşi celor mai bestiale chinuri morale şi corporale în închisori şi în lagărele de concentrare spre a fi prefăcuţi în martori docili, care să fie gata a confirma tot ce cereau tezele provocatorului act de acuzare.

Fasciştii au suferit însă un eşec complet. In ciuda tuturor sforţărilor lor martorii decisivi din punctul de vedere al acuzării au fost exclusiv deputaţi naţional-socialişti, ziariştii fascişti, criminali ordinari, falsificatori de monede, hoţi de profesie, alienaţi şi morfinomani.

Fasciştii n'au reuşit să aducă în faţa Curţii nici măcar un singur martor, care să fi provenit din cercurile muncitoreşti, care să fi fost membru activ al mişcării proletare din Germania sau funcţionar responsabil al Partidului Comunist. Acesta a fost călcâiul lui Ahile, pe care l-a avut acuzarea. Pe de altă parte, prin acest fapt s'a demonstrat în modul cel mai strălucit în faţa întregii lumi, spiritul neînfrânt, credinţa şi devotamentul nemărginit al muncitorilor germani faţă de cauza revoluţiei proletare, a comunismului şi a Internaţionalei Comuniste.

Procesul din Leipzig a constituit debutul fascismului german ca jandarm al Europei împotriva comunismului. Pentru fascişti acest debut s'a terminat catastrofal. După un cunoscut proverb bulgar s'ar putea spune că fascismul german s'a dus la Leipzig mândru ca un leu, întorcându-se de acolo scuipat din cap până în picioare.

Procesul a constituit o piatră de încercare pentru partidul comunist şi clasa muncitoare, ai căror cei mai buni fii zac în lagărele de concentrare şi în alte temniţe fasciste. Şi el s'a transformat într'o demonstraţie strălucită a credinţei lor faţă de propriul lor steag, a îndeplinirii fără preget a datoriei şi a disciplinei proletare.

Simpatiile calde pe care ni le-au manifestat masse[e] muncitoare din Germania în cursul procesului, solidaritate[a] manifestată de ele faţă de atitudinea mea, care a servit l[a]

demascarea incendiatorilor fascişti, simpatiile pe care le simţeam în sala de judecată şi pretutindeni unde apăream sub pază, ba chiar şi în închisoare, simpatiile exprimate prin scrisori, saluturi, acte de solidarizare, şi care, treceau prin toate barierele poliţiei ajungând la mine pe căi pe care nici nu le bănuiam, toate acestea sunt mărturii indiscutabile că în ciuda loviturilor teribile primite din pricina trădării social-democraţiei, clasa muncitoare din Germania nu şi-a pierdut capul, nu şi-a pierdut spiritul de luptă şi îşi continuă lupta în condiţiuni neauzit de grele.

Procesul a arătat apoi ce forţă uriaşă este solidaritatea internaţională a masselor.

Fascismul, şi în special „clasicul" fascist german, întruchipează naţionalismul şi şovinismul războinic fără frâu. Pe steagul lui e scris războiul, războiul împotriva proletariatului din propria ţară şi războiul în vederea unor noi cuceriri în afară. Toată activitatea ideologică a naţional-socialiştilor — şi ea este colosală — are drept ţel să stârpească şi să nimicească spiritul solidarităţii internaţionale în sânul clasei muncitoare din Germania. Procesul şi tot ceea ce s'a întâmplat dincolo de zidurile Curţii de Justiţie a Imperiului în toată lumea, au dovedit însă că solidaritatea internaţională trăieşte şi este o forţă enormă. Prin sforţările neprecupeţite depuse de massele muncitoare din Germania şi de proletariatul din întreaga lume, ca şi de clasa muncitoare din Uniunea Sovietică, şi de toţi oamenii cinstiţi din întreaga lume, procesul din Leipzig a fost prefăcut într'un câmp de luptă, iar lovitura îndreptată împotriva comunismului s'a întors cu o forţă nimicitoare împotriva fascismului german.

Această solidaritate internaţională a ieşit în mod concret la iveală în lupta dusă de proletariatul german în timpul procesului. Ea şi-a găsit vădită expresie şi în alte ţări. Ea a creeat nu numai premizele victoriei repurtate în contra fascismului la Leipzig, în sensul că acei comunişti, care fuseseră destinaţi ghilotinei au fost salvaţi putându-şi continua lupta, ea a dat, totodată, o lovitură mortală viitoarelor planuri provocatoare ale fasciştilor.

Intre banca acuzării de pe care noi luptam împotriva fascismului şi lupta proletariatului din Germania şi din alte ţări exista o legătură permanentă şi indisolubilă, pe care noi o simţeam mereu. Acest lucru a fost dovedit nu numai de ecoul pe care l-a găsit lupta noastră în lumea întreagă şi de simpatia care s'a manifestat faţă de noi în alte ţări.

Prin noi, acuzaţii din proces, lupta împotriva fascismului, proletariatul revoluţionar din Germania şi lupta lui au pus în mişcare proletariatul din lumea întreagă. El a însufleţit lupta muncitorilor din Austria împotriva fascismului, lupta muncitorilor din Franţa; el a fost un imbold pentru ascuţirea luptei împotriva fascismului în toată lumea. Tot aşa precum noi, acuzaţii din proces sorbeam puteri şi siguranţă din conştiinţa că suntem sprijiniţi de milioane de muncitori, din lăuntrul şi din afara Germaniei, tot aşa şi muncitorii din Germania şi din întreaga lume sorbeau puteri şi siguranţă din lupta pe care noi o ducem împotriva fascismului, în sala de judecată.

Dar lupta continuă şi ea trebue să fie intensificată. Opinia publică antifascistă mondială nu trebue să se declare mulţumită cu această victorie. Lupta pentru eliberarea lui Ernst Thälmann, conducătorul muncitorilor revoluţionari din Germania, lupta pentru eliberarea miilor de victime ale fascismului este o cauză de onoare a mişcării internaţionale antifasciste.

Gh. Dimitroff

CONȚINUT

I

LUPTA PÂNĂ LA PROCES

pag.

CUVÂNTUL EDITURII 5

DECLARAȚIE FĂCUTĂ IN FAȚA ORGANELOR DE CERCETARE POLIȚIENEASCĂ (20 Martie 1933) 9

SCRISOARE CĂTRE HENRI BARBUSSE (5 Aprilie 1933) 13

SCRISOARE CĂTRE MARCEL CACHIN (22 Aprilie 1933) 15

SCRISORI ADRESATE JUDECĂTORULUI DE INSTRUCȚIE VOGT (26 Aprilie și 4 Mai 1933) 17

SCRISORI ADRESATE RUDELOR ȘI CUNOSCUȚILOR (10 Mai, 22 Iunie 12 Septemvrie și 16 August 1933) 20

DECLARAȚIE ADRESATĂ ORGANELOR DE INSTRUCȚIE JUDICIARĂ 30 Mai 1933) 27

SCRISORI CĂTRE AVOCATUL DR. TEICHERT (1, 4, 8, 10, 12, 17 și 18 AUGUST 1933) 31

SCRISORI ADRESATE AVOCATULUI DR. TEICHERT ȘI PREȘEDINTELUI SECȚIUNII PENALE (18, 24 și 28 August 1933) 41

SCRISOARE ADRESATĂ LUI ROMAIN ROLLAND (31 August 1933) 44

SCRISORI ADRESATE AVOCATULUI DR. TEICHERT (6, 18 Sept. 1933) 46

LUPTA DIN TIMPUL PROCESULUI

pag.

NOTE PENTRU PRIMA CUVÂNTARE IN FAŢA CURŢII (23 Septemvrie 1933) 51

SCRISORI ADRESATE AVOCATULUI DR. TEICHERT ŞI PREŞEDINTELUI SECŢIUNII PENALE (25 Septemvrie şi 8 Octomvrie 1933) 57

SCRISORI ADRESATE PREŞEDINTELUI SECŢIUNII PENALE (28 şi 30 Septemvrie şi 12 Octomvrie 1933) 59

PROPUNERI PENTRU CHEMĂRI DE MARTORI ŞI PROCURĂRI DE MATERIALE PENTRU PROBE (30 Octomvrie şi 25 Noemvrie 1933) 65

PROPUNERI PENTRU CHEMĂRI DE MARTORI (1, 2, 27 şi 28 Noemvrie 1933) 68

SCRISORI ADRESATE PREŞEDINTELUI SECŢIUNII PENALE (15 Octomvrie şi 15 Noemvrie 1933) 72

PROPUNERI DE CITĂRI DE MARTORI (3 Noemvrie 1933) 74

PROPUNERI PENTRU PROCURĂRI DE DOCUMENTE (6 Noemvrie 1933) 76

PROPUNERI PENTRU CITĂRI DE MARTORI (16, 27, 29 Noemvrie şi 2 Decemvrie 1933) 78

INTREBĂRI DE PUS MARTORILOR ACUZĂRII LÖSCHE ŞI HELLER ŞI PROPUNERI DE CITARE DE MARTORI (29 Noemvrie şi 4 Decemvrie 1933) 84

ZECE INTREBĂRI ADRESATE FUNCŢIONARILOR DE POLIŢIE (1 Decemvrie 1933) 86

INTREBĂRI ADRESATE MUNCITORILOR MARTORI (3-5 Decemvrie 1933) 88

CARACTERIZAREA MARTORILOR ACUZĂRII 90

PROPUNERE IN VEDEREA ASCULTĂRII INTERPRETULUI (5 Decemvrie 1933) 91

SCRISOARE CATRE AVOCATUL dr. WILLE (8 Decemvrie 1933) . . . 93

DIN STENOGRAMELE PROCESULUI 95

Din interogatoriul acuzatului van der Lubbe (26 Septemvrie 1833) 96

Din stenograma desbaterilor din 11 Octomvrie 1933 98

Din audierea expertului Josse (23 Octomvrie 1933) 99

pag.

Din audierea martorului Karwahne (25 Octomvrie 1933) . . . 102

Din audierea martorului Kroyer (27 Octomvrie 1933) 103

Din audierea martorului Lebermann (31 Octomvrie 1933) . . . 104

Din audierea lui Göring (4 Noemvrie 1933) 105

Din audierea lui Göbbels (8 Noemvrie 1933) 109

Din audierea martorului Grawe (13 Noemvrie 1933) 113

Intrebări către van der Lubbe (13 Noemvrie 1933) 116

Din audierea martorului Gärtner (13 Noemvrie 1933) 118

Din audierea martorului Albrecht (13 Noemvrie 1933) . . . 120

Din stenograma desbaterilor din 15 Noemvrie 1933 121

Din interogatoriul acuzatului van der Lubbe (23 Noemvrie 1933) 123

Din audierea martorului Weinberger (24 Noemvrie 1933) . . 126

Din audierea martorului Meyer (25 Noemvrie 1933) 128

Din audierea martorului Heller (28 Noemvrie 1933) 128

Din audierea martorului Mallach (27 Noemvrie 1933) 131

ULTIMUL CUVÂNT IN FAȚA CURȚII (16 Decemvrie 1933) 133

III

INCEPUTUL NOII ETAPE A LUPTEI IMPOTRIVA FASCISMULUI

INTERVIEW ACORDAT DE DIMITROFF PRESEI STRĂINE ȘI SOVIETICE IN ZIUA SOSIRII LUI LA MOSCOVA (27 Februarie 1934) 161

CE MI-A SPUS DIMITROFF (interview acordat de Dimitroff corespondentului ziarului francez „Intransigent") 164

O VICTORIE A SOLIDARITĂȚII PROLETARE (Fragment din articolul publicat de Dimitroff în ziarul „Pravda" din 4 Martie 1934) 178

Lei 5

AU APĂRUT IN

Colecţia „LITERATURA SOVIETICĂ"

NEÎNFRANŢII *de BORIS GORBATOV*

Romanul rezistenţei sovietice împotriva cotropitorului nazist.

CURCUBEUL
DRAGOSTE SIMPLĂ } *de WANDA WASILEWSKA*

Două cărţi turburătoare prin sinceritatea lor emoţionantă. Două capodopere ale literaturii sovietice. Amintim cititorilor că WANDA WASILEWSKA este laureata Premiului Stalin pe anul 1943.

★

Colecţia „VIEAŢĂ ŞI IMAGINI DIN U. R. S. S."

AGRICULTURA SOVIETICĂ ÎN TIMPUL RĂZBOIULUI *de I. LAPTEV*

CUM ESTE ADMINISTRATĂ UNIUNEA SOVIETICĂ *de V. KARPINSKI*

FEMEIA ÎN UNIUNEA SOVIETICĂ *de T. SEREBRENNIKOV*

★

Colecţia „CLIPE DIN RĂZBOIUL DE APĂRARE"

ŞCOALA URII
PENTRU PATRIE } *de MIHAIL ŞOLOHOV*

ISTORISIRI DIN LENINGRAD *de NICOLAE TIHONOV*

APĂRAREA MOSCOVEI *de K. SIMONOV*

FEMEI „EROI AI UNIUNII SOVIETICE"

A.R.L.U.S.

EDITURA „CARTEA RUSĂ"

Societatea Națională
de Editură și Arte Grafice
„DACIA TRAIANĂ"
BUCUREȘTI, Str. Sărindar, 5-7-9
Inmatriculată sub Nr. 156|1942
la Reg. Ct. Com. București